GOEBBELS

SAVAŞ NOTLARI

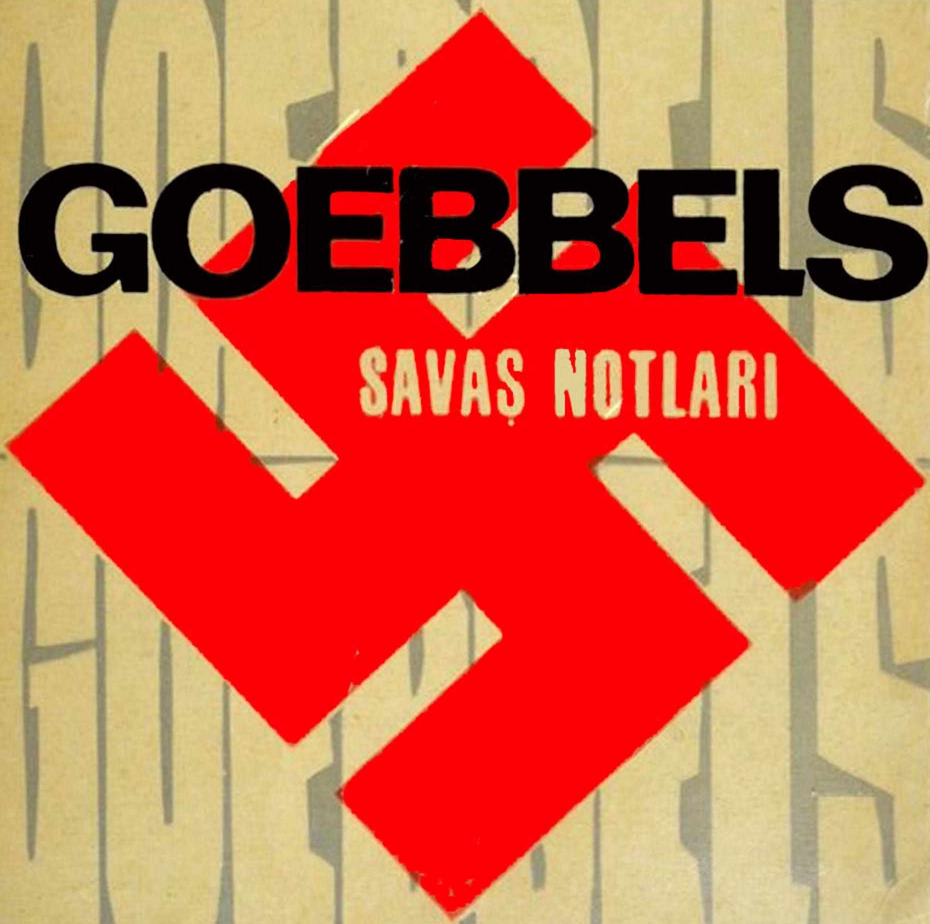

SAVAŞ NOTLARI

BAHAR BASIMEVİ
İSTANBUL — 1968

MİLLÎ HAREKET YAYINLARI: 2

Dr. Goebbels

SAVAŞ NOTLARI

BİRİNCİ BASKI

Millî Hareket Dergisi ve Yayınları
P. K. 190 Aksaray - İstanbul

GOEBBELS VE NOTLARI

Nazi Almanyasının Hitler ve Göring'le beraber, en başta gelen liderlerinden biri olan Goebbels, günü gününe hatıra tutmakla meşhurdu. Almanya'nın mağlûbiyeti üzerine, hayatına kendi eliyle son verdiği zaman, arkasında, harbin bilinmedik taraflarını aydınlatacak mahiyette bir hatıra defteri bıraktığı tahmin ediliyordu. Yapılan araştırmalarda da bu hatıraların bir kısmı bulunmuş ve bir araya toplanmıştır. Arada eksik olanlardan bazılarının daha evvel kesilip yakıldığı anlaşılmaktadır; çünkü diğer sahifelerde de yanık izlerine, is kokusuna rastlanmıştır.

Eldeki hatıralar, şu devreleri ihtiva etmektedir: 21 ocak-23 mayıs 1942, (yalnız 22 - 25 mart ve 10 nisan günleri eksik); 7 - 20 aralık 1942; 2 - 20 mart 1943; 9 nisan - 28 mayıs 1943 (2 - 6 mayıs arası eksik); 8 - 30 mart 1943; 9 nisan - 28 mayıs 1943 (2 - 6 mayıs arası eksik); 8 - 30 eylûl 1943; 1 - 30 kasım 1943 (5 - 23 kasım arası eksik); 4 - 9 aralık 1943.

Goebbels'in, bir gün sonra olmak üzere, günü gününe kaydettiği bu hatıralar sadece bir hükûmet adamının resmî notları değildir; bunlarda o tarihlerdeki hâdiselerin devrin siyasî hayatında büyük rolü olan bir şahıs tarafından mütalâasını ve onun üzerinde hasıl ettiği akisleri de bulmak kabildir. Bundan başka, tarih için kıymetli malzeme teşkil eden bu hatıralar, harp senelerindeki bir çok hâdiselerin gizli taraflarını da açığa vurmaktadır.

***

Dr. Paul Joseph Goebbels, 29 ekim 1897 de Rhein havzasında Rheyd't'ta doğmuştur. Gimnasyum tahsilinden sonra sırasiyle Bonn, Freiburg, Wurzburg, München, Heidelberg, Köln, Frankfurt ve Berlin Üniversitelerinde tarih, sanat ve edebiyat tarihi lisaniyat okumuş ve felsefe şubesinden doktor ünvanını almıştır.

9 kasım 1926 da Nasyonal Sosyalist Partisinin Berlin Başkanı olan Goebbels, ertesi sene «Angrift» isimli parti organını çıkarmış, 1929 da Nazi Partisinin propaganda şefi olmuştur. Naziler iktidara gectikten sonra kabinede Milli Eğitim ve Propaganda Bakanlığına getirilmiştir. Goebbels'in, Nazi Partisi siyasetine dair bir çok eserleri vardır.

ESER HAKKINDA BAZI MÜTALÂALAR

Goebbels'in hatıraları bütün dünyada gerek halk arasında, gerek basın, siyaset ve tarih âleminde büyük bir alâka ile karşılanmıştır. Bu arada yabancı basında çıkan tenkit ve mütalâalardan birkaçını aşağıya alıyoruz:

«Şimdiye kadar neşredilen tarihî vesikaların en mühimmi ve en fazla sır fâşedeni bu hatıralar olmuştur. Bunların hakikaten Goebbels'in kaleminden çıktığına zerre kadar şüphe yoktur.»

Harold Nicolson (Daily Telegraph)

★

«Fevkalâde bir eser... Bunu okurken karşımızda bir kitap değil, Goebbels'in dünyada tek itimat ettiği insan, yani bizzat kendisi bulunuyor.» — S. Crossman (New Statesman)

★

«Hiç bir vesika Alman harp makinesinin iç yüzünü bu kadar açık bir şekilde meydana koymamıştır. Hatıraların hakiki olduğu şüphe götürmez.» — A. J. Cummings, (News Chronicle)

★

«Bu harbin tarihini yazacaklar için zengin bir malzeme kaynağı olan bu eser ayni zamanda edebiyat ve ruhiyat bakımından da merakla okunacak bir kitaptır.» — (Observer)

★

«Her tarih talebesinin okuması lâzımgelen bu hatıralar, ayni zamanda, insanı derhal saran ve peşinden sürükliyen meraklı bir kitaptır.» — Peter Quennel (Daily Mail)

Bu notlar nasıl ele geçti?

«Goebbels'in hatıraları» 1947 senesi başından bugüne kadar bütün dünyada neşredilen bu neviden 74 adet hatırat arasında en mühimmi, en enteresanıdır. New York'taki Doubleday and Doran neşriyat evi, tam sekiz ay evvel, Amerikan efkârı umumiyesini hazırlamak maksadile bu hatıraları kitab şeklinde kendisinin basacağını ilân ettiği zaman bir hafta içinde 11.000 sipariş almıştır. Kitabın intişarından 8 ay önce 11.000 sipariş almak bir rekor teşkil etmektedir.

1947 yılı İkinci Dünya Harbinin birçok mühim simalarına ait hatıraların neşrile dolu olarak geçmiş bir yıldır. Roosevelt'in hizmetçisinden, General Stilwell'in hatıralarına kadar neşredilen bir yığın hatıratı toplu olarak inceliyen münekkidler. Goebbels'in hatıralarını «1948 in en mühim ifşaat eseri» olmağa namzet bulduklarını ilân etmişlerdir.

Bugün tercümesini takdim ettiğimiz bu hatırat, Berlin harabeleri arasından okuyucunun eline gelinceye kadar büyük maceralar geçirmiştir. Temmuz 1947 denberi Doubleday and Doran neşriyat evinin «Publishers' Weekly», «New York Times Book Review» ve «Saturday Review of Literature» de verdiği ilânlarda ve kitab hakkında yazılan yazılarda bu safhalar parça parça açıklanmıştır.

Bu safhalar, 1897 de Rhineland'ın Rheydt kasabasında doğup, 23 yaşında Heidelberg'de felsefe doktorası vermiş ve 1922 de Nazi Partisine iltihak edip, 1927'de «Der Angriff» i kurmuş olan ve 1930'da Reichstag'a girip 1933'de Nazi Partisinin işbaşına gelmesi üzerine yeni tesis edilen Propaganda Nezaretinin başına getirilen Joseph Goebbels'in, 1945 yılında Berlin'de intiharı ile başlanıaktadır.

1945 yazında Sovyet kuvvetleri Berlin mücadelesinde son Alman mukavemet kuvvetlerini de yok edip Berlini işgal ettikleri esnada ajanslar bütün dünyaya 12 sene yer yüzünde en faz-

ta münakaşa mevzuu olan simalardan Joseph Goebbels'in, karısı ve çocuklarile beraber intihar etmiş olduğunu bildiriyorlardı.

Berlin tam bir harabe haline gelmişti. Şehri işgal eden öncü Sovyet kıtaları arasında, Berline ilk girecek olan kuvvetlere ait haberleri bildirmek vazifelesile mükellef iki «Associated Press» harb muhabiri de bulunmakta idi. İki muhabir, Ruslarla beraber Berlin'e girdikleri zaman şehrin muhtelif yerlerini dolaşırken Joseph Goebbels'in evini de geziyorlar. Fakat bu evi gezme müsaadesini alıncaya kadar, analarından emdikleri süt burunlarından geliyor. Sovyetler bu evi henüz araştırmamış bulunuyorlar. Goebbels, karısı ve çocuklarile beraber, başka bir yerde intihar etmiştir. Ev yıkılmış, yakılmış, yarı harabe haline gelmiştir.

İki muhabir, evin içinde araştırmalar yaparken, alt katta bir yığın not ve hatıralara rastlıyorlar. Biraz karıştırınca içlerinde birçok harita ve içtima zabıtları bulunan bu yanmış dağılmış notların Hitler'in boyu küçük, fakat işi büyük adamı Dr. Goebbels'in şahsî hatıraları olduğunu büyük bir heyecanla farkediyorlar ve buldukları bütün yazılı kâğıd ve dosyaları topluyorlar.

Topladıkları notlar yedi bin sahifeyi geçmektedir. Onları Sovyet makamlarının gözlerinden kaçırmak ve hiç şüpheyi celbetmeksizin Amerikan işgal bölgesine geçirmek icab ediyor. İki muhabir bir Jeep arabasile hatıratı bin bir güçlükle kaçırıyor ve bütün kontrolları geçerek Amerikan bölgesine geliyorlar. Fakat en mühim safha burada başlıyor. Buldukları notlar, haritalar ve dosyalar yedi bin sahifeden fazladır. İşin en mühim safhası lüzumluları lüzumsuzlarından ayırıp, nihayet bunlar içinden Goebbels'in şahsî hatıralarını ayıklamaktır.

Bu safhadan önce iki muhabir telsizle New York'ta Doubleday and Doran neşriyat evine Goebbels'in hatırasını bulmuş olduklarını, fakat tasnifte çok büyük güçlükle karşılaştıklarını bildiriyorlar, Doubleday telsizle derhal hatıratı basmağa karar verdiğini ve tasnif işinde yardım etmek üzere bir adamın yola çıkarıldığını bildiriyor. Bu adam, Berlin'e geliyor ve üç kişi tasnife başlıyorlar. İlk iş umumî tasniftir. Bu arada iki harb muhabirinden biri yerini Doubleday mümessiline bırakıyor. İki kişi tasnif işine girişiyorlar.

Bu faaliyet tam iki seneye yakın bir zaman sürüyor. 1947 yılının haziranına kadar. Bu esnada diğer bir güçlük ortaya çıkıyor Gerek Berlin'de hatırat üzerinde çalışanlar, gerek Doubleday kumpanyası, bu hatıratın telif hakkını iddia edebilecek olan vârisleri arıyorlar. Alman harb suçlularının harıl harıl muhakeme edildikleri günlerde Goebbels'in vârisi olduğunu iddia edecek babayiğit Almanya'da bulunmuyor. Gazetelerde Goebbels'in vârisinin arandığı uzun zaman ilân ediliyor, fakat hiç ses çıkmıyor. Nihayet Amerika'da iki Alman ortaya çıkıyorlar. Bunlar Goebbels'in yakın arkadaşıdırlar, fakat vârisi olabilecek vaziyette midirler? Doubleday, bunun üzerine vârisleri aramak işinden vazgeçiyor. Hatırata muayyen bir telif hakkı ayırıyor ve bir kenara koyuyor.

Hatırat nihayet umumî bir şekilde tasnif edilmiş olarak New York'a geliyor. Şimdi işin en son safhası kalmıştır. Hatıratın alacağı nihaî şekil.

Bunu tesbit için de Doubleday Neşriyat Müdürü ile Büyük Elçi Hugh Gibson işe başlıyorlar. Bu sırada Doubleday, temmuz içinde kitaba dair ilk geniş malûmatı «Editor and Publisher» de ilân ediyor ve yılbaşında kitabın çıkacağını bildiriyor. Doubleday Neşriyat Müdürü ile Büyük Elçi Hugh Gibson, kitabın «Nazi şeflerinin karakter ve hayatlarına ve Alman devlet mekanizmasına ait en mühim ifşaatı ihtiva eden vesikalar» olduğunu ilân ediyorlar.

Nihayet hatırat son ve mükemmel şeklini alıyor. 12 ekim 1947 de New York Times Book Review kitabın tamamlandığını ve basılmakta olduğunu bildiriyor.

Fakat hatırata dair efkârı umumiyede uyanan büyük alâka üzerine Doubleday, kitabın neşrini martın ortalarına bırakıyor. Bundan istifade ile 20,000 dolarlık ilân kampanyasına girişiyor. Gösterilen büyük alâka üzerine kitabın ilk baskısını 60,000 olarak yapmağa karar veriyor.

Bu esnada, Cordell Hull, John Steinbeck, Churchill ve James Byrnes'ün hatıraları gibi yılın en mühim hatıralarını uzun mücadelelerle birbirlerinin ellerinden kapmış olan iki büyük gazete, New York Times ve New York Herald Tribune faaliyete geçiyorlar.

Amerika'da, İngiltere'de ve dünyanın her tarafında son yıllarda hatırat tefrikaları çok büyük rağbet görmektedir. Bunu

çok iyi bilen büyük Amerikan ve İngiliz gazeteleri mühim hatıraları kitab halinde neşredilmezden evvel neşretme hakkını satın almaktadırlar.

İşte Goebbels'in hatıratının tefrikası içinde en en mühim mücadele yukarıda isimleri yazılı iki gazete arasında kopuyor. Nihayet New York Times, büyük fedakârlıklarla bu işte galip çıkıyor ve hatıratı elde ediyor.

New York Times'le beraber İngiltere'de Daily Express de bu hakkı satın alıyor ve bu meyanda hatırat «Cumhuriyet» gazetesine satılıyor. 1948 yılının martında bu gazetede neşredilen hatırat sonra kitap haline getiriliyor.

İKİNCİ BASKI

Yayınevimiz kitabın önemini gözönüne alarak ikinci baskısını Türk okuyucularının hizmetine sunarken, bu konudaki bir boşluğun doldurulduğu inancındadır.

Dr. GOEBBELS'İN SAVAŞ NOTLARI

21 OCAK 1942 — Mançurya hududundaki bolşevik kıtalarının maneviyatının son derece bozuk olduğuna dair bazı haberler alıyoruz. Fakat, Alman milletinin lüzumundan fazla ümide kapılmaması için bu haberleri neşrettirmiyorum. Millet, harbin acı hakikatlerine göğüs germeli ve boş ümitler beslememelidir.

Berlin'deki bozgunculara karşı şiddetle mücadele etmeleri, hattâ lâzım gelirse etrafa bozguncu rivayetler yayan birkaç kişinin kulağını patlayarak diğerlerine ders vermeleri için adamlarıma emir verdim. Son derece nazik bir devirde yaşıyoruz; onun için, fevkalâde sıkı tedbirler almamız lâzımdır.

22 OCAK 1942 — İngiltere'de hâlâ, harb sahalarından hiç olmazsa birinde zafer kazanılması icab ettiği hakkında münakaşalar devam ediyor. Bu zafer sahası olarak da Libya intihab edilmiştir. Churchill artık bir çöl koleksiyoncusu oldu. Halbuki İngiltere, daha birkaç sene evel, Mussolini'yi bu vaziyete sokmağa çalışıyordu.

Alman milletinin, Doğu Cephesi hakkındaki endişeleri gittikçe artıyor. Bu endişeyi arttıran âmillerden biri de soğuktan donup ölenlerdir. Doğu cephesinden gelenlerin, soğuktan ölenlerin miktarı hakkında verdikleri malûmat orada, burada büyük hoşnutsuzluk uyandırıyor. Maamafih, bu hoşnudsuzluk, tehlike teşkil edecek mahiyette değil.

Asker mektuplarının da çok fena tesiri oluyor. Askerlerimizin cepheden memleketlerine neler yazdıklarını kelimelerle tarife imkân yoktur. Bunun sebeplerinden biri de, her birinin kendini mühim bir şahsiyet göstermek arzusudur. Gösteriş yapmak isteğinin bunda büyük bir rolü var. Vaziyetinin kötülüğünü mübalâğalı bir şekilde anlatan asker bununla, evdekilere büyük bir üzüntü verdiğinin pekâlâ farkındadır. Fakat, ne çare ki, halinden fazlasiyle şikâyet etmek, önüne geçilmez bir beşerî zaaftır.

ROMMEL İÇİN

23 OCAK 1942 — Rommel'in Şimalî Afrika'da büyük bir cesaretle giriştiği hücum son derece iyi gidiyor. İngilizler gene mağlûbiyetlerini, hava şartlarının kötülüğü ile mazur göstermeğe çalışıyorlar. Fakat, bir hayli gerilediklerini herhalde kendileri de müdriktirler. İngiliz gazeteleri, Rommel'i bir hayli övmektedir. Onun, en sevilen generallerimizden biri olduğu muhakkak. Bundan istifade etmesini bilmeliyiz.

24 OCAK 1942 — Rommel'in son zaferi harikulâde. İngiliz basını onu, şapkasından gene tavşan çıkaran bir hokkabaza benzetiyor. İngilizler Rommel hakkında yaptıkları propagandanın kendileri aleyhinde olduğunu göremiyorlar. Onu, dünyanın en büyük generallerinden biri haline getiriyorlar. Bu bizim hesabımıza gayet iyi bir şey. Rommel de hakikaten böyle bir şöhrete lâyıktır. Bu suretle, ilk defa olarak haklı bir propaganda yapılmış oluyor.

Amerikalılar, o kadar zavallı bir vaziyetteler ki mütemadiyen silâh imalâtlarile övünüp duruyorlar. Ağızlarından hergün binlerce tayyare ve tank çıkıyor. Fa-

kat, Doğu Asya'da bunlara ihtiyaç başgösterince ortada tayyare ve tank olmadığı görülüyor. O zaman mağlûbiyet üzerine mağlûbiyet kaydediyorlar.

Londra'da da işler pek o kadar iyi gitmiyor. Buna rağmen ben şahsen İngiliz kabinesinde buhran olduğuna dair dolaşan söylentileri fazla mübalâğalı buluyorum. Churchill'in, memleketteki huzursuzluğu gidermek için çok güçlük çekeceği muhakkak; fakat yerini gene muhafaza edeceğine eminim, çünkü İngiltere'de hakikaten onun yerine konulacak adam yok.

ALMANYADA MANEVİYAT BOZUKLUĞU

Yukarı Silezya'dan aldığım haberlerden, yaralı askerlerin nâlâ, soğuk yük vagonlarile nakledildiğini, donmuş bacaklarile bu vagonlarda 70 - 80 saat, üzerlerinde bir örtü olmaksızın yattıklarını öğrendim.

Halk arasındaki maneviyat da şöyle, böyle. Brauchitch'in azledildiğine dair hâlâ söylentiler devam ediyor (1). Mareşalın, kendi arzusu ile mi çekildiğini, yoksa azil mi edildiğini halk bir türlü kestiremiyor.

Alman halkının, yabancı radyoları gittikçe daha fazla dinlediklerini zannediyorum.

PATATES FİYATLARI ARTARSA...

İaşe Bakanlığı patates fiyatlarının arttırılması için ısrar ediyor. Ben buna muarızım.

Çiftçileri daha geniş arazide ziraat yapmaya teşvik için mallarına yüksek fiyat vermek lâzım; bunu kabul ediyorum. Fakat patates fiyatlarının arttırılması doğru-

(1) Mareşal Brauchitsch harb başladığı zaman Alman orduları Başkomutanı idi.

dan doğruya halka tesir edecek. Çünkü, fakir halkın yiyeceği arasında patates zenginlere nazaran daha büyük bir yer teşkil ediyor.

Onun için patates fiyatlarının arttırılmayıp çiftçiye prim verilmesine taraftarım.

GAMLI BİR CENAZE MERASİMİ

Bugün öğle üzeri Mareşal Von Reichenau'ın cenaze merasimi yapıldı. Merasim inanılmıyacak derecede kötü oldu. Çok gamlı bir hava vardı, mızıka da son derece zayıftı. Bunun üzerine teşebbüste bulundum: Bundan sonra, ordu mensuplarının cenaze merasimini bizim Bakanlık tanzim edecek. Çünkü, bu cenaze merasimlerini devlete lâyık bir şekilde ancak biz tertip edebiliriz (1).

25 OCAK 1942 — Alman denizaltılarının Amerikan Atlas Okyanusu sahilleri açıklarında ceman 125 bin tonluk düşman gemisi batırdığına dair hususî bir tebliğ çıkardık.

Hele şükür! Nihayet hususî bir tebliğ çıktı! Muhakkak ki buna çok ihtiyacımız vardı ve kurak bir toprağa düşen yağmur tesirleri yaptı. Herkes bu garip tebliği şu harp kışkırtıcısı Roosevelt'e karşı gayet müessir bir cevap olarak karşıladı. Alman milleti Roosevelt'e küfretmektedir. Bir çok kimseler acaba Churchill'den mi yoksa asıl Roosevelt'ten mi nefret etmek lâzım geldiğini kendi kendilerine soruyorlar.

---

(1) Mareşal Walter von Richenau'ın, Rusyaya karşı yapılan bir taarruzda vurulup, yarasının iltihap yapması üzerine öldüğü bildirilmişti. Fakat, o zamanlar, birdenbire öldüğü hakkında da bazı rivayetler çıkmıştı.

AVUSTRALYA İNGİLTERE'YE KIZGIN

Londra'da umumiyetle Rommel'den korkuyorlar. Daha şimdiden efsanevî bir şahsiyet oldu. İngiliz kuvvetlerinden bir kısmını çevirmeğe muvaffak oluşu âdeta bir mucize sayılıyor.

Hakikî bir askerin, en gayrimüsait şerait altında bile, cesaret ve zekâsı sayesinde neler yapabileceğini bu bize çok iyi bir şekilde gösteriyor.

Avustralyalılar, İngiliz yardımının halen ellerine varmış olmaması yüzünden İngiltere'ye son derece kızgın bulunuyorlar. Avustralya hükûmeti Churchill'i bırakıp doğrudan doğruya İngiliz milletine hitap ederek yardım istedi. Bu mesele İngiltere için pek tehlikeli bir şekil alabilir. Bu yaranın deşilmesi ve üzerine tuz ekilmesi için propaganda teşkilâtımıza emir verdim.

Canterbury Başpiskoposunun yerine kimin geçeceğine dair gizli malûmat edindim. Bütün ihtimaller piskopos Temple üzerinde toplanıyor. Temple, bugünkü Başpiskopostan çok daha tehlikelidir. Çünkü İş Partisine daha yakındır. Vaktiyle Almanya'nın orta derecede dostu olan bu adam, şimdi Almanya'ya düşman kesilmiştir.

Churchill'i yüzde yüz destekleyeceği muhakkak. Yani, İngiliz rahipler sınıfı tarafından şiddetli hücumlara uğramaya hazırlanmamız lâzım geliyor, demektir. Fakat şimdiki halde bir tehlike görmüyorum.

ŞU İKİ YÜZLÜ KRAL BORİS

Gelen bir çok haberlere göre Bulgar hükümet mehafilinde Alman aleyhtarlığı biraz artmaktadır. Bilhassa Kral Boris'in oldukça iki yüzlü bir rol oynadığı bil-

diriliyor. Bu sinsî ve kurnaz adamın Doğu cephesindeki müdafaanın kuvvetini gördükçe, icabında kaçabileceği bir arka kapı aramakta olduğu anlaşılıyor.

HİTLER'İN ARKADAŞLARINA SADAKATİ

Führer bana haber yollamış: «Stürmer»in (1) daha az basılmasına veya faaliyetini tatil etmesine taraftar olmadığını bildiriyor. Bu habere çok sevindim. Demek ki, Hitler, eski parti ve mücadele arkadaşlarının safından ayrılmıyor; arasıra çıkan ihtilâflar ve anlaşamamazlıklar yüzünden bu arkadaşlığın bozulmasına meydan vermiyor. Mademki Führer bu kadar sadık hareket ediyor, arkadaşları da ona ayni derecede sadık kalacaklardır. Ben de şahsan, yahudi meselesinde propagandamızın yavaşlatılmasına taraftar değilim.

Bu meselede daha ne kadar çok yapacağımız şey olduğunu şu misal gayet açık bir şekilde göstermektedir. Berlin'in ileri gelen yahudilerinden birini şehirden tehliye ederken evrakı ve eşyası gözden geçiriliyor. O zaman, bu adamın daha 1941 in ortalarına kadar Alman Veliahdile mektuplaştığı görülüyor. Veliaht bu yahudiye gayet samimî mektuplar yazmış ve pek dostane ithaflar taşıyan fotoğraflar göndermiştir.

Hohenzollern hanedanının bugünkü efradı beş para etmez insanlar.

YABANCI İŞÇİLERİN ÇIKARDIĞI BİR MESELE

Almanya'daki yabancı işçilerin cinsî münasebetleri müşkül bir mesele oldu. Hattâ bazan çok fena bir şekil aldığı oluyor. Bence bu meselenin en kat'î çaresi, umumhane açmaktan ibarettir Fakat, bu öyle nazik bir me-

(1) Yahudiler aleyhinde neşriyat yapan mizahî gazete.

seledir ki çok ihtiyatlı bir şekilde hareket etmek lâzımdır.

RADYO DİNLEME MÜSAADESİ

Bence, yabancı radyoları dinlemek için Führerden müsaade almış bulunan kimseler, Seeharis Servisi (1)nden de istifa etmelidir. Radyo dinleme müsaadesi almış olanların sayısı pek az. Onun için ben bir tehlike görmüyorum.

Propaganda Bakanlığı memurların, bilhassa yabancı dillerle neşriyat yapan spikerlerin bir çoğunu bu servisten haberdar omaları bilâkis fayda verir.

Roosevelt, zafer olarak ilân edecek bir şey bulamıyor. Halbuki, harbden evvel söylediği o iddialı nutuklar henüz herkesin kulağında çınlıyor. O zaman söyledikleriyle şimdi olanlar arasındaki tezad o kadar aşikâr ki bu tehlikeli vaziyetten kurtulabilmek için o şimdi sadece yalanlara ve rivayetlere başvuruyor.

Diğer taraftan, Churchill de gene eskisi gibi parlak yalanlarına devam ediyor. Buna mecbur; zira, kendisine ve bilhassa arkadaşlarına karşı muhalefet gittikçe artıyor. Bence İngiltere'nin mezarını asıl Churchill kazacaktır.

27 OCAK 1942 — Amerika bizi, bilhassa Japonya hususunda, bir ırk münakaşasına sürüklemek için, boşuna gayret sarfediyor. Amerikalılar, bu propagandalara kapılıp münakaşaya gireceğimizi sanıyorlar. Aldandıkları nokta da burası.

Şu muhakkak ki, Japonya karşısındaki ve Doğu Av-

---

(1) Yabancı radyoların verdikleri haberleri toplayıp yayan bir neşriyat.

rupa meselelerindeki vaziyetimiz naziktir. Bu tehlikeyi göze almamak için en kestirme yol, sükûttur. Bu işte hiç bir kazancımız olamıyacağına göre, emir verdim: Alman haber kaynakları bu meselenin havadisini bile neşretmiyecekler.

30 OCAK 1942 — Churchill'in hücumları gene başları. Avam Kamarasında kendisine karşı muhalefetin arttığı görülüyor. Fakat kimsenin güvensizlik oyu teklifine cesareti olmadığı belli. Son haftalar zarfında gazetelerde hükûmet aleyhine çok şiddetli yazılar çıktığı halde Avam Kamarasında, epey hararetli tenkidler olmakla beraber, hücum pek beklenildiği kadar olmadı.

Amerikan gazeteleri, «Büyük Okyanus filosu ne oldu?» diye endişe ile soruyor. Endişe etmekte hakları var, zira bu filonun büyük bir kısmı Okyanusun dibinde yatıyor (1).

İngilizler de, Şimalî Afrika'da mağlûbiyete uğradıkça, Avrupa'daki harekât sahası daha mühim diyorlar. Avrupadaki muharebelerde kayıp verdikleri zaman da, Doğu Asya'nın daha mühim olduğunu ileri sürüyorlar. Fakat, Doğu Asya çarpışmalarında işler iyi gitmeyince bu sefer de Şimalî Afrika mühim oluyor.

EMİRLER...

Lammers (2) in haber verdiğine göre, Essen'deki «Nazional Zeitung» da resmî daireleri şiddetle tenkid eden bir yazı çıkmış. Bundan sonra bu gibi yazıların çıkmaması için emir verdim. Almanya'da bilhassa iki

---

(1) Goebbels, başlangıçta, Japonların verdiği bu haberlere hakikaten inanmıştı. Fakat, hatıra defterinin daha sonraki kısımlarında, bu hususta şüphe ettiği görülüyor.

(2) Hitler'in Başbakanlık daire müdürü.

meslek sahibi vardır ki bunların halk huzurunda tenkid edilmemesi lâzımdır: Biri memurlar, diğeri de muallimler. Gazeteler nasıl, partinin ileri gelenlerini veya yüksek mevkili bir askeri tenkid edemiyorlarsa memurlarla muallimleri de aynı şekilde tenkid etmemeleri lâzım.

Viktor Lutze (1) ile uzun uzun konuştum. Bundan sonra sözlerine dikkat etmesi, harbin askerî veya siyasî idaresi hakkında tenkidlerde bulunup şüphe uyandırmaması lâzım geldiğini söyledim. «Hitler bu gibi hareketlere müsaade edemez.» dedim. Anladı galiba.

RADYO DİNLEMEK KABAHATİ

Batı Almanya'dan haber aldım: İngiliz radyolarını dinlemekten suçlu 11 papazın muhakemesine yakında başlanacak. Bu muhakemenin son derece mühim bir mahiyeti olacağı için, Hitler'i haberdar ettim. Eğer istediğim gibi hareket edebilirsem, bu adamlara en ağır cezaları verdireceğim; hattâ, Almanya'ya bu derece zarar verdikleri için idam ettireceğim.

Tabiî, böyle bir meselenin, olduğu gibi ele alınması doğru değildir; hâdise daha şümullü bir şekilde gözden geçirilmelidir. Onun için, bu hususta ancak Führer karar verebilir ve bu zamanda böyle bir muhakemenin doğru olup olmıyacağını da ancak o tayin edebilir.

Radyo programları bozuldu. Eğlenceye tahsis edilmiş olan saatlerde senfonik musikiden başka bir şey verilmiyor. Eğlence programının başına genel direktör olarak bir musiki şefi getirilirse böyle olur. Bu gibi in-

---

(1) Hâki Gömlekliler teşkilâtının şefi idi; sonradan bir otomobil kazasında ölmüştür.

sanlar, umumiyetle, fildişi kulede oturur gibidirler, halkın ne istediğini, neye ihtiyacı olduğunu bilmezler.

FRANCO HAKKINDA

1 ŞUBAT 1942 — Franco bir söylev verdi: «İspanyollar Allahın sevgili kullarıdır; onun için, Katolik Kilisesine sadık kalacaklardır» dedi. İspanya Mihvere sadık kalsa daha iyi eder; çünkü zaferden İspanya'nın payını herhalde Kilise verecek değil.

Zaten eskidenberi biliriz: Franco mutaassıb bir dindardır. Bugün de İspanya'nın idaresini, aşağı yukarı, karısile papazının eline teslim etmiş vaziyette. Doğrusu, tahta ne güzel bir inkılâpçı çıkarmışız! Fakat, ne de olsa, orada bir bolşevik yerine onun bulunması gene lehimizedir.

4 ŞUBAT 1942 — Quisling, siyaseti hakkında uzun bir demeç vermiş. Bu arada biraz aşırı bir iddiada bulunuyor: Eskiden krala, parlamentoya ve başbakana verilmiş olan bütün hakları kendisinde topladığını söylüyor. Fazla ileri gitmiş. Çünkü, ne de olsa, yanıbaşında bir de Alman komiseri bulunduğunu unutuyor!

Bununla beraber, demeci aynen neşrettik. Çünkü, yeni Norveç hükûmetini mümkün olduğu kadar büyük ve müstakil göstermek bizim lehimizedir.

Sepp Dietrich çok değerli bir adam; insana Napoléon'un generallerini hatırlatıyor. Bunun gibi 20 adamımız daha olsa, Doğu cephesinden hiç endişemiz kalmaz. İşgal edilen yerlerdeki Ruslara dair bana anlattıkları tüyler ürpertici şeyler. Anlaşılıyor ki Ruslar bir millet değil; sadece bir hayvan sürüsü. Doğuda bizi tehdid eden en büyük tehlike de bu kütlenin körükörüne çarpışma kudretidir. Muhasara edildikleri zaman Rus askerleri,

Batı Avrupalılar gibi teslim olmazlar, birer birer ölünceye kadar çarpışmağa devam ederler. Rus ırkının bu hususiyetini bolşeviklik ancak arttırmağa yaramıştır. Yani karşımızda öyle bir düşman var ki, ona karşı harekette çok dikkatli davranmamız lâzım. Bu düşman batı Avrupa'ya akın ederse ne olur; bunu insanın muhayyilesi bile almıyor.

SOĞUKTAN DONANLAR

5 ŞUBAT 1942 — Soğuktan ölenlerin sayısını nihayet öğrenebildik. Bunların arasında ağır surette zarar görenler 4000 kişi. Bunun da 1856'sı büyük ameliyata lüzum gösterecek derecede vahim. Hafif ve orta derecede zarar görenlerin sayısı 46 bini buluyor.

6 ŞUBAT 1942 — Doğudaki bir ordudan gelen bir haberde benzin yokluğundan emirlerin infaz edilemediği bildiriliyor.

Moskova, İngiltere'nin başka cephe açamamasından son derece şikâyetçi. Bolşevikler, İngiliz İmparatorluğu ile ortak olmakla ayaklarına ne ağır bir zincir ve gülle bağladıklarını yavaş yavaş anlamağa başlıyorlar.

Rusiar, kıtalarımızın büyük bir mukavemet gösterdiklerini kabul ediyorlar ve bize karşı giriştikleri harekâtta hedefe varmanın güç olduğunu söylüyorlar. Umumiyet itibarile, Doğu cephesi artık eski çetinliğini kaybetmiştir, denilebilir.

İTALYANLARA TARİZ

Bu akşam İtalyanların çevirdikleri «Aşk Faciası» isimli filme bir göz attım. Filmin sanat kıymeti o kadar düşük ki yasak edilmesi iyi olurdu sanıyorum. İtalyanlar sade harb gayretine yardım etmemekle kalmıyorlar;

sanat sahasında da değerli bir şey ortaya çıkaramıyorlar. Faşizm İtalyan milletinin yaratıcı hayatını dumura uğrattı, denilebiilr.

7 ŞUBAT 1942 — İngiliz Dış İşleri Bakanlığının, elçiliklerine gönderdiği gizli bir talimat elimize geçti: Doğudaki vaziyete dair bir ihtar mahiyetinde olan bu talimatta, Alman ordusunun hiç de mağlûp olmuş sayılamıyacağı, mukavemetin henüz kırılmadığı, havalar düzelince yeni taarruzların beklenebileceği bildiriliyor.

8 ŞUBAT 1942 — Anglo - Sakson basınını en fazla İngiliz - Amerikan işbirliği meselesi meşgul ediyor. Bu işbirliğinin pek zor olacağı anlaşılıyor. Bu da, bu kadar methi yapılan demokrasilerde kimin emir vereceğini, kimin itaat edeceğini kimsenin bilmemesinden ileri gelmektedir.

Şu da muhakkak ki, Churchill'le Roosevelt arasındaki şahsî kendini beğenmişlik ve çekememezlik de bu işte mühim bir rol oynamaktadır. Bereket versin ki bizim memlekette karşımızda muhalif bir cephe yok.

TODT NASIL ÖLDÜ?

9 ŞUBAT 1942 — Bugün çok fena bir haber aldım. Dr. Todt, genel karargâhı ziyaretten döndüğü sırada, hava meydanından hareket ederken vuku bulan uçak kazasında ölmüş. Uçak dört yüz metreden düşmüş ve yerde infilâk etmiş. Yolcular o derece yanmışlar ki cesetlerini toplamak bile pek zor olmuş.

Bu bizim için büyük bir kayıp. Todt hakikaten nasyonal sosyalizmin en büyük simalarından biriydi. Onunla neler kaybettiğimizi gelecek aylar gösterecektir.

10 ŞUBAT 1942 — Tabiî, İngiltere'den gelen bazı sesler, Todt'un ölümüne sebep olduğu bildirilen hâdiseye

inanmadıklarını, bunda başka bir sebep aramak lâzım geldiğini söylüyorlar.

SALON BOLŞEVİĞİ

11 ŞUBAT 1942 — Muhafazkâr İngiliz mehafilinde Cripps'e karşı muhalefet gittikçe artıyor. Cripps'in millete yaptığı ihtar, biraz endişe verecek mahiyette. Onun için, muhafazakârlar, kendisini diplomatik bir vazife ile uzak bir yere göndermek istiyorlar. Fakat Cripps'in böyle bir vazifeyi kabule niyeti olmadığı görülüyor.

Cripps, tam mânasile bir salon bolşeviği. Şimdi artık kendisi için faaliyet zamanı geldiğine kani. Muhakkak ki bolşeviklik İngilizler arasında gittikçe ilerliyor. Führer'in kehanetinin yakında, hakikat olması pek mümkündür. Führer, bolşevizmin Avrupa'yı değil, daha ziyade İngiltere ile Amerika'yı mahvedeceğini söylemişti.

İngiliz basını henüz kararını vermiş değil; gazeteler, Cripps'i mi, yoksa Churchill'i mi tutmak lâzım geldiğini daha kestiremiyorlar. Bazı gazeteler Cripps'i göklere çıkarıyor, bazıları ise onun aleyhinde şiddetli yazılar yazmakta.

BOLŞEVİKLİĞİN MERKEZİ: BERLİN

Bütün bu hâdiselerin bizim için manası çok mühimdir ve Alman matbuatında yorumlanmak için fevkalâde müsaiddir. Hele, Cripps'in Berlin'i bolşevikliğin müstakbel merkezi olarak ilân etmesi bizim ekmeğimize yağ sürüyor. Alman milleti bu gibi şeyleri okumasını sever. Öbür tarafta bu gibi insanlar mevcud oldukça eilmize arasıra böyle hazır lokmalar düşer. Bizim yapacağımız tek şey elimizi açmak ve bu propaganda lokmasını yakalamaktır.

Ukrayna'da halkın maneviyatı pek iyi değil. Köylülere toprak vaadedersek çok iyi olacak ama, şimdiki halde buna imkân yok. Münevver zümre tamamiyle bizden tarafa. Ukrayna münevverleri, bolşevikler tekrar gelecek olurlarsa onlara ne yapacaklarını pekâlâ biliyorlar ve onun için nasyonal sosyalizmi ve Alman işgal kuvvetlerini ehvenişer olarak karşılıyorlar.

GİZLİCE MANŞ'TAN GEÇEN ZIRHLILAR

Führer, emin bir liman bulmak üzere Brest'ten hareket eden üç harb gemimiz (Greisenau, Scharnhorst ve Prinz Eugen) hakkında endişe duyuyor. Bu gemilere bir şey olursa diye hepimizin yüreği oynuyor. Bunlardan biri de Bismarck zırhlısının âkıbetine uğrarsa çok feci olur.

Şimdiye kadar İngilizlerin hiç bir şeyden haberi yok ama, casusları vasıtasile muhakkak haber alacaklar ve gemilere karşı harekete geçmeğe teşebbüs edecekler.

Gemilerimizin Manş'tan geçmeleri çok güç olacak. Fakat bu tehlikeyi de göze almak lâzımdı.

Battıkları defalarca haber verilmiş olan bu gemileri görünce yabancı memleketler halkı herhalde pek şaşıracaklar.

CRİPPS HAKKINDA BİR EMİR

13 ŞUBAT 1942 — Cripps bolşevikler lehine tahrikât yapmakta devam ediyor. Bizim için o, para versek bulamıyacağımız derecede mühim bir propaganda yapmış oluyor. Onun için, basına emir verdim, Cripps'i resmî mevkii mühim olmayan bir adam gibi göstermeyecekler. Bilâkis, onu Churchill'in sözcüsü olarak göstermemiz lâzım. Tabiî, hakikatte böyle değil ama, böylesi bizim işimize daha fazla gelir.

Bir iddiaya göre, Hore-Belisha (1) ile Cripps, Churchill'e karşı bir parti kurmak niyetindeymişler. Buna muvaffak olacaklar mı, olamıyacaklar mı, ileride göreceğiz. Tabiî Churchill düşer de yerine Hore - Belisha geçerse çok iyi olur. Bugün bir yahudinin başbakan olmasını sevinçle karşılarız.

Gemilerimizin Manş'tan geçmeğe muvaffak olduklarını haber alınca, Führer, tabiî çok sevindi. Bizim nüfuz ve itibarımızın arttığı, İngilizlerin ise azaldığı kanaatinde. Gene onun kanaatine göre, Churchill çok fena bir duruma girmiştir ve düşmesi beklenebilir.

Führer'in bana anlattığına göre, Quisling kendisile görüşürken pek çocukça fikirler ileri sürmüş. Kendisinin yeni bir Norveç ordusu kuracağını, Norveç sahillerini koruyacağını, nihayet tamamile hür bir Norveç vücuda getireceğini söylemiş. Bu, tabiî, pek çocukça bir şey. Führer bunlara kaçamak cevaplar vermiş. Bence Quisling'in tek meziyeti «quisling» olmasından ibaret. Kendisine karşı hiç bir yakınlık veya sevgi duymuyorum.

HESS'TEN GELEN MEKTUP

Hess, karısına mektup yazmış. İnsanı acındıracak kadar bön bir ifade taşıyan bu mektubunda, hâlâ harb gayretine büyük bir yardımı dokunduğunu ileri sürüyor ve buna kendisi hakikaten kani gibi görünüyor. Söylediğine göre, Prof. Haushofer'in rüyası bir gün olup doğru çıkacakmış ve kendisi, elinde sulh ile memlekete gelecekmiş.

Bundan sonra, bilhassa sıhhatinden bahsediyor. Vaziyetinin bizim zannettiğimiz gibi olmadığı anlaşılıyor.

---

(1) Hore-Belisha ondan bir müddet evvel İngiliz Milli Müdafaa Bakanlığında bulunmuştu.

14 ŞUBAT 1942 — Üç harb gemimizin Manş'tan geçmeğe muvaffak oluşu bugün Londra'yı telâşa vermiş bulunuyor. Ahali hayretinden donup kalmış gibi görünüyor. Londra'daki bir şayiaya göre büyük bir deniz muharebesi olmuş ve Alman gemileri ağır zayiata uğratılmış. Hakikatte ise bu, baştanbaşa uydurma.

BOLŞEVİKLİK: ALLAHIN BELÂSI BİR ŞEY

Rus halkının, ayrıldığımız yerlerden bizimle beraber gelmeleri çok mânalı. Anlaşılıyor ki bolşeviklik hakikaten Allahın belâsı bir şey. Bunun acısını bir kere tatmış olan bir daha yüzünü bile görmek istemiyor. Rusların bolşeviklik idaresinden çektiklerini tarif etmek kabil değildir.

İKİ YÜZLÜ OYUNLAR

Führer'in Japonlara karşı hayranlığı devam ediyor. Hakikaten, Japonlar her şeyi gayet gizli hazırlamışlar. Şimdi öğrendiğimize göre Krusu ile Nomure Washington'da Amerikalılarla müzakeredeyken, Japon harb liderlerinin hazırlamakta oldukları plânlardan zerre kadar haberleri yokmuş.

Güzel bir şey. İnsan, milletinin istikbali üzerine kumar oynarken hile ve harb usullerinin hepsini kullanmalıdır. Biz de bir çok defalar bu usulleri kullanmışızdır. Meselâ, Moskova Büyükelçimiz Kont von der Schulenburg da bizim taarruza hazırlandığımızı bilmiyordu. Başlıca emelimiz, Stalin'i dostumuz ve müttefikimiz olarak görmektir, diye ısrarda devam etti. Rusya'nın Almanya'ya karşı büyük hazırlıklar yaptığına da inanmamakta ayak diredi.

Muhakkak ki, siyaset perdesinin arkasında olup bi-

tenlerden diplomatları haberdar etmemek iyi bir şey. Çünkü bazan kabiliyetlerinin üstünde roller oynamak mecburiyetindedirler. Hattâ, bu kabiliyette olsalar bile, hakikaten inandıkları rolü daha iyi oynayacakları pek tabiîdir.

Bazı şeylerde diplomatların ne kadar aptalca hareket ettiğini gösteren en güzel misallerden birini Führer anlatıyor:

Batıya taarruz başlamadan evel Lâhey elçiliğimizde, Von Prittwitz adında bir ateşe vardı ki, İngiliz gizli teşkilâtına hizmet ettiğini muhakkak surette biliyorduk. Elçinin nazarı dikkatini çektik. Bunun üzerine elçi, sözde gayet kurnaz hareket ediyor: Bütün memurlarını topluyor, onlara meseleyi açıyor. Bize ihanet eden ateşe de bunların arasındadır. Bu suretle, onun, yakalanacağını anlayarak, derhal İngiltere'ye kaçmasına meydan vermiş oluyor.

Şimdi gelin de bu gibi diplomatlarla iş görün! Onun için, en iyisi, diplomatları meselenin hakikî mahiyetinden uzak tutmaktır.

GENE BİR IRK MESELESİ

Halen Almanya'da çalıştırılmakta olan yüzbinlerce yabancı işçi de başımıza ayrıca bir derd oldu. Bunlarla Alman kadınlarının teması, ırkımızın bozulması bakımından, bizim için bir tehlike teşkil ediyor. Her çareye başvurarak, bu tehlikeyi önlemek lâzım. Fakat bu meseleyi açıkça münakaşa etmek imkânsız; çünkü bahis mevzuu olan milletlerin ve ferdlerin derhal ağırına gider. Meselâ İtalyanlar, ırk itibarile bizden aşağı, hattâ bizimle beraber oldukları hakkındaki kanaati silebilmek için bütün gayretlerile uğraşıyorlar.

16 ŞUBAT 1942 — Bugün öğleden sonra Singapor nihayet teslim oldu. İngilizler bu harbde ilk defa olarak beyaz bayrak çektiler. Bu, muhakkak ki, İngiliz nüfuz ve itibarına karşı mühim bir darbedir. Bütün İngiliz İmparatorluğunu bir hicab kaplamış gibi. İngiltere'yi bu hale getiren Churchill'dir. Acaba bunun için de kendisine teşekkür edecekler mi?

İngiltere ile Amerika arasındaki fikir ayrılığı gittikçe kendiliğinden o derece artıyor ki artık bizim yorumlarımızla bunları şiddetlendirmeğe çalışmamıza hacet kalmıyor. Bu öyle verimli bir nebat ki Allahın seması altında tabiî yağmur ve tabiî güneşle kendi kendine büyüyebilir.

Bu fikir ayrılığından ben şahsen çok şeyler bekliyorum. Fakat bu ihtilâfı sun'î vasıtalarla büyütmenin zamanı henüz gelmedi.

«KAN, TER VE GÖZYAŞI»

Franco, bolşevikler aleyhine çok mütecaviz bir nutuk verdi. Bolşeviklere karşı harb ilân etseydi daha iyi ederdi. Fakat, böyle bir generalden başka ne beklenir ki!

Bu gece geç vakit Churchill de konuştu. Gene eski nakarat. Sözlerinden ümidini kaybetmiş olduğunu anlamak kabil. Fakat, «kan, ter ve gözyaşı» diye ele aldığı düstur ona öyle bir mevki sağladı ki her türlü hücuma karşı masun bir hale getirdi.

Churchill, hastasının öleceğini söyleyen bir doktora benziyor. Öyle bir doktor ki, hastanın vaziyeti vahimleştikçe, «ben demedim miydi!» diye kendine pay çıkarıyor.

17 ŞUBAT 1942 — Bizim için Churchill'den daha iyi bir Başbakan olamaz. Onun şahsına ve siyasetine alıştığımız gibi, bundan başka, harbi idaresi de öyle kı-

sa görüşlü ki, imparatorluğu altüst edeceği muhakkak. Onun için, dünya imparatorluğunun başında o bulunduğu için ne kadar sevinsek azdır. Mademki imparatorluk nasıl olsa batacak, başında ne kadar tecrübeli bir mezar kazıcı bulunursa o kadar iyidir.

«GAZETELERLE BAŞIM BELÂDA»

Gazetelerle başım belâda. Benim verdiğim talimatı istediğim kadar dinlemiyorlar. Kendisine bu derece güzel malzemeler verdiğim için basının sevinmesi lâzım. Halbuki, bilhassa burjuva gazeteleri bu malzemeden bıkmış gibi görünüyorlar. Bu da beni öfkemden deli ediyor. Onun için, karar verdim: Onları yola getirmeyi kendime vazife yapacağım. Halka malûmat vermek mevkiinde olan kimseleri mütemadiyen dürtmek lâzım; aksi takdirde yavaşlıyorlar ve gevşiyorlar.

YANLIŞ BİR TAHMİN

İstatistikler intiharların gittikçe azaldığını gösteriyor. Galiba kimse bu dünyadan kendi isteğile gitmek niyetinde değil, herkes harbin sonunu görmek arzusunda. Hakları da var, çünkü harbin neticesi muhakkak ki bütün millet için büyük bir bayrak olacak...

18 ŞUBAT 1942 — Harbe Japonların da iştirak etmesi bizim için hakikaten büyük bir kazanç oldu. Kaderimizi tayin edecek olan bu kış aylarında bu suretle vaziyeti kökünden değiştirdiler. Bilhassa onların sayesinde en büyük buhranı atlatmaya muvaffak olduk.

HİTLER'E SUİKASD TEKLİFİ

Mühim bir siyasî vesika neşrettik. Fransa'nın eski Lâhey elçisi tarafından Daladier'ye gönderilmiş olan

bu rapora göre, eski Hollanda Dış İşleri Bakanı Kleffens, 1939 sonlarında Hitler'le Ribbertrop'a karşı bir suikast hazırlamayı teklif etmiştir.

Ben şahsan, bu gibi şeyleri sonraya saklamağa taraftarım. Harp zamanında, müsbet veya menfi, hiçbir suikasdden bahsetmemek lâzımdır. Bazı kelimeler vardır ki, şeytan görmüş gibi kaçmamız icab eder. «Kundakçılık», «suikasd» kelimeleri de bunlardandır.

İKİ YASAK HAKKINDA

Führer'in bir kararnamesile, Lehistan'daki askerlerimizin Leh kızları ile temasları katiyetle yasak edildi. Fakat bu kararnamenin tamamile tatbikına imkân olduğundan şüphe ediyorum. Diğer tecrübeler aksini göstermiştir. İşgal altındaki yerlerde Almanların yabancı kadınlarla teması meselesi son derece güç ve nazik bir bahistir. Oralara ordu ile beraber Alman kadınları da göndermedikçe ne kadar gayret sarfetsek, gene muvaffak olamayız; çünkü tabiat, şu veya bu şekilde, en sonunda emrini muhakkak dinletecektir.

Bütün Bakanların Führer'e gelip, yabancı radyolarını dinlemek için izin istemeleri hakikaten tuhaf şey! Führer bu gibi talepleri derhal reddediyor.

Gece aldığımız bir habere göre, Churchill nihayet kabinesinde değişiklik yapmağa mecbur olmuş. En mühim değişiklik şu; Cripps kabineye girdi. Doğrusu sevinmemiz lâzım. Bundan daha fazla lehimizde bir şey bekliyemezdik.

Cripps Stalin'in Londra'daki adamıdır.

21 ŞUBAT 1942 — Halk arasında bilhassa askerlerin fazla boşboğazlık ettikleri hakkında şikâyetler alıyorum. Bizim askerler, hakikaten fazla övünüyorlar. Bu suretle başıbozukluklar, bilhassa kadınlar üzerinde

tesir elde etmek istiyorlar ama, neticede huzursuzluk ve güvensizlik yaratmış oluyorlar.

Fakat bence buna karşı yapılacak bir şey yok gibidir. İnsanlar, bilhassa Almanlar konuşmayı pek severler. Değiştirmek kabil değildir.

22 ŞUBAT 1942 — Doğu cephesinde vaziyet biraz daha vahimleşti. Orada, burada görülen bazı haller hiç de sevinilecek şeyler değil. Mütemadi ve çetin çarpışmalar kıt'alarımızı hakikaten bitap düşürdü. Sonra, bir çok noktalarda iaşe ve cephane nakliyatı iyi işlemiyor.

Askerler bir yerden diğer yere nakledilmesini pek sevmiyorlar.

Yeniden yüz bin ton Amerikan gemisi batırmış olmamız halkın maneviyatını yükseltti.

İNGİLTERE VE BOLŞEVİKLİK

Cripps'in siyasetine âmil olan sebepler hakkında gizli bir rapor aldım. Bundan anlaşıldığına göre, Cripps'in gayesi İngiliz sanayiini Sovyetleştirmek ve İngiliz istihsal maddelerini daha fazla harp emrine vermek. Onun, İngiltere'yi bolşevikleştirmek istemediği muhakkak. Fakat biz Cripps'i İngiltere'deki bolşeviklere bir örnek olarak ele alabiliriz. Hakikaten Bolşevikliği istiyor mu, istemiyor mu, onu bir tarafa bırakalım. Bu, neticeye bağlı bir şey.

Bormann yeni bir kararname çıkarttı: İleri gelen kimselerin gösterişsiz yaşamalarını ve mükellef ziyafetlerden vaz geçmelerini tavsiye ediyor. Çok yerinde bir karar.

24 ŞUBAT 1942 — Conterbury Başpiskoposluğuna Temple tayin edilecekmiş. O da, sosyalist ve Bolşevik fikirlere taraftar olarak tanınmıştır.

İngiltere'deki bu temayülden istifade ederek, (İngiltere'nin) muhafazakâr mehafiline hitaben geniş bir propagandaya geçebiliriz. Bunun bitaraflar üzerinde de tesiri olur. İngiliz milletinin bize bu kadar iyi bir propaganda vasıtası teşkil edebileceği şimdiye kadar hiç aklıma gelmezdi.

Stalin, Bolşeviklere ve dünyaya hitaben bir nutuk verdi. Yanlış tefsir ve asılsız zafer haberlerile dolu olan bu nutukta mühim bir taraf varsa o da realist oluşu.

Plutokrasiler Staline tebrik telgrafları yollamışlar. Çünkü kapitalizmin son ümidi şimdi Moskova'da, İngiltere ile Amerika Rusya'ya tebrik telgrafı gönderiyorlar ama, silâh yollamıyorlar. Halbuki silâh yollasalardı Stalin'in işine tebrikten daha çok yarardı.

SIKI TEDBİRLER

25 ŞUBAT 1942 — Çok sıkı tedbirler almak zorunda kalacağız galiba. Bu arada, bütün Almanya'da yeniden inşaat için müsaade vermiyeceğiz. Reinhardt (1) malî durum hakkında rapor verdi. Şimdisi için de, harbden sonrası için de enflâsyon yapmaya, imkân olmadığını söylüyor.

Führer bir kararname neşretti. S. S. mensupları arasında 157 nci maddeye (2) aykırı hareket edenler bundan sonra idama mahkûm edilecek. Bu, mühim bir karar. Partinin yüksek tabakasını bu kansere karşı korumak mümkün olacak.

VON PAPEN'E SUİKASD

26 ŞUBAT 1942 — Ankara'da büyük elçi Von Papen'e karşı bir suikasd teşebbüsü yapıldı. Bombayı atan

---

(1) Maliye Bakanlığı müsteşarı.

(2) Bu madde homoseksüelliği meneder.

adamın, infilâk esnasında parçalandığı haber veriliyor. Papen ile karısına hiç bir şey olmamıştır.

Bu suikasd teşebbüsünün menşei gayet aşikâr. Bunu İngiliz gizli teşkilâtının hazırladığı muhakkak.

Haberi neşrettiriyoruz ama, üzerinde fazla durmamaya çalışıyoruz; çünkü böyle bir teşebbüse ehemmiyet vermek, onu yapanları bilâkis cesaretlendirir. Diğer taraftan, Führer'e karşı hazırlanan suikasde dair verilen haberler halkı evvelâ şaşırttı, sonra sinirlendirdi. Halk bu gibi haberleri sevmiyor. Bazı şeyler vardır ki herkesin önünde münakaşa etmemek lâzımdır. Führer'in hayatı ve ölümü de bunlar arasındadır.

28 ŞUBAT 1942 — Fransız şehirlerinde müthiş bir cinayet salgını hüküm sürüyor. Bizim oradaki ordu komutanları bu salgını önleyecek iktidarı gösteremiyorlar. General Stülpnagel, Paris komutanlığından azledildi.

1 MART 1942 — İngiliz paraşütçülerinin (1) akını, tabiî askerî bakımdan ikinci derecede ehemmiyeti haiz bir hâdise. Yalnız bizim «Würzburg aleti» nin (2) hasara uğraması biraz zararımıza olmuştur.

Fransız sahillerindeki müdafaa tertibatının iyi işlemediği anlaşılıyor. Adamlarımız uyuyorlar. Führer'in bu işle alâkadar olacağını zannediyorum. Her ne ise, bundan sonrası için bu bize bir ihtar olsun. İngilizler ileride de bu şekilde akınlar yapacak olurlarsa artık nasıl tedbir alacağımızı biliyoruz.

«HELE ŞÜKÜR!»

İtalya'da, düşman ve bitaraf memleketlerin radyolarını dinlemek yasak edildi. Hele şükür! Düşman radyo

---

(1) Bu akın Havre üzerine yapılmıştır.

(2) Goebbels bu aletin ne olduğu hakkında malûmat vermiyor.

istasyonlarının İtalya'ya hayli zararı dokundu.

2 MART 1942 — Amerikalılar artık gemi azıya aldılar. İngilizlerin ikinci bir cephe açıp taarruza geçmeleri için şiddetle ısrar ediyorlar.

Fakat İngilizlerin nereden taarruza geçeceklerini kimse bilmiyor. Kimisi batı sahillerinden taarruza taraftar; kimisi de İtalya'ya çıkarma yapılmasını istiyor. Bu iki ihtimali de, tabiî, bizim ordu şefleri nazarı dikkate alıyorlar. Onun için nereye çıkarlarsa çıksınlar, kendilerini iyi karşılayacağımıza emin olabilirler.

3 MART 1942 — Londra'daki vaziyet hakkında gizli bir rapor aldım. Bu rapordan anlaşıldığına göre, muhafazakârlardan büyük bir kısmının Almanya ile ayrı sulh yapmak istedikleri muhakkak. Fakat, bunu nasıl yapacaklarını kimse bilmiyor.

Tabiî, Churchill, bizimle müzakerelere girişmeyi hatırından bile geçirmez. Muhafazakârlar arasındaki bu isyankâr zümreye karşı, parlamentoyu dağıtarak mücadele edebilir. Bu, onun elinde tehlikeli bir silâhtır.

Şüphesiz ki yeni seçimlerde Churchill gene başta gelir; çünkü, memleket dâvası bakımından, ona karşı şiddetli bir mücadeleye girişilmiyeceği muhakkaktır. Fakat vaziyetin de bugünden yarına değişmeyeceği iddia edilemez. Şimdi İngiltere öyle bir durumda ki, istikbale dair hiç bir tahminde bulunmak kabil değil.

Sözde, Mölders tarafından Stettin başrahibine hitaben yazılmış sahte mektuplar bütün katolik ve protestanlar arasında elden ele dolaşıyor. Bu mektupları dolaştıran rahiplerden birini mahkemeye verdireceğim, başrahibe de Mölders'ten böyle bir mektup almadığına dair yemin ettireceğim (1).

---

(1) Werner Mölder. Alman hava kuvvetlerinin en başta gelen kahramanı sayılıyordu. Fakat hararetli bir katolik olduğu

4 MART 1942 — Pariste gene cinayet işlendi, bir Alman nöbetçisi öldürüldü. Bunun üzerine, yeni askerî komutan derhal 20 komünisti kurşuna dizdirdi. Suçlu bulunmazsa isimleri ilân edilen 20 komünist ve Yahudinin de idam edileceğini bildirdi.

Bu usulü ben tavsiye ettim. İyi tatbik edilirse elle tutulur neticeler alınabilir.

Jannings (1) siyasî iftiracılığa başladı. Stüdyosunda nazi aleyhtarı bir nümayiş olduğunu iddia ediyor. Bu meseleyi tahkik ettirdiğim zaman anladım ki Jannings, sırf daha iyi bir artisti çekemediği için bu iddiada bulunmuş. Kendisine ciddî bir ihtar yolladım ve film artistlerinin böyle etrafa delice ve saçma söylentiler yaymalarına müsaade edemiyeceğimi bildirdim. Herr Jannings'in de umumî ahlâk kaidelerine tâbi olması lâzım; aksi takdirde cezasını kendisi çeker.

PETAİN SİYASETTEN ANLAMIYOR

5 MART 1942 — Paris üzerine yapılan akın (2) günün en heyecanlı hâdisesini teşkil ediyor. Bombardıma-

---

için, 1941 de Nazi Partisi Münster'e anî bir baskın yapıp, kızkardeşinin rahibe olarak bulunduğu manastır işgal edilince, Mölders, hükûmetin bu hareketini şiddetle protesto etmiştir. Gene o sıralarda, bir kulübün defterine hatıra yazarken «meslek» hanesine «gece korsanı» diye yazmıştı. Bunun sebebi sorulduğu zaman Mölders şöyle cevap vermiştir: «Alman resmî tebliğlerinde İngiliz tayyarecilerinin adı «gece korsanı» diye geçiyor. O halde, İngiltere üzerinde uçtuğum zaman benim de «gece korsanı» sayılmam lâzım.» Burada bahsi geçen mektuplarda da hükûmeti şiddetle tenkid etmiştir. Mölders, 22 kasım 1941 de Breslav üzerinde bir tayyare kazasında ölmüştür.

(1) Film artisti Emil Jannings.

(2) Bu akın İngilizler tarafından Renault fabrikalarına yapılmıştı.

nın ilk zannedildiğinden daha geniş bir sahada tahribat yaptığını öğrendik. Ölenlerin sayısı muhtelif kaynaklar muhtelif şekilde veriyorlar; fakat en aşağı 600 kişinin öldüğü muhakkak. Hattâ 1000 kişinin öldüğü, binlerce kişinin yaralandığı hakkında da bazı haberler var. Fransa'daki propagandalarımızda bu hâdiseden azamî derecede istifadeye çalışıyoruz.

Pétain ağlayıp sızlar gibi pek içli bir iki tebliğ neşretti.

Bu tebliğler onun artık tamamile bitmiş bir ihtiyar olduğunu, siyasetten zerre kadar anlamadığını gösteriyor.

Paris'te heyecanın hâd dereceye geldiğini bildirdiler. Oradaki propaganda teşkilâtımıza bu hâdise karşısında nasıl hareket edeceklerine dair talimat verdim. Paris'te on beş gün için propaganda şefliği etmeği ne kadar isterdim! İnsanın elinde böyle bir malzeme oldu mu, az bir gayretle, bütün Paris halkını deliye döndürmek kabildir.

AKLA GELMİYEN ZORLUKLAR

Harbin bu üçüncü senesinde ilk yılda aklımıza gelemiyecek kadar zorluklarla karşılaştığımız muhakkak. Halkın alım kabiliyeti gittikçe azalıyor ve eldeki servet hiç bir faydalı iş görmeden harcanıp gidiyor. Bu vaziyet hakikaten endişe verici bir şeydir.

6 MART 1942 — 22 haziran 1941 den 20 şubat 1942 ye kadar Doğu cephesinde verdiğimiz zayiat: (7879 u subay olmak üzere) 199,448 kişi ölü; (701 i subay olmak üzere) 44,342 kayıb; yekûn: (29572 subay olmak üzere) 952,141.

20 şubata kadar soğuktan donup felce uğrayanla-

rın 112,627 kişi olduğu bildirilmiştir ki bunun 62 bini orta, 14,357 si hafif zarar görmüştür.

Bu rakamlardan anlaşıldığına göre Doğu seferinde aşağı yukarı bir milyona yakın kayıb vermişiz. Oldukça yüksek bir rakam. Soğuktan zarar görenlerin de sayısı bizim ilkönce tahmin ettiğimizden çok fazla.

Böyle olduğu halde bile, halk arasındaki söylentilerde, bu rakamlar son derece mübalâğalandırılmaktadır. Fakat şimdiki halde hakikî rakamları ilân etmeyi doğru bulmuyorum.

«RUSYA YERE VURULMALIDIR»

Sovyetler Birliği ile ayrı bir sulh yapmamız ihtimaline dair bitaraf memleketlerde bir şayia çıktı. Londra'dakiler daha şimdiden telâşlandılar. Halbuki endişeye hiç sebep yok. Rusya'nın, en sonunda muhakkak yere vurulması lâzımdır ve vurulacaktır

Londra şimdi Almanya üzerine yeni hava hücumları yapılacağı hakkındaki haberlerle meşgul. Bunların Alman basınında çıkmasına müsaade etmiyeceğim. Zira, aramızda öyle bön insanlar var ki, bu gibi tehdidlere hemen inanıverirler.

İngilizlerin Paris'e yaptıkları akınlar halk üzerinde fena tesir bıraktığı için, şimdi Londra'nın kendini müdafaaya çalıştığı anlaşılıyor.

En yeni rakamlara göre son bombardımanda Paris'te ölenler 800 ile 1000 arasındadır. Kat'î rakamları henüz öğrenemedik.

EMİR ÜZERİNE CENAZE MERASİMİ

Fransızlar İngilizleri hiç sevmiyorlar. İngilizlerin de bunun farkında oldukları şuradan belli ki, Londra radyosu bu bombardımanlar hakkında her saat başka

bir sebep ileri sürüyor. Hattâ İngiliz hükûmeti Fransız milletinden özür dilemek lüzumunu bile duydu. Bu özür dileyiş o kadar Churchill'vâri ki bunda onun parmağı bulunduğunu anlamak derhal kabil oluyor.

Paris'ten gelen haberlere göre, Fransa'da hiçbir zaman bu derece İngiliz aleyhtarlığı görülmemiştir. Bu hissiyatı alevlemek için, bombardımanda ölenlere muazzam bir cenaze merasimi yapılmasını emrettim ve en ufak teferruata kadar kendim talimat verdim. Merasim o derece gösterişli olacak ve o şekilde tertib edilecek ki kalbi olan her Fransız bunun karşısında teessür duyacak.

BAHAR GELSE...

Rusya'nın işgalimiz altındaki yerlerinde vaziyet zannedildiği kadar istikrar bulmuş değil. Çetelerin teşkil ettiği tehlike haftadan haftaya artıyor. Büyük bir sahaya çeteler hâkim ve bulundukları yerlere dehşet salıyorlar.

Halkın mukavemet hareketi de başlangıçta tahmin edildiğinden çok fazla. Her tarafta Yahudiler tahrikât yapmakla ve kargaşalık çıkarmakla meşgul. İçlerinden bazıları bunun cezasını hayatlarile öderlerse çok iyi olacak.

İşgal altındaki doğu bölgelerinde yiyecek durumu son derece fena. Binlerce, on binlerce kişi açlıktan ölüyor, diğerleri de buna ancak seyirci kalabiliyorlar.

Bence, bizim nesil hiçbir sene baharı bu derece büyük bir sabırsızlıkla beklememiştir.

Biz Almanlarla dünyanın geri kalan kısmındaki milyonlarca insanlar kat'î neticenin önümüzdeki bahar ve yaz aylarında alınmasını bekliyoruz. Bu ümidi yerine getirmek için elimizden geleni yapacağız.

Muvaffak olup olamıyacağımıza dair kehanette bulunamam. Akla gelmiyecek o kadar çok şey var ki gerek siyasî, gerek askerî hiçbir sahada kat'î bir tahmin yapmaya imkân yok.

VİCHY KÖPRÜSÜ YIKILDI...

7 MART 1942 — Amerika harbe girmeden önce şöyle bir ümidimiz vardı: Vichy'den başlamak üzere Avrupa'da bir sulh köprüsü kurulabilir, diyorduk. Şimdi bu ümid de kalmadı.

Vichy Fransızları, bazı şartlar dahilinde, yalnız bitaraflıklarını bırakmaya değil, şayanı kabul bir sulh teklif ettiğimiz takdirde harbe fiilî bir şekilde iştirake bile hazır. Fakat, Führer bunu istemiyor. Henüz Fransa'nın askerî yardımına muhtaç olacak dereceye gelmedik. Kozlarımızı vaktinden evvel elden çıkarmamalıyız. Fransa biraz nefes almak imkânını bulursa derhal karşımıza gene düşman olarak dikilir. Onun için, Fransa'nın askerî ve siyasî kudretini tamamile imha etmemiz lâzım.

«YAHUDİLERİ SÜRMEK LÂZIM»

Yahudi meselesinin kat'î bir şekilde halli hakkında mufassal bir rapor okudum. Bu rapora göre, henüz Avrupa'da 11 milyon Yahudi var. Her şeyden evvel, bunları doğuya sürmek lâzımdır. Harbden sonra da meselâ Madagaskar gibi bir adaya sevkedilmeleri düşünülebilir. Avrupa'da, bir tane kalmayıncaya kadar, bütün Yahudiler temizlenmedikçe bu kıta için rahat, huzur yoktur.

Fakat, bu da, tabiî ortaya bir alay mesele çıkmasına sebep oluyor: Yarı Yahudiler ne olacak-? Yahudilerle akrabalığı olanlara, Yahudilerle evli bulunanlara ne muamele yapılacak?

Görülüyor ki bu sahada, henüz, yapacağımız çok iş var. Meseleyi kökünden halledinceye kadar da, tabiî, birçok şahsî facialar olacak. Fakat ne yapalım; çaresiz. Bugün üzerimize aldığımız bu işin faydasını çocuklarımız görecek.

BÖYLE ADALET NEYE YARAR!

Adalet Bakanlığı, sözde Mölders'in yazdığı iddia edilen mektupları okuyanlara karşı bir şey yapılamıyacağını bildirdi. Bu hususta tatbik edilebilecek bir kanun yokmuş. Yani demek oluyor ki, halk tarafından sevilen bir adamın dindar olduğunu ve devlet düşmanlığı ettiğini ileri sürmek suç değil. Böyle adalet neye yarar!

Bunun üzerine ben şimdi, kürsülerinden Mölders'in mektuplarını okumuş olan ve bir tecrid kampından kendilerine misâl gösterildiği halde yalanlamaya razı olmayan bir kaç papaz bulacağım. Sonra bu hususta bir tebliğ neşredeceğim.

8 MART 1942 — Yalnız şubat ayı içinde 18 bin beygir kaybettik. Bunların 795 i donarak ölmüştür.

Vichy'dekiler, İngiliz uçaklarının bombardımanında ölenleri mümkün olduğu kadar çabuk gömmeğe bakıyorlar. Sabahleyin muhtelif mezarlıklara kaldırılıyormuş. Cesetlerin nereye ve ne zaman gömüleceği evvelden haber verilmediği için gelenler az oluyormuş.

AVUSTRALYA'DA ŞİKÂYET

10 MART 1942 — Avustralya'dan şikâyetler yükseliyor. Japonya ile ayrı bir sulh yapma tasavvurları gizliden gizliye düşünülmekte. Japonlar Avustralya'nın o kadar yakınına geldiler ki şimdi orası karşılarında hazır duruyor.

Bizim (Pariste) Concorde meydanında tertip ettiğimiz merasim son derece heyecanlı oldu. Pazar günü yüz binlerce kişi sandukaların önünden geçti. Fakat, bunu Alman gazetelerinde fazla aksettirmek istemiyoruz, çünkü Ruhr üzerinde de bir çok şiddetli akınlar olmuştur ki meskût geçilmiştir. Kendi ölülerimizden hemen hemen hiç bahsetmezken Paris'te ölenler için gözyaşı döktüğümüzü görünce Alman milleti hakikaten şaşar.

DANSÖZLER ŞİŞMANLARSA

Bir gün zarfında insanın karşısına öyle çok meseleler çıkıyor ki! Bar kızları Kadın İş Teşkilâtına alınmalı mı, alınmamalı mı? Alınmazlarsa lâzım geldiği şekilde nazi terbiyesi göremiyecekler; alınırlarsa şişmanlarlar, dansözlük edemezler.

Şimdiki halde, bu kızları hususî kurslara tâbi tutuyoruz ve, muntazam bir teşkilât haline getirilinceye kadar, mesleklerine zararı dokunmayacak işlerde çalıştırıyoruz.

12 MART 1942 — Eden, Avam Kamarasında bir nutuk verdi, Japonların Hong - Kong'da İngiliz harb esirlerine korkunç zulümler yaptıklarından şikâyet etti.

Bu sözlerin mânasını biz biliriz. Bu, İngilizlerin çok fena bir halde bulunduklarına gayet iyi bir delildir. Çünkü İngilizler ne zaman mağlûbiyete uğrasalar dert yanarlar ve sahte gözyaşları dökerler.

Avam Kamarası gene Arablar aleyhinde, Yahudiler lehinde bir karara vardı. İngilizler arasında, bilhassa yüksek tabakada, Yahudi nüfuzu ne kadar kuvvetli! Şaşmamak kabil değil. Bu yüksek tabaka artık, karakter bakımından, İngiliz olmaktan çıkmış gibidir. Bu-

nun da sebebi şu: Bu tabaka, Yahudilerle evlene evlene Yahudi mikrobile o derece aşılanmış ki artık pek İngilizvâri düşünemiyorlar.

SON ARZU

13 MART 1942 — Kendi emeğimle kazanılmış, kendime aid emlâkim olmasını çok isterdim. Tabiî, şimdi arazi almak pek güç; çünkü kimse satmak istemiyor.

Fakat bu gayemi tahakkuk ettirmek için çalışacağım. İnsanın, duran, kıymeti değişmeyen ve babadan evlâda geçecek bir malı olması çok iyi bir şey.

14 MART 1942 — Öğleden sonra Viyana'ya vardık. Avusturya'nın Almanya'ya iltihakının yıldönümü merasimi yüz bin kişinin iştirakile yapıldı.

Bir iki güzel cümleyle, bugünkü vaziyeti anlattım, sürekli alkışlarla karşıladılar. Viyana artık hakikaten bir Alman şehri olmuş.

15 MART 1942 — Başlıca hedef Köhlrı olmak üzere, Almanya üzerine büyük bir akın yapıldı. 5 büyük, 20 orta, 35 küçük yangın çıktı. Civardaki kırlara fosforlu bombalar düştü. Bir çok hatlarda tren seferleri muvakkat bir zaman için durdu. Şimdiki halde 5 kişinin öldüğü, 29 kişinin yaralandığı tesbit edilmiş bulunuyor.

GENE MAHUD MEKTUB

Führer sahte Mölders mektuplarını yazanı bulana 100 bin mark vadetti. Bu mektupların Viyana'da Alman ordu mensupları tarafından çok geniş bir sahada tevzi edilmiş olduğunu öğrendim, hattâ General Strecius bile, bu mektupların dağılmasına, sahte olduğunu bilmeden, şahsan, yardım etmiş. Mektubun kendisine

Mareşal von Mackensen tarafından verildiğini itiraf zorunda kaldı. Şu ihtiyar Mareşal hakikaten siyasetten hiç anlamıyor. Yazık ki ona pek bir şey yapamayız, çünkü mühim bir şahsiyet.

Paris'ten aldığım bir haberden anlaşıldığına göre, Parislilerin İngilizlere karşı duydukları nefret hiç de bizim tahmin ettiğimiz kadar değil. Parisliler çok tuhaf insanlar. Evvelâ, İngilizler bu bombardımanla Almanlara zarar verdikleri için sevinmişler, sonra da Almanlardan bir tek kişinin bile ölmediğini, ölenlerin hepsinin Fransız olduğunu öğrenince, Paris uçaksavar toplarla kâfi derecede korunmadığı ve tehlike düdüğü çalınmadığı için şikâyete başlamışlar.

Fransızlarla iş yapmanın imkânı yok. Çok garip bir millet. Sonunda muhakkak mahva mahkûm olacaklar.

16 MART 1942 — Mölders'in mektubu şimdi de yabancı memleketleri dolaşmağa başladı. B.B.C. de bunlardan birini eline geçirmiş. Başlarında Von Mackensen olmak üzere, Alman generallerinin, bilmeden de olsa, memleket hesabına ne bozguncu bir harekette bulundukları görülüyor.

YILDIZLARDAN MEDED UMANLAR

Düşman yeni bir usule başvuruyor: Uçaklar şehirlerin üzerine birtakım kâğıtlar atıyorlar. Bu kâğıtlarda, yıldızların vaziyetinden neticeler çıkarılmakta ve ileride olacaklara dair malûmat verilmektedir. Bunlara göre Almanya'nın karşısında feci bir istikbal vardır. Ben de şimdi bunlara mukabil, gelecekteki hâdiselerin iyi olacağını bildirir mahiyette, başka listeler tanzim ettirerek bilhassa işgal altındaki arazide dağıttıracağım.

17 MART 1942 — Führer, Berlin'de bir nutuk verdi, Sovyetlerin bu yaz muhakkak mahvedileceğine dair olan kanaatini bildirdi.

Japonlar, biraz fazla küstah ve kendilerine çok güvenir olmağa başladılar. Sovyetler Birliğindeki yeni Japon elçisi Mihver devletlerine mensup deniz kıtalarının Londra'da veya New York sokaklarında geçid resmi yapmalarının rüya veya hayal değil, ileride bir hakikat olacağını söylüyor.

18 MART 1942 — Lord Halifax - Batı taarruzu başladıktan sonra Führer'in sulh adına uzattığı eli reddetmiş olan bu sofu gezginci vâiz - şimdi ilerinin karanlık ve müşkül günlerle dolu olduğunu haber vermekten başka söyleyecek bir şey bulamıyor. Karşısına bugün öyle bir fırsat çıksa bu sefer muhakkak ki daha iyi düşünür.

Paris'teki bombardıman tahribatı göründüğü kadar büyük değilmiş. Halk daha şimdiden unuttu gitti. Şu Fransızlar hakikaten pek küstahlaştılar. Fakat, sırası gelince biz onlara iyi bir ders vereceğiz.

Bolşevikleri mağlûp etmeğe bu bahar aylarında, yahut yazın muvaffak olup olamıyacağımızı kimse kestiremez. Bu biraz da talihimize ve yapacağımız çarpışmalara bağlı. Harbde bu gibi vaziyetler sık sık olur. Kimin cesareti çok, sinirleri sağlamsa sonunda o kazanır. Tabiî, bizde bunların ikisi de var.

HİTLER TECRİD KAMPINDA

20 MART 1942 — Kar ve buz içinde genel karargâha vardık. Burada maneviyat fevkalâde iyi.

Benim çalışmalarımı herkes methediyor.

Führer, maşallah, gayet sıhhatli görünüyor. Kendisine hakikaten acımak lâzım. Harbin bütün yükünü

omuzlarına almaya mecbur. Vereceği kararlar o kadar mühim ki bunların mesuliyetini ondan başka kimse üzerine alamaz.

Schaub (1) ile görüştüğüm zaman bunu daha iyi anladım. Onun söylediğine göre, Führer son zamanlarda biraz rahatsızlık geçirmiş. Hastalanması gayet tabiî. Bu derece muazzam bir yükü hiç bir insan bu kadar uzun müddet çekemez. Üstelik, Führer hemen hemen tecrid kampında imiş gibi bir hayat sürüyor. Bir an olsun istirahat etmesine imkân yok. Sabahları uyanır uyanmaz, iş ve mesuliyetle karşılaşıyor. Bütün vazifelerini tek başına yapmak mecburiyetinde kalışı onun üzerinde ergeç derin bir tesir gösterecektir.

Generallerin çoğu ona fazla bir yardım edemiyorlar. Genelkurmay subayları gergin vaziyetlere, manevi buhranlara karşı koyamıyorlar, Alışmamışlar çünkü...

Bundan başka, harbin başında muvaffakiyet kazanmaları onlara işlerin sonuna kadar hep böyle gideceği kanaatini verdi.

Bu kış cepheyi Führer kurtardı. Cephenin sarsılmamasının hakikî sebebi, onun hiç bir şekilde zaaf eseri göstermemiş olmasıdır.

Bu vaziyeti bildiğim için, Führeri, harb gailesinden başka haber, rapor ve malûmatla biraz oyalamayı kendime vazife sayıyorum. Fakat bunun gayet ustalıklı yapılması lâzım; çünkü anlarsa kızar. Son haftalar zarfında kendisine sanat ve kültür hayatına dair bazı haberler gönderebildiğim için memnunum. Sanat ve kültür meseleleri normal zamanda Führer'in başlıca meşgaleleri arasında gelirdi. Şimdi ise bu hayattan tamamile alâkası kesilmiş bir halde bulunuyor.

Führer'le biri öğleden evvel, biri öğleden sonra iki

---

(1) Hitler'in yaveri.

defa bir kaç saat görüştüm. Son derece mütehassis kaldım.

Karşılaşmamız gayet samimî oldu. Führer'in, eski iş arkadaşlarını ne kadar hararetle karşıladığı ve başkalarına söyliyemediği bazı meseleleri onlarla konuşmaktan ne kadar zevk aldığı derhal belli oluyor.

«ALLAH, KIŞIN BELÂSINI VERSİN!»

Führer'in sıhhatli görünüşü, insanı aldatıyor. İlk bakışta gayet iyi görünüyor ama, hakikatte hiç de öyle değil. Son zamanlarda pek iyi olmadığını bana kendisi de söyledi. Arasıra başı dönüyor, gözleri kararıyormuş. Bu uzun kış ayları onun ruhî vaziyeti üzerinde hissedilir derecede bir tesir bırakmış. Zaten Führer eskidenberi kışı hiç sevmezdi. Baharda bazı kimselerin, kayak kaymak için karlı tepeler aramalarına bir türlü akıl erdiremezdi. Şimdi, kışı sevmemekte ne kadar haklı olduğunu pek acı bir şekilde görüyoruz. Bu uzun, çetin ve zalim kışın Allah belâsını versin! Karşımıza hiç ihtimal vermediğimiz bir alay mesele çıkardı; yalnız Alman ordusunu değil, onun başkomutanını da çok büyük sıkıntılara soktu.

Kışı çıkarabilmiş olmamız adeta bir mucize. Bu son aylar zarfında Führer'in neler çekmiş olduğunu henüz lâyıkile anlayamayız. Zaten kendisi de sonradan bunları uzun uzun anlatmaya ve hattâ belki de yazmaya fırsat bulacağını söylüyor.

Harb en şiddetli devresini kasım sonunda bulmuş. O zamanlar Führer'in artık mağlûb düştüğümüze kanaat getirdiği bile olmuş. Buna rağmen, düşmana karşı son bir ümidle gene hücumlara devam etmiş ve her seferinde muvaffak olmuş. Bereket versin ki Alman milleti bunların ancak pek azından haberdar oldu. Bu da

gösteriyor ki halkı harbin yüklerinden, bilhassa manevî ağırlığından mümkün olduğu kadar uzak tutmak lâzım.

HİTLER UKRAYNA'DAN YİYECEK BEKLİYOR

Führer'i en fazla endişelendiren ve üzen şey, her tarafın hâlâ karla kaplı oluşudur. Kendisi bundan pek bahsetmiyor ama, kışın bu kadar uzun sürmesinden ne derece müteessir olduğu hissediliyor. Bu sene kış hiç beklenmedik bir sırada birdenbire geldi, bir türlü de gitmek bilmiyor.

Ona Viyana'dan, Prag'dan, Linz'den bahsettim. Kendisi için büyük bir hatıra kıymeti taşıyan bu şehirleri tekrar görmeği ne kadar istediğini saklamadı.

Führer, memleketteki hissiyat hakkında endişe etmiyor. Alman milletinin, iyi sevk ve idare edildiği takdirde, bu harbin en şiddetli buhranlarına bile galebe çalacağını pek iyi biliyor.

Yakında vesikaya tâbi yiyecekleri biraz daha kısacağız. Bunu halka anlatmanın çok zor olacağını ve kararın tatbikında ne kadar müşkilât çekeceğimizi kendisine söyledim.

Führer kısa bir zamanda Ukraynadan alacağımız yiyecek maddeleriyle vaziyetimizin düzeleceği hususunda pek ümidvar ama, ben bu fikirde değilim. Çünkü bu iş için lâzım gelen adam, teşkilât ve bilhassa nakil vasıtalarından mahrum bulunuyoruz.

DAHA SIKI BİR İDARE

Führer bundan sonra daha sıkı bir idare usulü kullanmaya karar verdi. Adaletin yerini bulmadığı bazı ferdî hâdiselerden bahsettim, kendi müşahedelerinin de aynı merkezde olduğunu söyledi. Artık en şiddetli tedbirlere başvurulmasına taraftar.

Nasyonal sosyalizmin malûm kaidelerine aykırı hareket edeceklerin hapis cezasına, hattâ çok mühim vaziyetlerde idama mahkûm edilmesi için bir kanun hazırlanmasını teklif ettim. Çünkü ben ne zaman bir şey istesem, Adalet Bakanlığı müsteşarı Schlegelberger daima, bu hususta elimizde kanun yok, diye reddetmiştir. İşte, şimdi kanun olacak.

Führer yakında Reichstag'ı toplantıya çağırıp kundakçılara ve bilhassa vazifelerini ihmal eden hükûmet memurlarına karşı hareket için kendisine hususî salâhiyet verilmesini istemek niyetinde.

Bütün gayretlerin harb emrine verilmesi için ileri sürdüğüm teklifleri Führer derhal ve aynen kabul etti.

Mölders'in yazdığı söylenen sahte mektub dolayısile Streccius'tan Führer'e de bahsettim. Müthiş öfkelendi. Hakkında resmen rapor göndermemi söyledi. O zaman Streccius'u, evvelden haber bile vermeden, derhal azledecek. Fakat, maalesef, Mackensen'e bir şey yapamıyacağız.

Führer'in, birçok komutanlar hakkında fikri değişti. Onlara artık eskisi kadar kıymet vermiyor.

Maalesef Dr. Ley'i şikâyet etmek zorunda kaldım. İstihsalâtın arttırılması için yaptığı neşriyatın sırası iyi intihab edilmemiş bulunuyor. Bilhassa, yiyeceklerin kısıldığı bir zamanda bunu yapmak doğru değil. Führer benim Ley'le konuşmamı ve kendisine hatasını şahsan bildirmemi tavsiye etti.

Ondan sonra bir çok siyasî meseleler üzerinde konuştuk.

MUSSOLİNİ ÇEKİLMEDİKÇE

Mussolini başta kaldıkça İtalyan milletini ve faşizmin eteğimizi bırakmıyacağı anlaşılıyor. Fakat Füh-

rer Mussolini hakkında gayet hürmetkârane konuştu. İtalyan milletile ne yapmak kabilse onu yapmış olduğunu söyledi.

Sonra kendisinden bahsetti.

Führer'in saçlarının baştanbaşa ağarmış olduğunu farkettim. Bu kış çektiğimiz sıkıntıların hikâyesi bile onu yıllarca ihtiyarlattı denilebilir.

Son aylarda, vaktile Napoléon'un uğradığı kış felâketine çok yakın bir duruma düştüğümüzü anlattı. Söylediğine göre, yalnız bir gün zaaf hissetmiş ve cephe yarıldığı takdirde halimizin Napoléon'un vaziyetinden çok daha kötü olacağını düşünmüş.

PLÂNLARI BRAUCHİTSCH BOZMUŞ

Bu meselede Brauchitsch'in mesûliyeti çok büyük. Führer kendisinden pek kızgın bir halde bahsetti, vaziyeti idare etmek değil, takdir etmekten bile âciz korkak bir adam olduğunu söyledi. Kendiliğinden müdahalelerde bulunarak, emirlere karşı itaatsizlik ederek, doğu cephesi plânını tamamile altüst etmiş. Halbuki Führer'in kurduğu plân derhal zaferle nihayet bulacak mahiyette imiş. Eğer Brauchitsch yalnız kendisinden istenilenleri yapmakla kalsaydı doğu cephesinde bugünkü durumumuz bambaşka olacakmış.

HİTLER, MOSKOVA'YI ALMAK İSTEMİYORDU

Führer, kendi hazırladığı plâna göre, Moskova'ya gitmek niyetinde değildi. Onun istediği, evvelâ Kafkas hududunu kesmek ve bu suretle Rusya'yı en zayıf noktasından vurmaktı. Fakat Brauchitsch'in kurmay heyeti, akıllarınca, daha iyi hareket ettiler, mütemadiyen Moskova'ya doğru gitmekte ısrar ettiler.

Brauchitsch batı harekâtına da müdahale etmek istemişti ama, Führer zamanında haber alıp mâni olmuştu.

Führer'in şimdi önümüzdeki bahar bir plânı var. Harbi daha fazla uzatmamak niyetinde. Bu plâna göre, evvelâ Kafkasya ve Leningrada, sonra Moskova'ya doğru ilerlemek istiyor. Führer, bu hedeflere varsak bile, harekâtı ekim ayında tatil etmek ve kışlık karargâhlara erkenden çekilmek daha doğru olur, diyor. Muazzam bir müdafaa hattı kuracak ve harekâta bir müddet için son verecek. Geçen seneki gibi şiddetli bir kışla karşılaşsak bile artık gafil avlanmıyacağız. Bu suretle doğu cephesinde bir yüz sene harbini bile göze almak lâzım.

HİTLER, RUS KOMUTANLARINI BEĞENİYOR

Taarruza mayıs sonunda, yahud haziran başında geçeceğimiz anlaşılıyor. Führer, bütün cephe boyunca taarruz etmek niyetinde değil; evvelce bir noktadan harekâta geçecek; sonra, vaziyet imkân verirse oradan ilerliyecek.

Bolşeviklere karşı kıştanberi ilk harekete bir iki güne kadar Kırım'da geçiyoruz. Führer burasını düşmandan tamamile temizlemek istiyor.

Führer, Sovyet harb idarecilerini oldukça takdir ediyor ve Rus cephesini Stalin'in sert bir el hareketile kurtardığını söylüyor.

HİTLER, DİNAMOYA BENZİYOR

Vaziyeti böyle yakından öğrendikçe bu kış doğu cephesini hakikaten yalnız Führer'in kurtarmış olduğunu daha iyi anlıyorum. Her şey onun azim ve sebatı sayesinde düzeldi. Eğer bugün Führer hasta ise, herhalde boş yere hasta olmadı. Bahar gelince Führer inşallah

gene tam manasile eski sıhhatini bulur. Şimdiki halde havaya ve güneşe ihtiyacı var. Bir insan, diğerlerinden üstün bir yaradılışta bile olsa, kar ve buzla çevrili bir hayata bundan daha fazla dayanamaz.

Bu bakımdan Führer hakkında hakikaten endişe ediyorum. Onun bugünkü kadar ciddî bir tavırla konuştuğunu hiç hatırlamıyorum. Başbaşa ve gayet açık bir şekilde konuştuk. Benim çalışmalarımdan gayet memnun. Bunu öğrenince ben de çok sevindim.

Führer'le şahsî meseleler üzerinde uzun uzun konuşmak benim son derece hoşuma gidiyor. Onda, insanın üzerinde dinamo tesiri bırakan bir kudret var. İnsan bir gün öğleden akşama kadar onunla konuştuktan sonra kendisini, yeniden dolmuş bir akümülâtör gibi hissediyor.

Bir aralık İngiltere'den lâf açıldı. Führer, İngiltere'nin geçirmekte olduğu buhranı benim zannettiğimden daha derin buluyor. Ona göre, ya sağa, ya sola doğru muhakkak bir kayma olacak; ya Cripps İngiltere'yi Bolşevikleştirecek, yahud da muhafazakârlar tekrar hâkimiyeti ellerine alacaklar.

Führer, daha fazla bu son ihtimali varid görüyor; çünkü muhafazakârların, daha fazla seyirci kalamıyacakları bir vaziyetle karşılaşacaklarını tahmin ediyor. Şimdiki halde, her şeyi kendi havasına bırakmışlar; fakat buhran hâd devreye geldiği zaman işe girecekleri muhakkak.

Führer'in kanaatine göre Amerika, bir gün olacak, Bolşeviklik için uygun bir hâle gelecek; fakat bunun ne zaman olacağını bugünden kimse kestiremez.

Führer'in aldığı haberlere göre, Japonya'nın emelleri aşağı yukarı şu şekilde hâlâsa edilebilir: Bütün Avustralya'yı istilâya çalışmamakla beraber evvelâ orada

bazı yerleri işgal etmek ve buraya bir kere ayak bastıktan sonra Hindistan üzerine yürümek.

Bu harekâtın ilk neticesi olarak Seylân alınacak ve o zaman da Hindistan etrafındaki bütün gemi seferleri felce uğrayarak, İngiltere'nin bütün damarları tıkanacak. İngiliz İmparatorluğu böyle bir darbeye tahammül edemez. Bizim için de onu mağlûp etmenin en kat'î yolu bu. Fakat uzun zamana bağlı bir iş. Ne kadar zaman istediğini de ele metreyi alıp ölçmenin imkânı yoktur.

Vakıâ, İngiltere'nin birdenbire yıkılması da mümkündür ama, buna, pek güvenmemek ve bütün ümidi buna bağlamamak lâzım.

SULHUN TATLI HAYALİ

Tekrar sulh günlerine kavuşacağımızı düşünmenin insana tatlı hisler verdiğini Führer'e söyledim. O da aynı hisleri duyuyormuş.

Führer, eşi dostu sordu; evdekilerin ne yaptıklarını sordu. Herkesi birer birer hatırlıyor. Fakat bu gibi şeylerle fazla alâkadar olmadığı için de üzülüyor. Karar verdim: Gerek benim, gerek bütün ev halkının harpten sonra onunla daha yakından alâkadar olmamız lâzım.

Nihayet yahudi meselesinden bahsettik. Bu meselede Führer, gene eskisi kadar azim gösteriyor: Yahudilerin Avrupa'dan muhakkak uzaklaştırılmaları lâzım; bunun için, icap ederse, en şiddetli usullere müracaat edilmeli.

Bu sırada küçük bir köpek, odanın içinde oynayıp duruyordu. Führer, şimdi bütün sevgisini bu köpeğe vermiş.

Ben ayrılmadan evvel beraber yemek yiyebilmemiz için Führer, yemeği her zamanki vaktinden evvel hazırlattı. Japonların elde ettikleri muazzam muvaffakıyet-

lerden bahsettik. Führer, Japon ordusunu çok takdir ediyor. Fakat, bu nokta istisna edilirse, doğu Asya'ya Japon'ların hâkim olmalarını hiç de iyi karşılamıyor; beyaz ırkın mağlûbiyeti onu biraz müteessir ediyor. Fakat, bu çaresiz bir şey.

Avustralya'yı fethetmek zor olmıyacak ama, sonradan idare etmek güç iş. İngilizler buna muvaffak olamadılar ve onun için kaybedecekler.

Ben ayrılırken Führer çok heyecanlandı. Ben de kendisinden ayrılmağa mecbur olduğum için pek müteessirdim.

ATOM BOMBASINA DOĞRU

21 MART 1942 — Alman âlimlerinin son çalışmalarına dair bir rapor aldım:

Atom kuvvetiyle tahrip sahasındaki araştırmalar artık öyle bir noktaya gelmiş bulunuyor ki, alınacak neticelerin tatbikatına bu harpte başlamak belki de mümkün olacak. Alimlerin söylediklerine göre, gayet cüz'i bir kuvvet sarfiyle o kadar büyük bir tahribat yapmak kabil olacak ki, harbin biraz daha uzaması veya ikinci bir harbin olması ihtimali insanı korkutmaya kâfi. İlmin son terakkileri insanın eline inanılmıyacak derecede müthiş tahrip âletleri verdi.

Alman ilmi, bu sahada en yüksek mertebesini buldu. Esasen bu işte herkesten ileri olmamız lâzım; çünkü bu harpte, inkılâp yapacak yeni bir silâhı evvelâ kim kullanırsa zaferi de o kazanacak.

Hilgenfedt (1) bana şikâyette bulundu, ordu mensupları ile başının belâda olduğunu söyledi: Anlattığına göre, doğu cephesindeki çarpışmalarda yaralananların

(1) Nazi İçtimaî Yardım Şefi.

hastanelere sevki esnasında ordu makamları lâzım gelen dikkat ve ihtimamı göstermiyorlarmış.

Hakikaten, ordunun komuta teşkilâtı ve idare mekanizması umumiyet itibariyle çok bozuldu. Bilhassa bu kış cereyan eden muharebeler esnasında bir çok hususlarda muvaffakıyetsizlik gösterdiler.

Bunun için şimdiye kadar orduya verilmiş olan salâhiyetlerden ve mesuliyetlerden bazılarını geri almak, işin daha ehli olan makamlara vermek lâzım. Bilhassa, şahsî teşebbüs ve anî karar istiyen işlerin ordudan alınması lüzumu artık kendini her zamankinden fazla hissettiriyor.

Öğleden sonra Göring'le görüştüm. Konuşmamız gayet derin bir dostluk ve samimiyet havası içinde, üç saatten fazla sürdü. Böyle açıkça konuşabildiğimiz için ben çok memnundum. Umumî vaziyeti gözden geçirdik ve mühim meselelerin hepsinde ikimizin de ayni görüşte olmamıza çok sevindim. Birbirimizle müşavere etmediğimiz halde vaziyet hakkında edindiğimiz intiba tamamiyle ayni..

Göring, sıhhat bakımından son derece iyi bir durumda. Çok çalışıyor, muazzam muvaffakıyetler kazanıyor ve işlerini, fazla nazariyeye kaçmadan, makul bir şekilde hallediyor. Onun işinde partiye bağlı olmamak gibi, nadir bulunur bir talihi var; bundan dolayı, daha şahsî bir hareket hattı tutabiliyor. Bir çok bakımlardan kendisine gıpta etmek kabil.

Daha Mölders meselesinden bahsetmeye başlar başlamaz, Göring, bu mektupların bilhassa Mackensen tarafından dağıtıldığından haberi olduğunu söyledi. Führer, ona mareşalı çağırıp biraz nasihatta bulunmasını tavsiye etmiş. Göring her halde onun kulağını iyice büker, korkak generalleri hiç sevmez. Söylediğine göre general Keitel de pek iyi bir komutan değilmiş. Doğu se-

ferinin istediğimiz kadar muvaffak olamamasından ihtimal ki o mesul. Führer'in emirlerini pek gevşek tatbik etmiş.

Anlaşıldığına göre, kabahat yalnız Brauchitsch'te değil. Brauchitsch'in üzerinde büyük bir mesuliyet olmakla beraber, Keitel ona, Führer'in emirlerine harfiyen riayet edilmesi lâzım geldiğini, aksi takdirde kendisi için fena olacağını söylememiş.

İlkbahar ve yaz taarruzunda Rusları mağlûp etmeye muvaffak olacak mıyız, olamıyacak mıyız, bu hususta Göring'in fazla bir fikri yok. Muvaffak olamazsak bütün memleket çok zor bir duruma girecek.

Cenubî İtalya'da Alman havacılariyle İtalyan kadınları arasında bir alay can sıkıcı hâdise cereyan etmiş. Maamafih, Göring, son defa Duçe ile görüştüğü zaman bu meseleyi halletmeğe muvaffak olmuş.

HESS'İN VERDİĞİ ENDİŞE

Hess'e dair de uzun uzun görüştük. Göring, ona sadece kızıyor. Şu muhakkak ki Hess, geçen yaz bu hareketi ile bizi az kalsın mahva sürükliyecekti. Eğer Churchill, müttefiklerimize karşı sadakatsizlik ettiğimize inandırmak hususundaki gayretlerinde muvaffak olsaydı, muhakkak ki harp bambaşka bir şekil alırdı. O zamanlar, hepimiz gayet haklı olarak, endişe duymuş ve istikbalden korkmuştuk. Fakat kaderin eli bizi korudu.

Göring, Frick'ten de «aptal bir adam» diye bahsetti ki, hakkı da var. Darre (1) nin de mektup yazmaktan, hatıra defteri tutmaktan başka bir şey yapmadığını söyledi.

Askerî harekât hakkında Göring gayet ihtiyatlı bir

---

(1) İaşe Bakanı.

şekilde konuşuyor. Ona göre, gayemize düşündüğümüzden çabuk varmak kabil olduğu gibi, bunun daha pek uzun sürmesi de mümkündür.

Bundan sonra sık sık buluşup her şey hakkında açıkça konuşmaya karar verdik. Führer'in etrafındakiler bu gibi zamanlarda aralarında ihtilâf çıkmamasına dikkat etmelidir.

BREZİLYA MESELESİ

26 MART 1942 — Brezilya'daki vaziyet hakkında Dış İşleri Bakanlığından bir rapor aldım. Bundan anlaşıldığına göre Cumhurbaşkanı Vargas ile Dışişleri Bakanı Aranha arasında şiddetli bir mücadele başlamış bulunuyor. Vargas bizden tarafa; Aranha ise her halde Roosevelt'ten talimat almış olacak: Almanya ve diğer Mihver devletleriyle ihtilâf çıkarmak için çalışıyor.

Maalesef, aynen mukabele etmemiz imkânsız. Bizim elimizde 600 kadar Brezilyalı var; halbuki yalnız Brezilya'da 150 bin Alman bulunuyor. İktisadî bakımdan da mukabele etmenin imkânı yok: Brezilya'daki Alman sermayesinin onda biri kadar bile bizde Brezilya sermayesi mevcut değil. Onun için, ihtiyatlı davranmamız icap ediyor.

Katoliklerin her sahada yıkıcı gayretler sarfetmeye çalıştıklarını görmek insanı tiksindiriyor. Şimdi de, hava akınları tehdidi altındaki yerlerden tahliye edilen protestan çocukları arasında propagandaya başladılar. Almanya'da hâlâ barındırdığımız muzır unsurlar arasında Yahudilerden sonra bu politikacı papazlar geliyor. Harb den sonra bu meseleyi halletmeye sıra gelecek. Kilisenin siyasî emellerine nasyonal sosyalizmin kat'î şekilde son vermesi lâzımdır.

ÇÖL YOLCULARI

Şehir tiyatrosu idarecileri her gece bir, iki saatimi onlara tahsis edebildiğim için çok müteşekkirler. Fakat bu benim işim için pek faydalı bir şey sayılamaz. Oyalanıyorum ve sulh günlerine dair içimde büyük bir iştiyak duyuyorum. Harp zamanında böyle bir şey iyi değildir. Çöl yolcularının nasıl her zaman su düşünmeleri doğru olmasa harbin idaresine yardım eden bir insanın da sulhu düşünmemesi lâzımdır.

27 MART 1942 — Amerikan ve İngiliz gazeteleri, Müttefiklerin Avustralya'dan bir taarruza geçtiklerinden bahsediyorlar ve bunun hakkında büyük bir gürültü koparıyorlar. Çünkü artık eskisi kadar büyük iddialarda bulunamadıkları için, Avustralya'ya meşhur bir generalin (1) sadece gitmesini bile askerî taarruz sayıyorlar.

Cripps'in Hindistan meselesinde bir karara varılması için çalıştığı görülüyor. Anlaşılan, İngiltere, Hintlilere harpten sonra dominyon nizamı tanıyacağını vadedecek.' Fakat, harbi kazandıkları takdirde, İngilizlerin bu vâdi tutmıyacakları da muhakkak.

Churchill'in Avam Kamarasındaki nutku müphem cümlelerle doluydu. Bu adam öyle küstah bir yalancı ki kendisiyle münakaşa etmenin imkânı yok.

Roma'dan bana Mussolini'nin bir nutkunu yolladılar. Duçe, bu nutku bilhassa harp gayretini tenkit eden bozguncu burjuva mehafiline karşı hazırlamış. Hakikaten, Mussolini, şimdi idare ettiği milletten daha üstün millete lâyık bir adam.

---

(1) General Mc. Arthur.

CHAMBERLAİN'İN DÜSTURU

Ben düşman tarafından olsaydım, daha harbin ilk gününden itibaren, «Alman milletine karşı» değil de, «naziliğe karşı» mücadele ettiğimizi bir düstur olarak ele alırdım. Chamberlain, harbin başında öyle ilân etmişti ama, bereket versin ki İngiliz milleti bu yolu terketti.

YAHUDİLERİN TASFİYESİ

Yahudilerin Lublin'den başlamak üzere, doğuya doğru tahliyesine başlandı. Bu hareket, bir hayli barbarca; onun için, burada daha uzun boylu tasvir edilmesine lüzum yok.

Yahudilerin çoğu kalmıyacak. Yüzde 60 kadarı tasfiye olunacak. Yalnız yüzde 40 kadarı da mecburi işte çalıştırılacak kabiliyette.

Bu işi idare edecek olan eski Viyana Gauleiter'i son derece büyük bir ihtiyatla hareket ediyor. Bu suretle, hâdise nazarı dikkati fazla celbetmiyor.

Yahudilere tatbik edilen bu muamele hakikaten barbarca ama, onlar da bunu tamamiyle haketmiş bulunuyorlar. Führer vaktiyle, yahudilerin yeni bir dünya harbine sebep olacaklarını söylemişti. Onun bu kehaneti gayet feci bir şekilde tahakkuk etmektedir.

Bu gibi meselelerde yufka yürekli olmamak lâzım. Yahudilere karşı mücadele açmasaydık, onlar bizi mahvedeceklerdi. Bu, Arî ırkla yahudî basili arasında bir ölüm - kalım mücadelesidir. Bu derdi dünyaya şamil bir şekilde başka hiç bir hükûmet, hiç bir idare halledebilecek kuvvette değildir. Burada da Führer'in, bu meseleyi kökten halletmekte herkesten üstün bir iktidar gösterdiğini görüyoruz.

Bereket versin ki sulh zamanında bulamıyacağımız bir çok fırsatları harb devrinin şartları içinde elde etmek kabil oluyor. Bu fırsatlardan istifade etmemiz lâzım.

Leh şehirlerinde boşaltılacak olan yahudi mahallelerine Almanya'dan sürülen Yahudiler yerleştirilecek ve bu iş, zaman zaman tekrar edilecek.

İngiltere ve Amerika'da yahudiliği temsil edenlerin bugün Almanya'ya karşı harp açmış olmalarının ve bu harbi idare etmelerinin cezasını onların Avrupa'daki mümessillerine çektirmek lâzım. Bu, gayet haklı bir hareket olur.

DENİZALTILARIN YAĞMALARI

Binbaşı Hartenstein bana, Karip sularında denizaltı ile yaptığı seyahati bildirdi. Onun verdiği malûmattan anlaşıldığına göre, denizaltı gemilerimiz oralardaki yağmalarında bir hayli mal ele geçiriyorlar. Denizaltılar, iki ay denizde kalıyorlar. Son torpidolarına kadar kullanıyorlar. Sonra dönüyorlar. Dönerken de, kabil olursa, top ateşiyle nakliye gemilerine zarar vermeğe çalışıyorlar.

Gene Hartenstein'in bildirdiğine göre, denizaltıcılar arasında maneviyat fevkalâde. Şayanı hayret bir şey: Harb, delikanlıları derhal birer kahraman haline getiriyor.

28 MART 1942 — Avustralya'dan gene gürültülü sesler geliyor. Fakat bunun arkasında hiç bir askerî kuvvet yok. Mac Arthur muhakkak ki, Avustralya meselesinde epey zorluk çekecek. Çünkü bugün Avustralya'da hükûmet başında bulunanlar vaktile İngiltere'den oraya cezalı olarak gönderilmiş kimselerin torunları. Bunlar, lâfla kandırılır insanlar değil.

Fakat, bugünlerde Japonların Avustralya topraklarında üs kurduklarını görecek olurlarsa her halde pek şaşıracaklar.

İngilizler, çifte yaz saati tatbikına başlıyorlar. Bu suretle, yeniden, radyodaki eğlence musiki programlarını arada bir kesip İngilizce haberler vermeye mecbur olacağız demektir.

Sauckel (1) seferberlik geneldirektörü tayin edildi. İyi bir nasyonal sosyalist olan bu adamın harikalar yaratacağına şüphe yok. Bu sayede, en aşağı bir milyon işçinin silâh altına alınması kabil olacak.

Halka verilen sual varakalarının pek can sıktığını ilgili makamlara bildirdim.

Hakikaten, bu işte artık pek ileri gittiler. İnsan portakal bile alacak olsa uzun bir sual listesi doldurmak zorunda kalıyor. Buna bir son verilmesi zamanı geldi.

KRAL BORİS'E METHİYE

Kral Boris, benimle boş zamanımda şöyle bir konuşmak istediğini bildirmiş. Geldi, konuştuk. Yirmi dakika kadar süreceğini tahmin ettiğim bu görüşme iki saatten fazla devam etti.

Kral, son derece sevimli bir adam (2). Führer'in yanından geliyordu. Onunla olan görüşmesinden yeni fikirlerle ve kararlarla ayrılmış olduğu görülüyordu. Boris, Führer'in dehasına hayran; onu hakikaten Allah tarafından gönderilmiş bir varlık olarak tanıyor.

Benim yaptıklarımı da gayet iyi anlıyor. Bu husus-

---

(1) Sonradan harb suçlusu olarak Nürnberg mahkemesi tarafından ölüme mahkûm edilmiş ve idam olunmuştur.

(2) Goebbels bundan evvel Kral Boris'i «çok kurnaz bir adam» olarak tavsif etmişti.

taki bilgisine hakikaten şaştım. Meselâ, makalelerimde ileri sürdüğüm fikirleri benimseyip, siyasî müzakerelerinde kullandığını söyledi.

Tam mânasiyle halkçı bir kral olduğu da muhakkak. Halkın hislerini öğrenmek için, tebdili kıyafet ederek Bulgar köylerini gezermiş. Führer ondan, Balkanlarda bir muvazene âmili olmasından başka birşey istemediği için çok memnun.

Boris'in Führer'i ne büyük bir sevgi ve sadakatle desteklediğini görmek insanı hakikaten şaşırtıyor. Eğer Avrupadaki bütün devlet başkanları onun kadar açık görüşlü olsalar, yeni nizamı onun kadar büyük bir arzu ile destekleseler, müstakbel Avrupa'nın önünde hemen hemen hiç bir engel kalmazdı.

29 MART 1942 — Donanma gazetelerimiz başmakalelerimi biraz daha erken göndermemi istiyorlar. Denizciler bunları son derece büyük bir alâka ile okuyormuş. Çok memnunum.

MAC ARTHUR HAKKINDA PROPAGANDA

30 MART 1942 — Mac Arthur'u Amerika'da, filmlerdeki bir general gibi, gittikçe daha fazla göklere çıkarıyorlar. Bizim propaganda servislerimize bu adamı biraz hırpalamalarını söyliyeceğim. Çünkü Amerika'lılar onu bu harbin en büyük generali yapmaya çalışıyorlar. Halbuki onun kahramanlıkları, yararlıkları olarak gösterilebilecek tek şey, Korregidor'da biraz mukavemet etmiş olmaktan ibaret. Amerikalıların bir Keitel'leri, bir Rommel'leri olsaydı, artık kimbilir ne yaparlardı?. Bu da bizim propagandalarımızda ne kadar mütevazi olduğumuzu gösteriyor.

«HİNDİSTAN OYUNU»

Cripps Hindistan işinde onbeş güne kadar muvaf-

fakıyet kazanacağını umuyor. Çok kurnazca hareket ediyor; Hindistanı tekrar İngiltere'nin eteğine bağlamağa muvaffak olacağından korkulabilir.

Onun için, propagandamızda biraz değişiklik yapacağız ve Alman milletini Hindistan işinde hayal sukutuna uğramıyacak şekilde hazırlıyacağız.

İngiliz hava kuvetlerinin Lübeck üzerine istisnaî derecede ağır bir bombardıman akını yapmaları pazarımızı zehir etti. Kaufmann (1) bana telefon ederek hâdiseyi haber verdi. Onun söylediğine göre, şimdiye kadar hiçbir Alman şehri bu derece şiddetle bombardıman edilmemiştir. Şehir hercümerç içinde imiş.

Führer bana derhal genel karargâhtan telefon etti. Bombardımandan zarar gören yerlerle meşgul olma işini İçişleri Bakanlığından alıp bana verdi.

Gece yarısına kadar mümkün olan her şeyi yaptırdım.

31 MART 1942 — Cripps, Hindistan'ın yatıştırılması için İngiltere'nin tatbik edeceği plânı resmen ilân etti. Gene eski oyun. İngiltere, geçen dünya harbinde de ayni usulü tatbik etmişti. Harpten sonra Hindistan'a dominyon şekli verilecek, fakat prenslikler, bu yeni idareye geçip geçmemek hususunda kendileri karar vermekte serbest olacaklar.

Bu suretle, İngiltere'nin vaadini tutmaması mümkün olacak demektir. Yahut da, Hint hükûmetlerini bir birine düşürerek, bütün plânı akamete uğratması da kabildir.

Bu işte de, Churchill'in parmağı olduğu gayet aşikâr olarak görülüyor.

Lübeck'teki vaziyet hiç de hoş değil. Şehrin eski

---

(1) Lubeck'teki Alman Gauleiter'i.

kısmının yüzde sekseni tamamiyle yok olmuş sayılıyor. İngilizlerin bu tahrip çılgınlıklarına bir çok sanat eserleri de kurban gitmiş.

1 NİSAN 1942 — Churchill'in St. Nazaire'deki harekâtta büyük bir muvaffakıyet kazandığını zannetmiyorum. İngiliz milleti, ne olursa olsun, bir faaliyet bekliyordu. Churchill de insanca büyük fedakârlıkları göze alarak, böyle bir harekette bulunmaya mecbur oldu. Şimdi de onun propagandasını yapıyor.

Fakat İngilizler, başlarından kanlar aka aka memleketlerine dönecek olurlarsa (o da eğer memleketlerine kadar gidebilirlerse) o zaman Churchill'in bir daha bu gibi hareketlere girişmeden evvel uzun uzun düşüneceği muhakkaktır.

RUSLAR, ALMANYA'DA ÇALIŞTIRILACAK

İşgal ettiğimiz Rus topraklarındaki ahali, büyük ölçüde, Almanya'ya getirilerek çalıştırılacak. Fakat bunların diğer Rus esirlerinden daha iyi şartlar altında muhafaza edilmeleri de icap edecek. Çünkü, aksi takdirde pek verimli çalışmazlar.

2 NİSAN 1942 — Lübeck bombardımanının, sanat eserlerine başlangıçta zannettiğimiz kadar zarar vermediği anlaşılıyor. Yalnız Sankt Maria Kilisesi baştanbaşa harap olmuş. Onunla beraber büyük org, kürsüler, meşhur «Ölüm dansı» tablosu da gitmiş. Sade, küçük kürsü ile Overbeck'in iki tablosu kurtulmuş. Fakat Sankt Peter Kilisesinden hiç bir şey kurtarmak kabil olmamış. Kilise tamamiyel harap olmuş. Sankt Jacob, Sankt Katerina kiliseleriyle Sankt Anna Müzerine hiç birşey olmamış. Tarihî evrak da kurtarılmış.

GİZLİ BİR RAPOR

Amerika'dan aldığım gizli bir rapor Sovyetler Bir-

liğinde son derece vahim bir vaziyet hüküm sürdüğünü bildiriyor. Stalin, yiyecek durumunu idare edemiyormuş, halkın maneviyatı sıfıra düşmüş. Raporun, vaziyeti pek mübalâğa ettiğini sanmıyorum. Her halde doğrudur.

Fransa'daki hâdiselere pek fazla ümit bağlamamamız lâzım. Fransızlar çürümüş ve içlerinden bozulmuş bir millet. Onları zorla yola getirmek lâzım. Kendilerini biraz methettiniz mi sizi yanlış anlıyorlar. Akıllarını başlarına getirmek için onları daima dürtüklemek lâzım.

3 NİSAN 1942 — Amerika'daki müşahitlerin kanaatine göre Amerika'lıların hiç de harbe girmeye hevesleri yok. Bunun üzerine, Roosevelt askerî geçit resimleri tertip ederek halkı heyecana getirmeye çalışıyor. Neredeyse sokaklarda fillere geçit resmi yaptıracak.

4 NİSAN 1942 — İngilizler Lübeck üzerine beş yüz kiloluk bombalar attıklarını iddia ediyorlar. Hasar hakikaten çok fazla, Filmini gördüm, feci bir manzara.

Bereket versin ki bu felâkete uğrıyanlar şimal Almanları. Onlar cenup ve cenup doğu Almanlarından daha soğukkanlı insanlardır.

Fakat şurasını unutmıyalım ki, İngiliz hava akınlarının gerek vüsati, gerek şiddeti artmış bulunuyor. Birkaç hafta daha bu şekilde devam edecek olursa halkın maneviyatı üzerine tesir edeceği muhakkak.

NORVEÇ GEMİLERİNİN TORPİLLENMESİ

5 NİSAN 1942 — İsveç'ten İngiltere'ye gitmekte olan Norveç gemilerini torpillediğimiz hakkındaki haberlerin neşredilmesine Dışişleri Bakanlığı hâlâ itiraz ediyor. Gene onların iddiasına göre, İsveç'in siyasetini şu veya bu şekilde sertleştirecek mahiyette müzakere-

ler cereyan etmektedir. İngiltere'nin taarruzuna uğradıkları takdirde, İsveçliler şiddetli mukavemet etmek niyetindeler. Fakat icap ettiği zaman bu mukavemeti gösterecekler mi, orasını katiyetle bilemeyiz. Şimdiki halde bu intibaı veriyorlar veya, daha doğrusu vermek istiyorlar. Onun için, kontrolları altındaki Norveç gemilerini İngiltereye teslim etmek istediklerini ileri sürmek son derece müşkül bir şey.

Malta üzerine gece, gündüz hava akınları yapmamızın neden icap ettiği hakkında Alman milletine izahat vermem lâzım geliyor. Malta'yı almak niyetinde olmadığımızı, maksadımızın şimalî Afrika'ya giden nakliye yollarını kesmek olduğunu bildirmeliyiz.

Dorothy Thompson (1) Führer aleyhinde tamamile saçma bir nutuk verdi. Kafalarının içi saman dolu böyle aptal dişi mahlûkların, tarihî şahsiyetler aleyhinde söz söylemeye kalktıklarını görmek insanı hem utandırıyor, hem kızdırıyor.

Alman askerlerinin Papa'yı ziyaret etmelerine müsaade verilmemesini Führer'e teklif ettim. Hakikaten, son günlerde bu ziyaretler umumî bir tehlike halini aldı. Papa kurnaz adam: Bundan, propaganda vasıtası olarak açıkça istifade ediyor. Onun için, bu işe muhakkak bir son vermek lâzım.

GİZLİ BİR VAZİFE

6 NİSAN 1942 — Bundan sonra yapacağımız taarruzu önceden gizlemek için tedbirler düşünülmesini istedim. Çünkü, bütün yabancı müşahitlerin gözleri bizim doğu cephesinin cenup kesimine dikilmiş duruyor.

(1) Meşhur Amerikan kadın muharriri.

Yani, ilk taarruzumuzun başlıyacağı nokta, herkesin gözü önünde bulunuyor.

Onun için, Alman propagandasının gayesi, dikkati cephenin şimal veya merkezine çekmek olmalıdır. Bu maksatla, meşhur Alman gazetecisi Dr. Kriegk'i doğu cephesinin merkez kesimine yollıyacağım. Bir hafta kaldıktan sonra da, kendisine bazı talimat vererek, Portekiz'e göndereceğim. Orada etrafa söylentiler yayarak, dikkati başka noktalara çekmeye çalışacak. Muvaffak olup olmıyacağını bilmiyorum ama, Kriegk, konuşkan bir adamdır, bu gibi vazifeyi çok iyi başarır.

7 NİSAN 1942 — Lizbon'dan gelen haberlere göre, Sovyetler Birliğindeki durum son derece vahimmiş; açlık tasavvur edilemiyecek bir hali bulmuş. Stalin, büyük ölçüde bir askerî muvaffakıyet kazanamıyacak olursa Sovyet idaresi iflâsa mahkûm görülüyor. Bu hükümde bir hakikat bulunduğu muhakkak.

İngiliz'lerin St. Nazaire üzerine yaptıkları taarruz hakkında pek az malûmat almış olmamızdan şikâyet ettim. Deniz harekâtında olup bitenleri yalnız Raeder biliyor. Bunlardan Führer'in pek az malûmatı oluyor; ötekilerin de hemen hemen hiç. Bu böyle olmaz.

Lord Halifax, eski Hindistan Umumî Valisi sıfatiyle, New York'daki bir ziyafette Hindistan meselesinden bahsetti.

Yunanistan'daki vaziyet son derece fena. Yiyecek durumu tam mânasiyle fecaat halini aldı. İtalyan'lar memleketi tamamiyle hâkimiyetleri altında bulunduruyorlar. Almanya'nın müdahalesi, bir arabaya beşinci tekerlek takmak gibi birşey olacak. Cenuptaki bu müttefikimizle, Mihverin menfaati için, dostluğu muhafaza hususunda muhakkak ki epey fedakârlık yapıyoruz.

«KIRMIZI FENER» MAHALLESİ

Berlinde fuhuş endişe verici bir hal aldı. Son günlerdeki baskınlarda yakalanan kadınların yüzde 15 inin hastalıklı olduğunu gördük. Bunların çoğu frengili. Bu vaziyete karşı derhal bir şey yapmamız lâzım. Belki de en sonunda, Hamburg, Nürnbeg ve diğer büyük şehirlerde olduğu gibi Berlin'de de bir «Kırmızı Fener Mahallesi» ihdas etmek zorunda kalacağız.

Dört milyonluk, bir şehir burjuva ahlâkının anlayışına göre tanzim edilemez tabiî.

9 NİSAN 1942 — Halk arasında nezaketin muhafazası için yeni bir mücadeleye girişmek lâzım geldiği kanaatindeyim. Zira, sokaklarda, otobüslerde, lokantalarda, tiyatrolarda öyle fena lâkırdılar, küfürler sarfediliyor ki, insanın sinirleri bozuluyor. Daha fazla tahammül etmeye imkân yok.

KARA BİR GÜN

11 NİSAN 1942 — Düşman için kara bir gün: Amerika'lılar Bataan'ı boşalttıklarını itiraf etmek zorunda kaldılar. Şimdi Filipin'lerde Korregidor'dan başka müdafaa edecekleri bir yer kalmadı demektir.

Bütün Amerika hercümerç içinde. Mac Arthur'a verdikleri taç yavaş yavaş parlaklığını kaybediyor.

Tabiî, bu hadiseden istifade etmeğe bakacağız. Amerika'nın en büyük dehası olarak ilân ettiği zatın maskesi şimdi bizim propagandamızla tamamiyle düşecek.

PAPA'NIN BİR TAVSİYESİ

Gizli bir şekilde öğrendiğime göre, Papa İspanyol piskoposlarına haber göndermiş, İspanya'nın harbe ka-

rışmaması için faaliyet göstermelerini istemiş. Sadece dinî ve manevî kıymeti olan bir kimsenin siyasî ve askerî meselelere bu derece karışması doğrusu çok saçma bir şey.

13 NİSAN 1942 — Führer, doğum yıldönümü için hazırladığım nutku, bir tek değişiklik yapmadan, aynen tasvip etti ve çok memnun oldu.

14 NİSAN 1942 — Yakında Doğu cephesine küllîyetli miktarda cibinlik göndermek niyetindeyiz. Zira, sivrisinekler geçen sene askerlerimize hiç rahat vermemişti. Bu sene, böyle bir şeyin tekerrürüne müsaade etmememiz ve lâzım gelen tedbirleri zamanında almamız icap ediyor.

MANEVİYATI BOZAN BOLLUK

Almanya'daki yabancı elçiliklerin ziyafetlerinde görülen bolluk, maneviyatı bozacak mahiyette. Meselâ geçenlerde Hırvat sefaretinde bir kabul resmi tertip etmişlerdi. Devlet ve ordu teşkilâtımıza mensup kimselerden bin kişi karınlarını tıka basa doyurdular. Bu çok kötü ve ayıp bir şey. Çaresine bakmak lâzım.

Diğer taraftan, Dışişleri Bakanlığına söyledim: Diplomatlara verilen benzin tayınını da kesecekler. Çünkü, son zamanlarda, bir çok yabancı memleket mümessillerinin, benzin sayesinde elde ettikleri kızlarla. cumartesi, pazar günleri kırlara gittikleri görülüyor. Bu da, tabiî, halk arasında şiddetli tenkitlere sebep oluyor. Dipolmatların da memleketin umumî gidişine uymaları gerek. Bizim paramızla lord gibi yaşamağa hakları yok; hele bizimle ayni safta harp eden memleketleri temsil ediyorlarsa buna hiç müsaade edilemez.

Bitaraf memleketlerin gazetelerinde Amerikalıların yeni bir gemi inşa programı yaptıklarını okuyoruz.

Rakamlar son derece muazzam. Fakat Amerikalıların ileri sürdükleri rakamları nasıl karşılamak lâzım geldiğini biz çok iyi biliriz.

CHURCHİLL'İN NUTKU

Churchill bugün öğleden sonra Avam Kamarasında nutuk söyledi ve bu sefer son derece mütevazi konuştu.

Maamafih, İngiliz milletinin maneviyatının kökünden sarsılmış olabileceğini hiç zannetmiyorum. İngilizler bir hayli zorluklara göğüs gererler; ancak ondan sonra isyan ederler ve hakikati öğrenirler. Churchill'in hiç olmazsa cesur bir şekilde konuşmak, övünmek, hattâ pek bön bir şekilde yalan atmak bakımlarından İngiliz milletini temsil ettiği muhakkak. İngilizler yalanı bir siyaset silâhı olarak kabul ederler ve eğer işlerine yarıyacaksa çekinmeden kullanırlar.

15 NİSAN 1942 — Japonya'nın Moskova büyük elçisi Tatekava Tokyo'da verdiği bir demeçte, Sovyetler Birliğindeki hayat hakkında fazla yüksek perdeden konuştu. Buna bizim Tokyo büyük elçisi itiraz etti, bunun üzerine Japon Dışişleri Bakanlığı da Tatekavayı tekdir etti, aklını başına almasını söyledi.

PROPAGANDADA ESASLI DEĞİŞİKLİK

St. Nazaire'deki İngiliz harp esirlerinin söylediklerine göre, propagandalarımızın İngiltere üzerindeki tesiri tasavvur ettiğimizden daha fazla imiş. Bununla beraber, İngilizler münakaşa mevzularından ziyade haberlere ehemmiyet veriyorlarmış.

Onun için karar verdim: Yabancı memleketlere, bilhassa İngiltere'ye hitaben yaptığımız radyo yayınla-

rının programı esaslı surette değiştirilecek. Uzun münakaşaların sırası değil. Bundan sonra, yabancı memleketlere mahsus yayımlarda daha çok haber verilecek ve bu haberlerin bilhassa mübalâğalı olmalarına dikkat edilecek.

«İSVEÇ'İ DE ALSAYDIK»

İsveç'in dahilî vaziyetine dair bizim hesabımıza fena haberler aldım. Bu haberlerden anlaşıldığına göre, İsveç'lilerin bizim hakkımızdaki hisleri gittikçe menfi bir şekil almaktadır. Bu da, tabiî, oradaki diplomatlarımızın iyi çalışmadıklarını gösteriyor. Maamafih, bunda Norveç'teki hâdiselerin de tesiri olduğu muhakkak.

Terboven'le Quisling'in başladıkları kilise mücadelesi bence son derece manasız ve lüzumsuz. Bana kalırsa, şimal harekâtında İsveç'i de alsaydık daha iyi olurdu. Bu memleketin millî bir varlığa lâyık olmadığı görülüyor.

Vichy'deki vaziyet gittikçe vuzuh peydah ediyor ve Laval'in Başbakan olacağı anlaşılıyor. Bunun bizim için son derece büyük yardımı olacak.

16 NİSAN 1942 — Roosevelt bir nutuk verdi, harbin iki, hattâ üç sene uzaması ihtimalinden bahsetti. Bununla beraber, zaferi kendilerinin kazanacaklarına hâlâ emin. Fakat, bu iddiayı desteklemek üzere ileri sürdüğü deliller gayet zayıf ve esassız şeyler.

SİLÂH VAZİYETİ KÖTÜ

17 NİSAN 1942 — Silâh ve cephane durumumuz son derece sıkıntılı. Bunun dışında vaziyette pek fazla değişiklik yok. Fakat silâh vaziyeti endişe verecek mahiyette. Bu meseleyi pek ciddîye almadık, şimdi bunun cezasını çekeceğiz.

Dr. Ley'le uzun uzun konuştum. Halk arasındaki hissiyata dair intibaını anlattı ve bir hayli hayallere kapılmış olduğunu isbat etti. Kendisini bu rüyadan bir güzelce ayılttım. Dr. Ley, sık sık fabrikaları gezdiği halde, halk arasında olup bitenlerden zerre kadar haberdar değil. Onun için, gözlerini açmayı vazife bildim ve bunda muvaffak da oldum.

LAVAL: ESRARENGİZ ADAM

18 NİSAN 1942 — Laval bugünkü dünya siyasetinin en heyecan verici ve esrarengiz çehresi olmağa başladı. Düşmanlarımız ondan gittikçe daha fazla endişe ediyorlar, daha şimdiden Fransız donanmasının, İtalyan ve Alman donanmasiyle beraber Akdenizde harekâta iştirak ettiğini ve Malta'nın, İskenderiye'nin elden gittiğini görür gibi oluyorlar.

İHBARLI TAARRUZ

19 NİSAN 1942 — Doğu cephesinin merkez kesiminin şimal nihayetinde bolşevikler hoparlörlerle propagandaya başladılar. Dört güne kadar taarruza geçeceklerini haber veriyorlar. Düşman bir kere daha böyle ilân etmiş ve hakikaten, dediği gün taarruza geçmişti.

Fakat, düşmanın, bu garip propaganda vasıtasının zararlarını hesaba katmadığı anlaşılıyor. Çünkü, geçen seferki taarruzda verdiği telefat son derece büyük olmuştu.

«Reich» ta çıkan makalelerim doğu cephesinde günün en hararetle münakaşa edilen mevzularını teşkil ediyor. Bu, hakikaten çok sevindirici ve cesaret verici birşey.

Memleketin içerilerinden de ayni şekilde haberler

aldım. İnsan bunu duyunca öyle büyük bir sevinç hissediyor ki!..

MAC ARTHUR MÜNAKAŞASI

Avustralya'da Mac Arthur'ün salâhiyeti hakkında eğlenceli bir münakaşadır başladı. Amerikalılar ona, hiç bir kayıt ve şarta bağlı olmıyan tam bir salâhiyetle başkomutanlığı vermek istiyorlar. Fakat, görünüşe bakılırsa, Avustralya'lıların bunu pek kabul etmeğe niyetleri yok. Bu Amerikan sinema generalinin hakikî hüviyetini keşfettikleri ve pek askerî olmıyan propaganda usullerini beğenmedikleri anlaşılıyor.

Hülâsa, Amerika'nın, askerî ve siyasî itibarını bir hayli kaybettiği muhakkak.

20 NİSAN 1942 — Amerikalılar milyonlarca askerî, bütün harp sahalarında harekâta iştirak edebilecek şekilde yetiştirmekle övünüyorlar. Fakat, bunların birkaç bini halen cereyan etmekte olan muharebelere iştirak etmiş bulunsaydı herhalde daha iyi olurdu.

FRANSA'DA BALTALAMA HAREKETLERİ

Fransa'da bir Alman askerî trenine karşı yapılan son baltalama hareketi bir çok kişinin ölümüne sebep oldu. Bunun öcünü almak için şiddetli mukabelebilmisiller yapılacak.

Bu arada, kurşuna dizileceklerin sayısı iki misline çıkarılacak, binden fazla komünist ve yahudi trenlere konulup, doğuya sürülecek. Almanya'nın, Avrupa'da yeniden nizam ve asayişi kurmak için takip ettiği siyaseti baltalamak nasıl olurmuş, orada görsünler.

GANDİ'NİN SİYASETİ

Gandi yeni bir demecinde gene mukavemet göstermemek siyasetini müdafaa ediyor ve herkese ayni tav-

siyede bulunuyor. Bu adam aptalın biri ve onun siyaseti yüzünden Hindistan gittikçe daha büyük felâketlere doğru sürükleniyor.

Führer'in doğum günü bugün öğleden sonra Berlin Filârmoni Salonunda heyecanlı bir törenle kutlandı. Devlet, parti ve ordu teşkilâtında büyük mevkii olan herkes orada toplanmıştı. Benim nutkumu herkes çok beğendi.

Akşama Göring, Alman milletine bir doğum günü hitabesi neşretti. Bunda Führer hakkında gayet sitayişkâr cümleler kullandığı görülüyordu.

KURŞUNA DİZİLENLER VE SÜRÜLENLER

21 NİSAN 1942 — Fransa'daki askerî komutanlar, demiryollarına yapılan baltalama hareketlerine karşı daha sıkı tedbirler almağa karar verdiler. Bu arada, elde rehine olarak bulundurulanlardan otuz kişi kurşuna dizilecek. Bunlar, yahudilerden ve baltalama hareketleriyle alâkalı kimselerin yakın arkadaşlarından mürekkeptir. Evvelce, yirmi kişinin kurşuna dizileceği ilân edilmişti; fakat, daha şiddetli bir tedbir olmak üzere şimdi bu miktar arttırıldı.

Suçlular üç güne kadar meydana çıkarılmazsa ayrıca 80 kişi daha kurşuna dizilecek. 1000 yahudi ve komünist doğuya sürülecek. Halbuki daha evel 500 kişinin sürülmesi kararlaştırılmıştı.

RUSLARA KARŞI GÖSTERİŞ

İngilizler şimdi son derece müşkül bir askerî durumda bulunuyorlar. Bolşevikler onlardan kendi verecek lerinden, hattâ verebileceklerinden çok daha fazlasını istiyorlar. Onun için şimdi İngilizlerin onlara karşı yüksek perdeden atıp övünmeleri lâzım geliyor.

Bu, bizi de biraz zor bir duruma sokmuş oluyor. Meselâ, İngiliz tayyarelerinin Almanya üzerine akınları hakkında çok mübalâğalı haberler verdikleri halde, biz bunları yalanlamamayı daha uygun buluyoruz.

Alman milleti, esasen bu bombardımanların ne derece zararı dokunduğunu kendi gözleriyle görüyor. İngilizler, hemen hemen bütün Ruhr bölgesini tahrip ettiklerini istedikleri kadar ilân ededursunlar; bunun tamamiyle yalan olduğunu ve sırf bolşeviklere karşı övünmek için uydurulduğunu herkes pekâlâ biliyor.

İngiliz basını, Malta üzerine yaptığımız son derece ağır bombardıman akınlarını halkın eğlence olarak karşıladığını yazıyorlar. Bu da bize, Londralı plutokratların bu harbi nasıl idare ettiklerini gösteriyor.

«İNSAN ETİ PELTESİ»

Leningrad'dan kaçan bir askerden rapor aldık. Bu rapora göre, Rusyadaki vaziyet son derece feciymiş. Şimdiye kadar açlıktan ölenlerin sayısı 1 milyonu bulmuş.

Gene bu askerin anlattığına göre, ahalinin yiyeceğini en ziyade «insan eti peltesi» teşkil ediyormuş. Bu pelteyi şehirde veya cephede ölenlerin etinden yapıyorlarmış.

Askerin verdiği bu raporu okurken insanın midesi bulanıyor.

22 NİSAN 1942 — De Gaulle'cüler bir taraftan, komünistler öbür taraftan, müşterek bir iddia ileri sürüyorlar: Laval'in, eskiden Fransa'da meydana çıkan rezaletlerde rolu olduğunu, onun için Yeni Avrupa'da Fransa'yı temsile lâyık olmadığını söylüyorlar. Hakları da yok değil.

Fakat, bu bizi alâkadar etmez. Siyasetimizi yürüte-

bilmek için Laval'den daha münasip bir adam bulamayız. Kendisinden beklediklerimizi tamamiyle yerine getirecek olursa belki ona bir mükâfat veririz ama, evvelâ onun, neler yapabileceğini göstermesi lâzım.

İNGİLİZ — AMERİKAN TEHDİTLERİ

Marshall'la Hopkins, Amerika'ya döndükten sonra, övünmekte birbirlerile yarış ediyorlar. Amerikanın istihsalâtı hakkında havsalanın almıyacağı rakamlar ileri sürüyorlar. üç aya kadar Avrupa'da askerî harekâta başlanacağını söylüyorlar.

Bu İngiliz — Amerikan tehditlerinde bizi korkutmak teşebbüsünden başka birşey göremiyorum.

23 NİSAN 1942 — Bitaraf kaynaklardan gelen haberlere göre, Londra'da, Almanya'ya iki istikametten yapılacak istilâya dair bir takım söylentiler devam etmektedir. Anlaşılan ,Churchill, İngiliz milletinin kuvvei maneviyesini yükseltmek için neye başvuracağını şaşırmış.

Amerika'dan gelen bütün haberler ise, orada kimsenin harp hususunda zerre kadar heves göstermediğini anlatıyor.

Kuybişev'e dair, insanı hayrette bırakan haberler alıyoruz. Gerek bu şehirde, gerek Rusya'da bir cehennem hayatı hüküm sürmektedir. Stalin'in, yiyecek durumunda büyük müşkilâtla karşılaştığı anlaşılıyor.

Amerika'dan bildirildiğine göre, Amerika'lılar bizim âlimelrin icatlarını kıymetsiz sayıyorlar. Onlardan da ancak böyle bir hareket beklenebilirdi. Bana öyle geliyor ki, Amerikalıların her çeyrek asırda bir Avrupa harbine iştirak etmelerinden maksat, Avrupa'daki ilim ve kültür eserlerini kolayca elde etmektir.

«RUHUN KARIN GURULDAMASI»

Makalelerimin çok iyi tesir bıraktığını söylüyorlar. «Kâğıt harbi» hakkındaki yazım tam mânasiyle bir harika sayılıyormuş. Halk arasındaki söylenmeler hakkında kullandığım «ruhun karın guruldaması» tâbiri daha şimdiden bütün memlekette ağızdan ağıza dolaşıyormuş.

24 NİSAN 1942 — Bolşevikler esir kamplarımızda bir çok kişileri kurşuna dizdiğimizi, binlerce kişinin soğuktan öldüğünü, fena muamelelerle karşılaştıklarını etrafa yaymalarına rağmen, Rus askerleri arasında ordularından bize kaçanların sayısı gittikçe artıyor.

Bolşevikler, bu gibi haberlerden mümkün olduğu kadar istifade etmeğe çalışıyorlar. Meselâ, Alman esir kamplarından dönen askerleri bir araya topluyorlar, kendilerine bazı dersler verip muhtelif kıtalara dağıtıyorlar ve Almanya'da esirlerin çok zalim muamelelere tâbi tutulduklarına dair konferanslar verdirtiyorlar.

Bunun üzerine, Sovyet esirlerine daha iyi muamele edilmesi ve asker kaçaklarile harp esirlerinin ayrı ayrı muamelelere tâbi tutulmaları hususunda hassaten talimat verdik.

İNGİLİZ HAVA AKINLARI

25 Nisan 1942 — Kiel üzerine yapılan ve bir çok harp gemilerile «Monte Salmiento» nun ağır surette yaralanmasına sebep olan son İngiliz hava akınlarına karşı hava müdafaa teşkilâtımızın iyi bir faaliyet gösteremediği ileri sürülmüştü. Amirallik Dairesi bu hususta neşrettiği bir tebliğde bunun doğru olmadığını uçaksavar kuvvetlerimizin, vazifelerini yaptıklarını bildirdi. Fakat tebliğ pek vazıh değil. Bence, donanmamı-

zın komuta teşkilâtı da pek iyi bir şekilde işlemiyor. Fazla lâkırdı ediyorlar, fakat iş çıkarmıyorlar.

Ukrayna'lılar başlangıçta Führer'i Avrupa'nın kurtarıcısı saymağa, Alman ordusunu hararetle karşılamağa hazırdılar. Fakat sonradan bu vaziyetleri değişti. Sebebi şu: Rusların, bilhassa Ukraynalıların başına fazla şiddetle vurduk. Zaten bizim âdetimiz öyledir. Fakat unutmamalı ki, haşin hareket her zaman ikna edici bir vasıta değildir.

MUSSOLİNİ'NİN KIZI

Dün gece bizim evde toplantı vardı. Duçe'nin kızı Kontes Ciano ile uzun uzun görüşmek fırsatını buldum.

Bu sefer benim üzerimde son derece ciddi ve heyecanlı bir kadın tesiri bıraktı. Son derece zeki. İnsan uzun müddet görüşünce onun, tam mânasiyle babasının kızı olduğunu anlıyor.

Kanaatimce, İtalyanlar bütün ümitlerini bizim yaz taarruzumuza bağlamış bulunuyorlar. Uzun br harbe devam edemiyecekleri anlaşılıyor.

26 NİSAN 1942 — İngilizler Rostock üzerine yaptıkları akını iyi bir propaganda vasıtası olarak kullanıyorlar. Bu son akın hakikaten hayli zarara sebep oldu. Bunu kabul etmek gerek.

Uçaksavarlar iyi çalışmadı. Onun için, Lübeck'ten sonra İngilizlerin hiç bir akını şehir binalarına bu derece zarar vermemiştir.

Fransa'nın, Alman işgali altındaki şehirlerine, sağlam karakterli bazı gazetecileri gönderdim ve kendilerine, basını yeni bir istikamette harekete sevketmek vazifesini verdim. Çünkü, şimdiye kadar işgal altındaki yerlerde ve oralara dair Almanya'da pek iyi bir neşriyat

faaliyeti göstermiş değiliz. Oralardan gelen haberler pek kuru.

Halbuki, İngilizlerin üzerinde, tesir icra edebilmek için çok hareketli yazılar yazmak ve âdeta bir spor hâdisesini anlatır gibi heyecanlı lisan kullanmak lâzımdır. Sadece hâdiseleri olduğu gibi anlatmakla iş bitmez.

İngilizlerin Almanya üzerine yaptıkları bombardımanlar bolşevikleri hiç de onların istedikleri kadar heyecanlandırmışa benzemiyor.

İngiltere üzerine yaptığımız hava hücumlarında «hedef Corent Garden» (1) tâbirini kullanmıştık. İngilizler de şimdi Almanya üzerine yaptıkları akınlarda «hedef Lübeck» düsturunu ele almış bulunuyorlar. Fakat, bunun milletlerarası bir tâbir şeklini almaması için elimizden geleni yapacağız.

Almanya'da, hava akınlarından zarar gören bütün şehirlerin idare makamları, doğu memleketlerinden işçi getirilmesine taraftar bulunuyorlar. Fakat, doğudan getirdiğimiz insanlara Almanya'da hayvan muamelesi yapacak olursak, bir gün gelir, çalışacak adam bulamayız. Bunlara, yapacakları işe göre yiyecek ve giyecek verilmesi lâzımdır.

GİRAUD'NUN KAÇMASI

Öğleyin Führer Berlin'e geldi. Kendisile görüştüm. Son derece sıhhatli görünüyor. Gerek ruhan, gerek bedenen çok iyi. Fakat, Rostock'un iyi müdafaa edilmemesine çok canı sıkılmış.

General Giraud'nun kaçmasına da son derece kızmış bulunuyor. Giraud'nun aranması için gazetelerde şiddetli neşriyat yapılmasını ve onun bulunmasını te-

---

(1) Londra'da İngiliz sarayının bulunduğu bölge.

min edecek kimseye 100 bin mark verilmesini söyledi. Kendisine yardımda bulunacaklar ise idam cezasına çarptırılacak.

Giraud, hakikaten, çok tehlikeli bir adam. İngiltereye geçmeye muvaffak olursa muhakkak ki, General De Gaulle'ün yerini alır. Bu ise bizim aleyhimizedir. Çünkü General De Gaulle ondan çok daha zayıf bir adamdır.

General Giraud geçen Dünya Harbinde de Almanya'da esirken kaçmağa muvaffak olmuştu. Bunu gözönünde bulundurarak, muhafızların daha dikkatli davranmaları lâzımdı. Halbuki öyle yapmadıkları anlaşılıyor. Führer'i de kızdıran bu. Hakkı var.

İCATLAR SATIN ALINIYOR

Donanmanın inşa faaliyeti Führer'i memnun eder mahiyette değil. Hakikaten, donanmamız her şeyden daha geri. Ortaya çıkan fırsatlardan istifade etmesini bilmiyorlar. Yeni icatları lâyıkile tetkik ve tatbik etmiyorlar.

Onun için, Führer karar verdi: Bundan sonraki bütün icatların beratını devlet satın alacak; tatbikına şimdiki halde imkân olmıyan icatlar bekletilecek, diğerlerinin derhal tatbikine geçilecek. Hiç bir icadın yabancı memleketlere satılmasına müsaade edilmiyecek.

Geçen harpten ders almamız ve Alman icat kabiliyetine karşı iyi muamele etmemiz lâzımdı. Geçen harbde de öyle olmuştu: Tankı Almanlarla Avusturyalılar icat etmiş, Alman hükûmeti bununla alâkadar olmayınca İngiltere'ye satılmıştı. Bu sefer hükûmet daha dikkatli hareket etmeli.

Fakat, kırtasî zihniyetle hareket eden bir memura

devletin menfaatini idrâk ettirmek deveye hendek atlatmaktan güçtür.

İNSAN ETİ YİYENLER

Doğu cephesinde yapacağımız yeni büyük taarruz hususunda Führer çok ümitvar. Zira, Sovyetler Birliğinin iç durumuna dair çok fena raporlar almış. Bunlardan anlaşıldığına göre Rusların yiyecekleri kalmamış; günü gününe geçiniyorlar ve halk ekmekten başka bir şey bulamıyor.

Rus askerlerinin teçhizatı da aklın alamıyacağı kadar zayıf, yalnız Bolşevik ordusunda değil, halk arasında da insan eti yenildiği hakkındaki söylentileri teyit eder bir alay misal ve vesika var.

Führer, konuşmamızın büyük kısmını sebze yemek bahsine hasretti. Etin insan için zararlı olduğuna eskisinden daha kuvvetli bir şekilde inanmış bulunuyor. Tabiî, harp zamanında, yiyecek usulümüzü tamamiyle değiştirmenin imkânı olmadığını da biliyor. Fakat, harpten sonra bu meseleyi ciddî bir şekilde ele almak niyetinde.

İleri sürdüğü mütalâalar gayet kuvvetli. Meselâ, otla geçinen hayvanların, diğerlerinden daha sağlam oldukları görülüyor. Sonra, esasen insanların çoğu da nebatî gıdalarla besleniyorlar. Şu da dikkate değer bir nokta: İnsanların yediği etler umumiyetle, hep ot yiyen hayvanların etidir. Et yiyen hayvanların etini niçin yemediğimiz, hakikaten, üzerinde düşünülecek bir noktadır.

Führer'i şimdi en fazla meşgul eden düşünce şu: Bahar geliyor. Führer bunu düşündükçe öyle seviniyor ki! Bana, şimdiye kadar baharı hiç bir zaman bu derece sabırsızlıkla beklemediğini söyledi. Bundan sonra se-

nelerce kar görmemeyi temenni ediyor. Bu sene kıştan pek nefret etmiş.

FRANSA CEZASINI ÇEKECEK

Fransa bahsinde Führer gene eski fikrinde: Onlarla dost olmanın imkânı yok. İşbirliği ancak şimdiki halde düşünülen bir şey. Führer, söz değil, işe ehemmiyet verilmesine taraftar. Esasen, harp ne şekilde biterse bitsin, Fransa cezasını çekecek. Çünkü harbe o sebep oldu.

Fransa şimdi tâ 1500 senelerindeki hudutlarına kadar geri sürülmüş bulunuyor. Bu suretle Burganya artık Almanya'nın bir parçası olacak demektir. Yani, şimdiye kadar hemen hemen hiç bir Alman arazisinde görülmemiş derecede zengin bir mıntıkaya sahip olacağız.

27 NİSAN 1942 — Dün gece Rostock üzerine, şimdiye kadarkilerin en şiddetlisi olan yeni bir bombardıman akını yapıldı. Şehrin merkezindeki evlerin yüzde yetmişinin harap olduğu haber veriliyor.

Ayni şekilde şiddetli akınlarla mukabeleye devam etmemiz lâzım geldiği kanaatindeyim. Sade askeri hedefleri bombardıman etmenin de kâfi olamıyacağını sanıyorum. İngilizler gibi biz de kültür merkezlerini ve bilhassa, uçaksavar tesisatı zayıf olan yerleri bombardıman etmeliyiz. Bu gibi yerler arka arkaya iki üç kere bombalanmalı ve hâk ile yeksan edilmelidir. Ondan sonra belki İngilizler bizi bu korkunç taarruzlarile tehdit etmekten vazgeçerler.

Londra hâlâ istilâ teranesine devam ediyor ama, pek geçen haftaki kadar hararetle ve heyecanla değil. Gösterdiğimiz aksülâmel faydalı oldu.

İngilizlerin daha şimdiden Kafkaslara tahrip müfrezeleri yerleştirdikleri haber veriliyor. Tam onlardan beklenecek bir şey! Esasen İngilizler bütün dünyada, başkalarının malını tahrip etmekle şöhret kazanmışlardır.

Führer'le bombardımanlar hakkında konuştum. O da benim, kalabalık şehirlerin, kültür merkezlerinin bombardıman edilmesi hakkındaki fikrime taraftar. Artık vazifemiz, İngilizlerin tethişine tethişle mukabele etmek olacak. Bombardımanlara başladığımız zaman İngilizler şaşıracaklar. Fakat onlar, öyle bir ırktandırlar ki, onlarla ancak, ağızlarındaki dişleri söktükten sonra konuşmak kabildir.

Führerle, Yahudi meselesi hakkında tekrar görüştüm. Bu hususta ki fikirleri gene ayni; Yahudilerin Avrupa'dan tamamiyle sürülmelerini istiyor. Yahudiler Avrupa'yı öyle büyük sefalete sürüklediler ki, haklarında düşünülecek en şiddetli ceza bile, suçlarına nisbetle hafif kalır.

HİTLER İÇİNİ DÖKÜYOR

Reischtag öğleden sonra saat üçte toplandı. Göring'in kısa bir açış söylevinden sonra Führer konuştu. Başlangıçta biraz tutuk olmakla beraber umumiyetle iyi idi. Sonradan bana anlattığına göre, bazan ne söyliyeceğini şaşırdığı bile olmuş. Görülüyor ki, kış aylarında çektiği maddî ve manevî zorluk, onun üzerinde ne de olsa tesir bırakmış.

Fakat, bu tutukluğu çok sürmedi. Biraz sonra açıldı ve gayet yüksek ve zeki bir tarzda tenkit etti. Bizim generalleri de epeyi hırpaladı. Zor zamanlarda muvaffak olamıyan, soğukkanlılıklarını kaybeden bazı kimselerden bahsetti. Bu bakımdan, kendisine daha geniş sa-

lâhiyetler verilmesini istedi, hattâ isim zikrederek, bazı kimselerin vazifelerini de bu arada kendi üzerine almak arzusunda olduğunu söyledi.

Führer'in bu istekleri hararetli alkışlar arasında kabul edildi. Bunun üzerine Göring tasarıyı hazırladı. Bunun Führer'e, memur ve hâkimleri istediği zaman değiştirmek salâhiyeti veriliyordu. Tasarı sürekli alkışlar arasında kabul olundu.

HİTLER'İN HÜLYALARI

Nutuktan sonra Führer'le tekrar görüştüm. İçini döktüğü için çok memnundu. Fakat, sıhhatinin bozuk olduğunu ve bir aralık üç ay istirahat etmek istediğini söyledi. Fakat ne zaman, nasıl ve nereye gidip dinlenebilir ki? Bunun kabil olmadığını kendisi de biliyor. Mamafih, çok yorgun olduğu da muhakkak. Bereket versin, Duçe ile görüşmek üzere, birkaç gün için Obersalzberg'e gitmeye karar verdi. Orada hiç olmazsa biraz dinlenmek fırsatını bulacak. Obersalzberg zaten ona daima yaramıştır. Führer'in bilhassa şimdi sıhhatine çok dikkat etmesi lâzım. Onun için, biz de Reischstag'a projektör koydurtmadık. Üzerine şiddetli bir sinir buhranı gelip bayılması ihtimali her zaman için var.

Führer'in: «İnşallah sağ kalırım da sulhu görmek nasip olur!» diye konuştuğunu duymak insanın içine dokunuyor. Onun, önümüzdeki günler için kurduğu hülyalar hakikaten insanı mestedecek kadar güzel.

28 NİSAN 1942 — İngilizlerin dün gece Rostock üzerine yaptıkları akın, bundan evvelkilerden de şiddetli oldu. Şehirde hayat hemen hemen tamamiyle durdu. Bazı yerlerdeki hal çok feci. Emir verdim: Üzerinde Rostock ve Lübeck'teki tahribatı gösteren resimlerin bulunacağı kâğıtlara Führer'in bu bombardıman-

lara mukabele edileceği hakkındaki sözleri yazılacak, İngiliz şehirlerine atılacak. Sonra o şehirlere akınlar yapılacak Bunun, İngilizler üzerinde büyük tesiri olacağını sanıyorum.

Führer'in nutku bütün dünyada bir takım yorumlara yol açtı; her tarafta onun lâfı oluyor. Fakat, Führer'in, bu nutku söylerken sinirli olduğu hakkındaki iddialar baştanbaşa uydurma. Fakat maalesef, Göring açış ve kapayış nutuklarında o kadar tutuk konuştu ki, ortaya bir güvensizlik havası yaydı.

Amerika'da müneccimler iş başında: Führer'in yakında sonu geleceğini söylüyorlar. Bu oyunu biz çok iyi biliriz. Çünkü biz de kaç kere yaptık!

ŞİFRELER ÇÖZÜLDÜ

Düşmanın şifrelerinden bir çoğunu çözmeye muvaffak olduk. Bu sayede artık, Ankara ile Londra veya Moskova ile Londra arasındaki telgraf muhaberelerinin büyük bir kısmını öğrenebiliriz.

Tabiî, bu işin gayet gizli tutulması lâzım; aksi takdirde kıymeti kalmaz. Halbuki İngilizler bu hususta son derece dikkatsiz davranıyorlar. İnşallah bizim gizli istihbarat teşkilâtımız ayni hatayı işlemez. Zira, onların sırlarına dair bizim bildiğimiz kadarını onlar da bizim sırlarımız hakkında öğrenirlerse netice vahim olur.

29 NİSAN 1942 — İngiliz kaynaklarının verdiği malûmata göre, Köhln üzerine otuz tane ağır infilâk bombası, bin tane de yangın bombası atılmış. Şehirde çıkan yangınların derhal genişlemesine rüzgâr sebep oldu. Bir çok mahalleler baştanbaşa yandı. Yirmisi büyük olmak üzere yüz kadar yangın çıktı.

Molotov dünya devletlerine hitaben gene bir nota

neşretti, yapılan «fecaatleri» protesto ediyor. Aleyhimizde ne kadar yalan uydurmak kabilse hepsi bu notada toplanmış bulunuyor. Bunların, bilhassa, işgalimiz altındaki memleketlerin ahalisi için hazırlanmış olduğu görülüyor.

Finlandiyadaki duruma dair bir rapor aldım. Rapordan vaziyetin bizim için son derece elverişli olduğu anlaşılıyor: Finlerin insan kayıpları son derece ağır. Bir Fin alayının mağlûp olduğunu haber alınca, hepsinin öldüğünü ve bir çok köylerin, hattâ şehirlerin erkek nüfusunun tamamiyle mahvolduğunu anlamalıyız.

Finler çok cesur ve kahraman bir millet.

Doğudaki işgal ettiğimiz yerlerdeki çeteler kışın bize çok zorluk vermişlerdi. Fakat, baharın gelmesiyle çete faaliyeti hiç de azalmış değildir.

Askerî vaziyet hakkında da herkeste umumiyetle bir karamsarlık görülüyor. Führer ikinci bir kış seferinden bahsettiğine göre, onun da Sovyetler Birliğinin işini bu yaz bitireceğini pek sanmadığı ileri sürülüyor

Hakikaten, Führer'in nutku ortaya bir emniyetsizlik havası verdi. Halk şimdi Führer'in, bu beğenmediği vaziyeti düzeltmek için ne yapacağını merak ediyor.

Sağlık Bakanlığından gelen bir raporda, bugünkü yiyecek kayımının, normal sağlık seviyesini muhafazaya kâfi gelmiyeceği bildiriliyor. Bunu biz de biliyoruz! Ben kendi şahsımda tecrübesini gördüm. Fakat, çare yok.

KADINLAR TIRNAKLARINI UZATMALI MI?

Kabine toplantısında, benim bakanlığıma ait işlerde alınan tahdidata şiddetle itiraz ettim. Kat'î zaruret olmadıkça, normal medenî hayatın icaplarından ayrılmaya taraftar değilim. Geçenlerde Kara Gömlekliler, berberler aleyhine bir makale yazdılar. Fakat bence ha-

ta ediyorlar. Papazlar gibi saç uzatacak değiliz ya! Manikür işlerinde çalışacak insan bulundukça kadınların da tırnaklarını uzatmaları bence bir suç değildir.

RUSLAR ALEYHİNDE BİR SERGİ

Waechter, Berlin, Lustgarten'de açılacak olan Sovyet aleyhtarı serginin plânlarını gösterdi. Bu büyük sergide, bolşevizm propagandası mahiyetinde hiç bir şeyin bulunmamasına bizzat dikkat edeceğim.

Vichy'den bildirildiğine göre, General Giraud, Fransa'ya gelmiş. Bu ihtiyar tilki elimizden kaçtı ama, hiç olmazsa, General de Gaulle'ün yerini alamayacağına eminiz. Verdiği demeçte Pétain'e sadık kalacağını bildiriyormuş.

30 NİSAN 1942 — Almanya üzerine gelen 35 tayyareden 20 si Kiel'i bombardıman etti ve 50 infilâk, iki bin yangın bombası attı. En son haberlere göre 7 kişi ölmüş, 21 kişi ağır, 9 kişi hafif yaralanmıştır.

Yangınların büyümesine gene rüzgâr sebep olmuş. 30 caddede birden evler ateş almıştır.

Bir Amerikan subayı, İngilizlerin ellerindeki teçhizatın noksan ve eksik olduğunu, harbi kazanmak için Amerikan silâhına güvendiklerini bildirdi.

Son hava akınlarında İngilizlerin son derece tehlikeli fosfor bombaları attıkları görülüyor. Kırlık yerlere atılan bu bombalar bir çok sığırların yanarak ölmelerine sebep oluyor. Bu harp usulü insana hayli endişe verici bir şey.

«KURT MASALI»

Roosevelt gene bir kurt masalı anlattı. Nutuk baştanbaşa riyakâr cümlelerle dolu.

Rostock'taki vaziyet hakkında tafsilâtlı bir rapor

aldım. Şehrin onda yedisi silinip süpürülmüş. Yüz binden fazla insanın başka yere nakli lâzım geliyormuş.

İngilizlerin, hava akınlarında muvaffakiyet kazanmalarında yabancı işçilerin payı olduğu artık açıkça anlaşıldı. Polis tarafından bu hususta etraflı bir tahkikata girişildi. Bu kadar çok yabancı işçi çalıştırmak elbette tehlikelidir..

Rostock'ta büyük bir panik koptuğu anlaşılıyor. Bunda her halde Lenli işçiler âmil olmuşlardır.

Führer, Obersalzberg'teki tatilini kısa kesmek niyetinde. Oraları baştanbaşa kar altındaymış. Berlin'e son gelişinde söylemişti: İki sene müddetle karın manzarasına bile tahammül edemiyecekmiş. Fakat şimdi gene karla karşılaşmaya mecbur oldu.

BİR ANLAŞMA TEKLİFİ

1 MAYIS 1942 — İngiliz parlâmento âzasından bir çoğu, kültür merkezlerinin bombardıman edilmemesi hakkında Almanya ile İngiltere arasında bir anlaşma yapılması teklifinde bulunmuşlar. Fakat, Başbakan muavini Attlee bu teklifi reddetmiş. İngilizlerin bu meseleye, bundan bir hafta evvelinden daha fazla ehemmiyet verdikleri görülüyor. Artık, müdafaa vasıtasından mahrum bir memlekete hücum etmediklerini her halde anlamağa başladılar. İngilizlerin yaptıklarına aynen mukabele edebilecek bir vaziyette olduğumuzu kendilerine öğretmiş bulunuyoruz.

İngiltere'den aldığım bir çok gizli raporlar, Amerikalıların istatistik deliliklerine İngilizlerin artık ehemmiyet vermediklerini bildiriyor. İngilizler Amerikalıların, mütemadiyen lâkırdı ettikleri halde pek az iş çıkaran kimseler olduklarına artık tamamiyle kanaat getirdiler.

LAVAL'E VERİLEN BİR EMİR

Fransa'daki Büyük Elçimiz Abetz'e emir verdik : Giraud'nun, kendi arzusiyle tekrar Almanya'ya dönmesi için Laval kendisini tazyik edecek. Fakat bundan bir netice çıkacağını ben hiç zannetmiyorum.

Könisgtein kalesi komutanı kurşuna dizilmeyi hak etti. Onun ihmali yüzünden Alman devleti o derece büyük zarar gördü ki, kendisinin bunu hayatiyle ödemesi lâzımdır. Dua etsin ki, ben onun âkıbetini tayin edecek mevkide değilim.

2 MAYIS 1942 — Yabancı muhabirlerin hava bombardımanları hakkındaki haberlerinin sansüre tâbi tutulmasını emrettim. İngilizlerin bombardıman neticelerini öğrenmek için büyük gayret sarfettikleri muhakkak.

Buna mukabil, Alman hava hücumlarında Bath, Norwich ve diğer İngiliz şehirlerinin büyük zarar gördüğünü Londra artık kabul ediyor. Coventry'deki kadar şiddetli tahribat olduğundan bahsediliyor. İşte bizim dinlemek istediğimiz musiki budur!

KÖTÜ HABERLER

Ukraynadaki durum hakkında aldığım bir rapora göre, yiyecek bakımından oradan pek fazla bir şey beklememiz lâzım geliyor. Alman kıtaları geçtikleri yerde her şeyi tahrip etmişler. Sığır kalmamış. At vesaire gibi taşıt hayvanları da pek azalmış. Onun için, tarlaları insanlar sürüyormuş.

Almanyadaki ziraat durumu hakkında da bir rapor aldım. Bu da insana hiç cesaret verici değil. Tohumluk, işçi, benzin, beygir, sığır, hattâ güzel hava bakımından büyük bir sıkıntı içindeyiz. Hasılı, kâfi derece-

de yiyecek maddesi temini için lâzım olan başlıca unsurların hepsi eksik. Önümüzdeki sonbahara kemerleri biraz daha sıkmak lâzım gelecek.

Doğu cephesinde fazla miktarda doktor öldüğü için büyük bir teessür ve endişe duyuyoruz.

Ley'in 1 mayıs münasebetiyle söyliyeceği nutku Führer hiç beğenmemiş. Bilhassa üslûbu çok canını sıkmış. «Mektep çocuğu gibi yazmış» diyor. Bana haber yolladı: «Artık mektep hocalığı mı edeceğiz!» diye şikâyette bulunuyor. Bundan sonra bu gibi işlerle ben alâkadar olacağım; nutukların hiç olmazsa en basit gramer kaidelerine uygun bir şekilde düzeltilmesine dikkat edeceğim.

HİTLER - MUSSOLİNİ MÜLÂKATI

Führer'in Duçe ile yaptığı konuşmaya dair etraflı malûmat aldım. Führer bu görüşmeden son derece memnun. Konuşma büyük bir âhenk içinde geçmiş.

3 MAYIS 1942 — İngilizler Norwich'in büyük tahribata uğradığını kabul ediyorlar. Böyle vahim hallerde bile dillerini tutmuyorlar.

Arjantin'de, memleketin bitaraf kalması için, büyük nümayişler yapıldı. Yorumlarımızda Arjantin'e karşı çok, çok dikkatli davranmamız lâzım. Cenubî Amerika'daki müstakbel hâdiseler bakımından Arjantin'in ehemmiyeti büyüktür.

Fransa'da Alman askerlerini öldürmek için iki teşebbüs daha yapıldı. Askerî bir trene yapılan suikast neticesinde 20 kişi öldü.

Çok şiddetli mukabelelerde bulunmağa karar verdik. Fakat bizim askerî komutanlar, kurşuna dizilecek komünistlerin, yahudilerin ve De Gaulle'cülerin isimle-

rini gene ilân etmediler. Bu hususta Führer'e başvuracağım ve fikrimde ısrar edeceğim.

1 mayıs yerine resmî tatil günü olarak 2 mayıs kabul edildi. Ley bu münasebetle çok kötü bir nutuk verdi. Zaten ne zaman ağzını açsa, muhakkak bir pot kırar.

ÇILGIN BİR HAREKET

4 MAYIS 1942 — Rostock feci bir harabe halinde. Dışişleri Bakanlığı, Kontes Ciano'ya başka yerleri bırakıp da Lübeck'le Rostock'u göstermekle büyük bir hata etti. Bundan daha çılgınca bir hareket tasavvur olunamaz. Neticesi de tahmin edildiği gibi oldu.

Kontes Ciano cumartesi günü öğleden sonra geldi. Gördüğü manzara karşısında çok fena olduğu açıkça anlaşılıyordu.

Kontesin, harabeleri görmek hususundaki arzusu ustalıklı bir şekilde atlatılır, seyahat programı tahdit edilirdi. Ona yalnız Bremen'le Hamburg'u gösterebilirdik.

Dışişleri Bakanlığındaki efendiler propaganda yapmasını pek seviyorlar ama, bir hareketin ruh üzerindeki tesirlerini evvelden hesap etmesini bilmiyorlar. İşin kötüsü, İtalyan elçisinin karısiyle İtalyan sarayından bir alay nedime de Kontes Ciano ile beraber geziyordu. Memleketlerine döndükleri zaman, gördüklerini Romanın aristokrat ve kralcı muhitinde türlü şekilde anlatacaklardır. Ondan sonra da, çok geçmez, bunlar İngilizlerin de kulağına gider.

Bu hususta ciddî bir takibata girişilmesini emredeceğim ve Führer'e de protestoda bulunacağım.

Tabiî, bombardımanların neticesi, ferdî zaviyeden çok vahim telâkki edilebilir. Fakat vaziyeti mümkün olduğu kadar iyi göstermek lâzım.

Esasen politikacılığa özenen bu dişi mahlûklar madalyanın arka tarafını tasvir edecek zekâdan mahrumdurlar. Sonra, bizim İngiltere'de yaptığımız tahribatı da görmediler ki.

Havalar ekinlere müsait olmamakta devam ediyor. Hâlâ ne yağmur yağıyor, ne de güneş var. Vaziyet böyle gidecek olursa mahsul bu sene son derece kötü olacak.

5 MAYIS 1942 — Cripps, Hindistan seyahati hakkında demeçte bulundu. Son derece mânasız ve bön sözler sarfetti. Bence bu adama lüzumundan fazla kıymet vermekle delilik ediyorlar. Koyunun bulunmadığı yerde keçiye Apturrahman Çelebi derler.

ROMMEL TEHLİKEDE

İngilizlerin iddiasına göre, Rommel'i az kalsın esir ediyorlarmış. Hakikat de maalesef bu merkezde. Rommel kendi hayatı ve emniyeti hususunda çok dikkatsiz davranıyor. İngilizlerin eline düşecek olursa bütün Alman milleti için büyük bir felâket olur. Daha ihtiyatlı davranması için kendisine ihtarda bulunmamız lâzım. Diğer taraftan, böyle bir ihtimal bulunduğunu Alman milletinin haber almaması için her tedbiri alacağım.

Norveç'te, İngiltere ile münasebette bulunan 18 casus kurşuna dizildi. Fakat bu kurşuna dizilme hâdisesi Norveçliler üzerinde ayıltıcı bir tesir yaptı. Mademki bizi sevmesini öğrenmek niyetinde değiller; o halde hiç olmazsa bizden korksunlar.

RUSLAR MEDENİ OLSAYDI...

6 MAYIS 1942 — Karşımızda medenî bir millet olsaydı doğu seferimizde şimdiye kadar çoktan muvaffak olurduk. Fakat Ruslar hakkında evvelden hesap ve tahmin yapmanın imkânı yok.

Ruslar, ıstıraba başka hiç bir milletin gösteremiyeceği kadar tahammül gösterebiliyorlar. Onları idare edenler de bunun farkındalar. Yaz için de buna göre plân hazırlıyorlar.

Felemenkte 79 kişi idam edildi. Bunlar, İngiltere ile muhaberede bulunan casuslardır ve bu kötü hareketlerinin cezasız kalacağını zannetmişlerdir.

Sızan bazı haberlere göre, General Giraud, elinde alelâde bir tren biletiyle, İsviçre hududuna kadar gitmeğe muvaffak olmuş, hattâ yolda bir Alman subayı ile Şimalî Afrika'daki harekât hakkında uzun uzadıya konuşmuş.

Yiyecek vaziyeti gittikçe vahimleşiyor. Hele yakında yağ bakımından büyük bir sıkıntıya uğrayacağımız anlaşılıyor. Çayır yokluğundan külliyetli miktarda sığır kestiğimiz için şimdiki halde et ihtiyacımız var.

KORREGİDOR DÜŞTÜ

7 MAYIS 1942 — Korregidor teslim oldu. Genral Mac Arthur de, Avustralya'dan söylediği bir nutukla bunun sebebini izaha çalıştı. Halbuki sükûtu muhafaza etse daha iyi olurdu. Söylediğine göre, kendi idaresi sayesinde Korregidor geri alınacakmış. Fakat, bunu nasıl yapabileceğini tabiî söylemiyor.

Fransa'da gene bir alay cinayetler oldu. Askerî komutanlara tavsiye ettim: Alman askerlerine karşı suikast yapılan şehirlerde ne kadar bisiklet varsa hepsini müsadere edecekler. Zira, askerleri öldürenler ekseriya bisikletle hücum ediyorlarmış. Bisiklet Fransa'da o kadar lüzumlu bir nakil vasıtası halinde ki, bunların müsadere edilmesi Fransızlar için büyük bir ceza olacak.

Fakat, teklifim o kadar yerinde ki, askerî komutanların bunu takdir edemiyecekleri muhakkak.

Führer, diplomatlara verilen yiyecek miktarının azaltılması hakkındaki teklifimi kabul etmedi. Diplomatların, Almanya lehinde rapor vermelerinde yiyecek istihkaklarının fazla oluşunun payı vardır, diyor. Ben buna pek inanamıyorum.

Hastalığımla biraz alâkadar olmam lâzım. Son günlerde fazla rahatsızlık vermeğe başladı. Âdeta tahammül edilmez bir hal aldı. Tedavisi de çok can sıkıyor. Hemen hemen hiç uyuyamıyorum. Sıhhatim çok bozuldu.

Mamafih, doktorlar, bu devreyi geçirdikten sonra, vaziyetimin düzeleceğini söylüyorlar. İnşallah.

CHURCHİLL: DEV ADAM (!)

8 MAYIS 1942 — Churchill Avam Kamarasındaki nutkunda, şanlı bir mareşal gibi, harbe dair mübalâğalı haberler veriyor.

Bu adam hakikaten bir dev. Yalan ve iddiada birinci. İngiliz imparatorluğu onun yüzünden batacak.

Vichy, Madagaskar'daki Fransız kuvvetlerinin hezimetini kabul ediyor. Fransız imparatorluğu da yıkılmak üzere. Demokrasiler artık büyük imparatorlukları muhafaza edebilecek kabiliyette değiller. İmparatorluklar sıkı, azimli ve kat'î bir idare ister.

Dışişleri Bakanlığı, Belçikalı çocukların İsviçre'ye gönderilmelerine müsaade etmek niyetindeydi. Ben mâni oldum. İsviçreliler bu çocukları memleketlerine kabule kendileri için reklâm olsun diye karar verdiler. Aynı zamanda onları kendi saflarına kazanmak istiyorlar. Mademki İsviçreliler Belçikalılara yardım etmek istiyorlar, yiyecek göndersinler.

GİRAUD'YU KAÇIRMAK TEŞEBBÜSÜ

Giraud bir Alman hapishanesinden gayri kanunî bir şekilde kaçtığına göre, gene aynı şekilde yakalanıp geri getirilmesi doğru olur. Bunu yapmak da pek kolaydır: Fransa'nın işgal edilmemiş taraflarına birkaç adam göndeririz. Birkaç gün Giraud'yu gözden geçirirler. Sonra bir gün yakalayıp otomobile atarlar, işgal bölgesine kaçırırlar.

BİRE KARŞI ON BİN

Fransa'da Alman askerlerine karşı yapılan her suikast teşebbüsüne mukabil 10 bin bisikletin müsadere edilmesi hakkındaki teklifim çok iyi karşılandı. Ayrıca, bisikletlerden bizim orduda da istifade edebiliriz. Bu usulün yakında tatbik edileceğini sanıyorum.

Kiliseler ortaya müşkülât çıkarmakta devam ediyor. Bu gibi şeylere karşı en iyi mücadeel çaresi, bilmemezlikten gelmektir.

9 MAYIS 1942 — Berlindeki inzibatsızlıktan çok şikâyetçiyim. Ben şehirde bulunmadıkça daima böyle oluyor. Fakat beni muazzap eden şu hastalıktan kurtulmak için tedaviye ehemmiyet vermek mecburiyetindeyim. Çok şükür, tedavi iyi netice veriyor.

«SULH YAPMAK İSTEYEN KİM?»

10 MAYIS 1942 — Eden, küstah bir demeç verdi: İleride Avrupaya önderlik etmenin İngiltere'ye düşen bir vazife olduğunu ve İngiltere'nin bu vazifeyi yerine getirmek niyetinde bulunduğunu söyledi. Bu suretle, nasyonal sosyalizme ve Führer'e karşı büyük tahkirde bulunmuş oluyor. Fakat Eden, boş kafalı adamın biridir; ciddiye almamak lâzım. Meselâ: «Hitler'le sulh

yapmak bahis mevzuu bile olamaz.» diyor. Halbuki asıl mesele şu: Acaba Hitler onunla sulh yapmak arzusunda mı?

11 MAYIS 1942 — Yahudi meselesini tekrar ele almak lâzım. Berlin'de hâlâ 40 bin yahudi var; ve indirdiğimiz ağır darbelere rağmen gene de küstahça ve mütecavizane hareketlere devam ediyorlar. Hepsini doğuya yollamak kolay bir iş değil; zira çoğu silâh fabrikalarında çalışıyorlar. Sonra, hepsini aileleriyle beraber yollamak lâzım.

«RADYOLARI TOPLAYALIM MI?»

12 MAYIS 1942 — Paris'te «Alois» isimli kısa dalga radyo istasyonumuza taarruz edildi ve maalesef bu taarruz muvaffak oldu. İki yayım tesisatı tahrip edildi. Bu tecavüze mukabele olmak üzere şiddetli cezalar vermek gerek. Askerî komutan: «İşgal bölgesindeki bütün radyoları müsadere etsek mi?» diye bana sordu. Ben bunu pek faydalı bulmadım. Halkın elindeki radyoları toplarsak kendi propaganda imkânlarımızı da feda etmiş oluruz. Buna mukabil, kendisine verdiğim cevapta, İngiltere ile ve siyasetimize düşman olan kimselerle münasebette bulunanların bir listesini hazırlamasını söyledim. Bu suretle elimizde, icabında tevkif edeceğimiz rehinelerin isimleri bulunacak.

Hava hâlâ görülmemiş derecede güzel gidiyor. Büyük değişiklik olmazsa bu sene iyi mahsul alamıyacağımız muhakkak.

FİLM REKABETİ

13 MAYIS 1942 — Bir Fransız filmi daha gözden geçirdim: «Annette et la Dame Blonde» adındaki bu filim de Darieux'nün «Caprice» isimli filmi gibi ince ve

hoş bir şey. Fransızların, sanat kıymeti olan güzel filimler ortaya çıkarmalarına mâni olmalıyız. Aksi takdirde iyi filim yapmakla şöhret kazanırlar, sonra Avrupa film piyasasında bize kuvvetli bir rakip olurlar. Onun için, en istidatlı ve kuvvetli Fransız artistlerine Alman filimlerinde rol verilmesine çalışacağım.

15 MAYIS 1942 — Führer emir verdi: General Girad'nun kaçmasına mukabele olmak üzere, Fransız harp esirlerine çok şiddetli muamele edilecek. Sıkı muhafaza altında bulundurulacaklar, generaller de tek başına hücrelere kapatılacaklar.

Askerî vaziyetimizin verdiği ümidi, yiyecek durumunun doğurduğu endişeler mahvediyor. Bir çok kişi karnını doyuramıyacak vaziyette bulunuyor. İnsanın karnı aç olunca mücadele kuvveti de azalır.

16 MAYIS 1942 — İngilizler, hava akınında 1000 kayıp verdiklerini bildiriyorlar. Halbuki onların hava bombardımanlarında biz bunun yarısı kadar bile zayiat vermedik. Bu da İngilizlerin her şeyde ne kadar mübalâğa ettiklerini gösteriyor.

17 MAYIS 1942 — Öğleyin Magda (1) ile çocuklar geldiler. Her zamanki gibi gene memnun oldum, neşem yerine geldi. Magda, Anneler Günü münasebetiyle bin kadar kadının önünde söylev verecek. Bunu düşündükçe heyecanlar geçiriyor. Kendisine pek itimadı yok.

YENİ BALONLAR

19 MAYIS 1942 — Bernd (2) propagandalarımızda gizli ilimlerden nasıl istifade edebileceğimize dair bir plân hazırlamış. Hakikaten, İngilizlerle Amerikalılar

---

(1) Goebbels'in karısı.

(2) Genç bir gazeteci.

böyle şeylere pek inanırlar. Onun için, istikbal hakkında kehanette bulunanları toplayıp propaganda servislerimizde kullanmalıyız. Nostradanus'un adını gene sık sık tekrar etmek lâzım gelecek.

20 MAYIS 1942 — Dr. Kriegk adındaki gazeteciyi artık Lizbon'a yollamak zamanı geldi. Doğu cephesini gezip dönen bu gazeteciye, Lizbon'da etrafa neler yayacağına dair talimat vereceğim. Bu arada, meselâ Alman kıtalarının cephenin cenubuna değil, merkezine doğru bir taarruza hazırlandıklarını söyleyecek. Bu suretle, dünya basınına güzel bir balon uçurmuş olacağız.

YAĞMUR DUASI

21 MAYIS 1942 — Yiyecek vaziyeti bize büyük bir endişe veriyor. Bilhassa tohum meselesi çok mühim. Gelecek sonbaharda feci bir hububat sıkıntısı çekeceğimiz ve ekmek tayınını çok fazla kısmağa mecbur olacağımız anlaşılıyor. Ekmeğe bugünkünden daha fazla arpa karıştıramayız, çünkü o zaman ekmeğin hem şekli bozulur, hem de besleyici hassası azalır.

Hülâsa, insan zekâ ve teşkilâtiyle halledilemiyecek bir mesele karşısında bulunuyoruz. Her gün gökyüzüne korka korka bakıyoruz ve: «Şu beklediğimiz yağmur ve güneşi ne zaman bir arada göreceğiz?» diyoruz.

Führer nihayet Darre'yi (1) defetmeğe karar verdi. Yerine Backe geçecek. Bu haberin gazetelerin ilk sahifelerinde bildirilmemesi için Führer'e rica ettim. Zira, o zaman halk, yiyecek durumundaki bütün aksaklıklardan Darre'nin mesul olduğunu zanneder ve kabahati

(1) Ziraat bakanı.

Nasyonal Sosyalist Partisine bulur. Çünkü Darre, ne de olsa, Nasyonal Sosyalist partisine mensup bir bakan. Führer teklifimi kabul etti.

Darre'ye benim şahsen hiç bir kıymet verdiğim yok. Nazariyeleri baştan aşağı uydurma. Hele «kan ve toprak» diye tutturduğu düstur, gerek onun, gerek avenesinin dilinde o kadar sık kullanıldı ki artık bütün kıymetini kaybetti. Şimdi bu lâfa kimsenin kulak astığı bile yok.

ANKARA'NIN KANAATİ

22 MAYIS 1942 — İkinci bir cephe açılacağına Ankara'da kimse inanmıyor. İngiltere'nin sadece, Mihver devletlerine karşı blöf yaptığı ileri sürülüyor.

Ben, İngilizlerin ikinci cephe açmaya mı, yoksa Almanya üzerine hava akınlarını arttırmaya mı hazırlandıklarını pek kat'î olarak tayin edemiyorum. Yalnız, İngilizlerin cephe boyunca hava bombardımanlarını kesmiş olmaları meraka değer bir şey olsa gerek.

SİYASETİ DEĞİŞTİRMEK LAZIM

Doğudaki halka karşı siyasetimizi değiştirmek lâzım geldiği kanaatindeyim. İtimatlarını kazanacak olursak çete tehlikesini bir hayli önlemiş oluruz. O zaman birçok yerlerde yalancı hükûmetler kurmak da kabildir. Halk hoşuna gitmeyen kararlardan dolayı ondan sonra, doğrudan doğruya bizi değil, bu hükûmetleri mesul tutmaya başlar.

Yine patates buhranı başladı. İhtiyat olarak sakladıklarımızı şimdi tohumluk patates olarak kullanmak zorunda bulunuyoruz.

Memleketin muhtelif yerlerinden gelen haberler hal-

kın, yiyecek durumundan dolayı gittikçe daha fazla şikâyet etmeye başladığını gösteriyor.

GENE BİZE ATFEDİLEN BİR KANAAT

23 MAYIS 1942 — Ankara'daki kanaate göre Kafkasya ile Moskova'yı alacak olursak Rusların teslim olmaları ihtimali vardır. Ben bunu mümkün görüyorum ama, pek fazla ihtimal vermiyorum. Bugün Rusya'yı idare eden adamlar, hata işlemekte kanıksamış kimselerdir.

RADYODAKİ SAÇMALIKLAR

İnanılır bir kaynaktan öğrendiğime göre, radyodaki İngilizce yayımlarımızın çok tesiri oluyor. Bununla beraber, fazla mütecaviz, tahrikâmiz bir şekilde konuşursak veya çok yüksekten atarsak elbette ki, bir şey elde edemeyiz. Bunu adamlarımıza defalarca söyledim ve bu saçmalığa bir son verilmesi için ısrar edeceğim. Bugün İngilizlerle ancak dostane ve mütevazi bir şekilde konuşursak bir neticeye varabiliriz.

İngiliz spikeri Lord Hav-Hav bilhassa ısırıcı tenkitlerde mükemmel; fakat bence böyle iğneli lisan kullanmak zamanı artık geçti. Harbin ilk senesinde halk, ince bir zekâ eseri gösterilen nutukları az çok dinlerdi. Fakat şimdi ahali lâf değil, iş istiyor.

Dusseldorf Gauleiter'i Flarian beni görmeğe geldi. Benim doğduğum şehirdeki Rheydt şatosunun resimlerini gösterdi. Şatoyu tamir edip yeniden oturulabilir hale koyuyorlarmış. Yeni şekli gayet güzel. Bittikten sonra ikametgâh olarak benim emrime verilecek.

Führer Berlin'e geldi. Doğudaki vaziyet hakkında kanaati çok iyi. Harkov civarındaki muharebenin za-

ferle biteceğini ve bunun daha mühim neticeleri olacağını umuyor.

Führer, ticaret gemilerine karşı yapılan muharebeden de çok ümitvar. Önümüzdeki ay içinde denizlerde şimdikinin bir buçuk misli denizaltımız faaliyete geçecek. Bu suretle, batırdığımız gemilerin sayısı birdenbire yükselecek. Führer'e göre, bu, düşmanın sinirleri üzerinde büyük bir darbe teşkil edecek.

Bundan birkaç ay evvel Churchill'e Roosevelt, Alman denizaltı tehlikesinin geçtiğini zannetmişlerdi. Yeni hücumlarımızı görünce yanıldıklarını anlıyacaklar.

HARP FELSEFESİ

Führer, harp esnasında adalet idaresinin değiştirilmesi hususundaki fikrini tekrar anlattı. Ona göre, bir millet daima üç kısımdan ibarettir:

1) Suçlu unsurlardan mürekkep küçük bir menfi zümre; 2) İdealistlerden mürekkep gene küçük bir müsbet zümre; 3) Hangi tarafa gideceğini bilmiyen geniş zümre. Harp zamanlarında idealistlerin sayısı son derece azalır; fakat suçlu unsurlar ayniyle kalır.

Onun için, adaletin gayet sıkı kullanılması ve müvazene tesisine çalışılması lâzımdır. Milletin en mümtaz evlâtları cephelerde kırılırken suçluların, âdeta adaletin himayesine sığınarak kurtulmaları doğru değildir. Bir suç işleyip iki, üç sene hapse giriyorlar, rahat rahat oturuyorlar. Ondan sonra, harp bitince de serbest bırakılıyorlar. İdealistler ise, eskisine nazaran azaldıkları için, bir cemiyet içinde artık onlara karşı bir müvazene unsuru teşkil edemez oluyorlar.

Onun için, harp zamanında suçluların çok ağır cezalara çarptırılması lâzım. Mademki askerler, idealist-

lik uğrunda hayatlarını tehlikeye koyuyorlar, ötekilerin de, işleyecekleri suçlara mukabil ölümü göze almaları gerek.

Fakat, bizim Adalet Bakanlığı, bu kadar mantıkî bir muhakemeyi bir türlü anlıyamıyor. Onun için, adalet mekanizmasını daimî bir nezaret altında bulundurmamız icap ediyor.

Fransa'da, askerlerimize karşı yapılan suikastlere mukabil bisikletlerin müsadere edilmesi hakkındaki teklifimi Führer harikulâde buldu.

ZARAH LEANDER'İN BİR FİLMİ

Leander'in yeni filmi hakkında Göring'le konuştum. Filimde bir hava teğmeninin, bir şantözle beraber bir geceyi nasıl geçirdiği anlatılıyor. Başkomutanlık bunu manevî bakımdan tahrikâmiz buldu. Göring ise, aksi iddiada: Bir hava teğmeni böyle bir fırsatı kaçırmaz, kaçırırsa hava teğmeni değildir, diyor. Başkomutanlığın, lüzumundan fazla hassas davrandığını söylüyor.

Ben, buna kendi hesabıma sevindim. Çünkü Başkomutanlık filim işlerinde bana da hayli zorluk çıkarıyor.

★

(Goebbels'in hatıra defterinde 1942 haziranından aralık ayına kadar olan kısım eksiktir. Bu müddet zarfında bir çok mühim hâdiseler olmuştur: Churchill Moskova'ya gitmiş. Alman ordusu Stalingrad önünde bozguna uğramış, Brezilya savaşa girmiştir. İngiliz uçakları günün her saatinde Almanya'yı bombardımana başlamış, Şimalî Afrika'da Sekizinci Ordu taarruza geçmiş ve Fransız filosu Toulon limanında kendi kendini batırmıştır.)

AMERİKALILARA KARŞI

8 ARALIK 1942 — Amerikalıların karşısına tecrübeli Alman kıtalarının çıkmasını ne kadar isterdim! Tunus'ta Amerikan paraşütçülerini kaçmaya mecbur eden kuvvetlerimiz pek o kadar seçme olmadığı halde, gene büyük bir muvaffakiyet kazandık sayılır. Çok büyük lâkırdı eden şu Amerikalıların karşısına meselâ Leibstanderte kıtaları çıksaydı bizim için kimbilir ne büyük bir zafer olurdu!

Japonlar, deniz muharebelerine dair bir senelik bilânço neşrettiler. Rakamlar hayli kabarık. Belki de biraz mübalâğa var. Fakat, harbin tamamiyle Japonların lehine gittiği muhakkak.

BİR CASUSLUK DAVASI

Buenos Aires'te Alman casusları aleyhinde büyük bir dava başladı. Para ile tutulmuş bazı adamlar, casusluk işinde rolleri olduğunu itiraf etmişler. Diğer alâkalıların isimlerini vermeleri bekleniyor.

Bu dâvanın, Roosevelt'in emri üzerine açıldığı muhakkak.

Sports Palatz'da söylediğim nutkun nasıl olup da beş saat sonra B.B.C. tarafından verildiğini öğrendiğim zaman aklımı kaçıracak gibi oldum. Nutku Londra'ya casuslar değil, bizim Okyanus-Aşırı İstihbarat Büromuz göndermiş! Böyle bir şeyi nasıl yaptılar, havsalam almıyor. Fakat, maalesef, hakikat bu. Bunları gördükçe insan ne yapacağını şaşırıyor.

KADINLARIN AHLAKÎ VAZİYETİ

Kadınların ahlâk bakımından çok bozuldukları hakkında Führer de benimle beraber. Harbin dördüncü

yılındayız; artık ahlâk meselesiyle ne kadar sıkı bir şekilde meşgul olsak gene azdır. Bu vaziyete sebep olan âmilleri daima gözönünde bulundurmalıyız.

Fakat Führer, Alman kadınlarının harp esirleriyle münasebette bulunmamaları hakkında yeni kanunî hükümler ihdas edilmesine henüz müsaade etmiyor.

ÖLÜDEN FAZLA KAYIP!

11 ARALIK 1942 — İtalya'nın zayiat listesi hiç de iftihar edilecek mahiyette değil. Kasım ayı zarfında Afrika'da 300 İtalyan ölmüş. Fakat 23 bin kişi de kayıp olarak gösteriliyor. Emir verdim: Alman basınında bundan hiç bahsedilmiyecek.

İsveçliler bize karşı son zamanlarda pek soğuk, hattâ küstah hareket etmeğe başladılar. Biz doğu cephesinde ne kadar yerimizde sayarsak İsveç basınında da küstahlık o nisbette artıyor, bizden korkmağa lüzum olmadığı kanaati yerleşiyor.

12 ARALIK 1942 — Sabahleyin 11 i geçe Dresden'e vardık. Frau Raubal (1) gelip beni otelde gördü. Ailesine dair bir çok haberler verdi: Kocası, 65 yaşında olduğu halde, bir seneden fazla bir zamandır doğu cephesinde imiş.

Frau Raubal çok iyileşmiş ve hoş bir kadın olmuş. Kendisiyle uzun uzun konuştuk ve eski günleri yâdettik.

ESİRLERİN ZİNCİRLERİ ÇÖZÜLDÜ

İngilizler, Kanada'daki Alman esirlerinin zincirlerini çözdüler. İngiliz gazeteleri «bir daha yapmıyacağız»

---

(1) Hitler'in üvey kızkardeşidir. Hitler, eskiden onun evinde otururdu. Fakat sonradan aralarında geçimsizlik çıkmış ve Hitler onun düğününe bile gitmemiştir.

demekte müttefikler. 15 aralığa kadar biz de İngiliz esirlerinin zincirlerini çözeriz, zannediyorum. O zaman bu çirkin şeyden biz de kurtulmuş olacağız.

YAHUDİLERİ HİMAYE EDENLER

13 ARALIK 1942 — Yahudi güruhunu imha ettiğimiz için bence İngilizlerle Amerikalılar da memnun. Fakat bunu, tabiî, açıkça kabul etmiyorlar. Çünkü; İngiliz ve Amerikan basınını yahudiler idare ediyorlar ve edecekler. Bu meseleyi biz bile açıkça ortaya atamayız.

İtalyanlar yahudi meselesinde pek gevşek davranıyorlar. Tunus'taki ve Fransa'dan işgal ettikleri yerlerdeki yahudileri himaye ediyorlar. Zorla çalıştırmaya göndermiyorlar, üzerlerinde yahudi yıldızı bulundurmağa mecbur etmiyorlar.

Her yerde, hattâ bizim müttefikler arasında bile, yahudilerin dostları ve hâmileri var.

Mihver ortaklarımızdan yana bizi şikâyete sevkeden diğer bir şey de, yabancı işçilere karşı yaptıkları muamele. Aşağı Silezya'da, idarî makamlar tarafından neşredilen bir broşürde İtalyanların pek gevşek insanlar oldukları, bilhassa yabancı işçilerin Alman kadınları ile olan münasebeti meselesini pek ciddiye almadıkları bildiriliyor.

Fakat Avrupa karşımıza öyle meseleler çıkardı ki, bunların hal çaresini bulamıyoruz.

14 ARALIK 1942 — Hanover hemen hemen eski sulh günlerindeki halini almış. Mazinin izleri âdeta tamamiyle silinmiş gibi... 5 bin kişilik bir kalabalık önünde nutuk verdim. Hâleti ruhiyem çok iyi idi. Bu bölgede halkın kuvvei maneviyesinin bozuk olduğunu kimse iddia edemez.

«İNGİLTERE, UYAN!»

Londra'daki hahamlar toplanmışlar, şiddetli bir protesto neşretmişler. Başlıca lâkırdıları şu: «İngiltere, uyan!» Ne tuhaf! Bizim on beş sene evvelki sözlerimizi şimdi yahudiler kullanıyorlar.

İnsanlığın başına gelen felâketin başlıca manevî âmili yahudilerdir. Bunun cezasını çekmeleri ve, Führer'imizin dediği gibi ,yahudi ırkının Avrupa'dan, hattâ bütün dünyadan yok edilmesi lâzımdır.

15 ARALIK 1942 — Montgomery Amerikan ve İngiliz gazetecilerini geceleyin yataklarından dışarı uğrattı. Verdiği haber de şu: Rommel'i tam yakalayacağı sırada, elinden kaçırmış. Bu haber dünyayı telâşa vermeğe değer mi?

İşlerim o kadar çok ki, gece yarısından sonraya kadar çalışmak zorunda kalıyorum. Şimdi de Noel günleri geliyor; ayrıca, bir takım merasimler başlıyacak. Şu Noel gürültüsü bir sona erse öyle memnun olacağım ki!

16 ARALIK 1942 — İngilizler Rommel'e müthiş kızıyorlar. Onlarla muharebeye tutuşmaması ağırlarına gidiyor. Şimdi Kahire'den bin kilometreden fazla uzaklıkta bulunduklarını, nakliyatın yarısını denizden yapmağa mecbur olduklarını ileri sürerek hallerinden şikâyet ediyorlar.

Montgomery artık bir zekâ muharebesine giriştiklerini söylüyor. Mânasız bir şey. Fakat belki de, Rommel'i neden mağlûp edemediğini bu suretle izah etmiş oluyor...

Rommel dedim de aklıma geldi: Bugün, bir havadis filminde Rommel'i gördüm. Tam üç çeyrek saat, muvaffakıyetlerinden bahsetti. Elleriyle işaretler yap-

madan, klâsik şekilde konuştu. Cümleleri de o kadar muntazamdı ki, hemen hemen hiç bir sözünü tashih etmek zorunda kalmadı. Büyük bir şahsiyet olduğu sözlerinden, konuşma tarzından, yüzünün hatlarından ve duruşundan belliydi.

İngilizlerin ondan korkmaları ve onun karşısında gayet ihtiyatlı davranmak lüzumunu duymaları pek tabiî. Şimdiye kadarki hâdiselerde bile Rommel onların başına öyle belâlar sardı ki, İngilizler artık adımlarını hesaplı atmak istiyorlar.

AMERİKALILAR HARPTE ACEMİ

Giensinth Oberursel kampındaki esirleri sorguya çekmiş; aldığı cevaplar üzerine bana bir rapor yollamış.

Bu rapordan anlaşıldığına göre, Amerikalılar muharebelerde son derece fena hareket ediyorlar, acemiliklerini açıkça gösteriyorlar. Sonra, memleketlerine hasret çekiyorlar. Vatanları aleyhinde herhangi bir harekette bulunmağa hazırdırlar.

Bütün bunlar, Amerika'nın hakikî bir millet mefhumuna sahip olmadığını gösteriyor.

Tabiî, İngilizler öyle değiller. Ekserisi, hayli macera geçirmiş, tecrübeli askerler. Fakat, korkuyorlar: Hâdiselerin ileride alacağı şekilden, harbin neticesinden ve bilhassa Alman askerlerinden korkuyorlar.

HARP NASIL BİTECEK?

Anglo-Saksonlarla Sovyetler Birliğinin kat'î zafer kazanacaklarını kimse zannetmiyor. Diğer taraftan, Almanyanın da kat'î bir zafer kazanabileceğini zanneden de yok. Umumiyetle, harbin karşılıklı müzakere yolu ile sona ereceği kanaati hâkim.

Gerek İngiliz, gerek Amerikan harp esirlerinde göze çarpan en mühim nokta şu: Siyasî anlayışları sıfır. Bu harbin en iptidaî âmillerinden bile haberleri yok. Hemen hemen hepsi yahudilerin aleyhinde. Fakat bu, meseleyi şuurlu bir şekilde anlamaktan ziyade, hissî bir aksülâmelden ileri geliyor.

Churchill İngiliz tanklarının kötü olduğuna dair yapılan ithamlar karşısında kendini müdafaa zorunda kaldı. Bunun için de tâ Dunkerk'ten sonraki hâdiselere kadar anlattı. Verdiği rakamlara bakılınca, o günlerde İngiltere'nin ne tehlikeli anlar geçirmiş olduğu anlaşılıyor.

Bunun üzerine insanın aklına gayri ihtiyarî şu sual geliyor:

Acaba 1940 sonbaharında ayni hızla harekette devam etseydik kat'î zaferi elde edemez miydik?

UKRAYNALILARA GIPTA

Berlin Kreisleiter'i Kehrein, askerî propaganda için Ukrayna'ya gönderilmişti. Dönüp gelmiş. Oradaki vaziyet hakkında bana rapor verdi. Ukraynalılar çok candan insanlarmış. Aynı zamanda, gayet çalışkanmışlar. Kadınları çok derli toplu ve temizmişler. Bütün işlerin idaresini erkekler ellerine almışlar. Halbuki biz Almanlar, büyük bir halk kütlesini, yahut geniş bir memleketi bir iki yüksek makamla idare etmesini bilmiyoruz. Her şeyi kontrol edecek bir mekanizma kuracak yerde, daima kırtasiyeciliğe düşmek tehlikesinde bulunuyoruz.

RUSYA'DAN GELEN KARTLAR

17 ARALIK 1942 — Rusya'daki Alman harp esirlerinden ilk defa olarak haber aldık. Esir kamplarından Almanya'ya beş, altı yüz posta kartı geldi.

Bunların hiç birinde propaganda sayılabilecek bir şey yok. Fakat bolşeviklerin propaganda yapmayı düşündükleri muhakkak. Maksatları her halde şu olacak: Evvelâ esirlerle memleketlerindekiler arasında zararsız kartlarla münasebet tesis etmek, sonradan propagandaya başlamak. Onun için, bu meseleyi ciddiyetle ele aldık.

Bundan sonra, esirlerin kartlarda bildirdikleri istekleri hükûmet tarafından yerine getirilecek, fakat kartlar, üzerindeki adrese gönderilmiyecek. Bu hususta çok ihtiyatlı davranmak lâzım.

18 ARALIK 1942 — Doğu cephesindeki hâdiseler beklediğimiz neticeyi vermedi... Anlaşılıyor ki, Stalingrad etrafındaki müdafaa halkasını kırmak bazılarımızın zannettiği kadar kolay olmıyacak.

Tunus'ta vaziyet bundan birkaç hafta evvel çok vahimdi. Maamafih, artık talihimiz düzeldi. Karşımızda General Anderson gibi, gayet hesaplı ve ihtiyatlı hareket eden bir komutan var. Onun yerinde meselâ Rommel gibi bir general bulunsaydı muhakkak ki, bizim için çok fena olurdu.

DOĞRU SÖYLEYENİ...

General Nehring geri çağırıldı (1). Son derece kara görüşlü bir adam. Harbi kazanabileceğimize inanmıyor. Onun yerine General von Arnim tayin edilecek. Şu muhakkak ki, nazik durumlarda sade askerlik bakımından değerli olmak kâfi değildir; karakterin de büyük bir ehemmiyeti vardır.

---

(1) General Walter Nehring, Afrika'da Mareşal Rommel'in idaresi altında bazı kıt'alara komutanlık ediyordu.

ROOSEVELT İNATÇIDIR..

Haber aldığımıza göre, Churchill, Noele doğru Washington'a gidecekmiş. Anlaşılan, Roosevelt, Churchill'in düşüncesizlik ederek imzaladığı taahhütlerin yerine getirilmesinde ısrar ediyor. Roosevelt pek hatır, gönül dinlemiyen bir adamdır. Gayet hodgâmdır, inatçıdır; ne olursa olsun muhakkak hedefine varmak ister.

Stalingrad'daki vaziyet biraz endişe verici mahiyette. Führer genel karargâhtan ayrılamıyor. Yazık: Führer bu kış da, kısa bir müddet için bile olsun, dinlenemiyecek.

YAHUDİLERİN BEDDUASI

Kudüs yahudileri bizim aleyhimizde gürültülü nümayişler yaptılar. Ağlama Duvarı önünde Tevrat okuyarak Führer'e, Göring'e, Himmler'e ve bana beddua ettiler. Fakat, şimdiye kadar ben kendi hesabıma bunun tesirini görmedim.

Subay namzetlerine Führer'in yerine Göring hitabede bulundu. Albay Martin nutku pek beğenmemiş. Göring iyi konuşamamış, hele harp sahasında ölenlere dair söylediği sözler pek hoş kaçmamış.

19 ARALIK 1942 — Düşman basını bizim doğudaki vaziyetimizi âdeta ümitsiz olarak gösteriyor. Stalingrad'ı almak için yapılan mukabil Alman taarruzlarının tamamiyle akim kaldığı ileri sürülüyor. Gene bu iddialara göre Don bölgesi Alman ordusunun mezarı olacakmış.

Churchill Noeli geçirmek üzere Washington'a giderken gazetelerin ona güzel bir zafer teranesi uydurmak istedikleri açıkça anlaşılıyor. Her halde Churchill, Roosevelt'in karşısına boş ellerle çıkmak istemiyordu.

ROMMEL BENZİNSİZ KALDI

Rommel'in pek iyi bir vaziyette bulunmadığı muhakkak. Elden bir mektup aldım: Tafsilât; çok endişe verici bir mahiyette. Bilhassa tank ordumuzun durumu pek feci. Asıl mesele Rommel'in benzinsiz kalması. Şimdiye kadar İngilizlerin kıskaçlarını yarmağa muvaffak oldu. Benzin olup da tanklar ilerliyebilseydi düşman üzerinde muhakkak ki, kahir bir zafer kazanırdı. Fakat maalesef talihi yokmuş. Bu talihsizlik onu da, etrafındakileri de büyük bir yeise düşürdü.

Peki, bu takdirde şimalî Afrika'daki vaziyetimiz ne olacak? Buna kestirme bir cevap verilemez. Çünkü akla gelmedik bir çok şeyler vaziyeti pekâlâ değiştirebilir. Kehanette bulunmağa cesaret edemiyorum.

Eden Avam Kamarasında yahudi meselesi hakkında demeçte bulundu ve sorulan suallere cevap verdi.

Arîler arasında yahudi varsa o da muhakkak ki, İngilizdir. İngiltere'nin lavanta kokulu Dışişleri Bakanı Eden, bütün o, havradan gelme insanların arasında derhal göze çarpıyor. Zaten aldığı terbiye, gördüğü tahsil hep yahudi tahsil ve terbiyesi.

GOEBBELS'E SUİKAST

Hayatıma suikast hazırlayan bir hain idama mahkûm edildi. Bizim eve giden köprünün altına mayın koymuş ve uzaktan patlatılmak üzere tertibat almış. Bereket versin ki, iş oraya varmadan keşfedildi. Allaha şükür.

20 ARALIK 1942 — Stalingrad işinde zorlukla karşılaştık. Hava nakliyatı lâzımgeldiği şekilde işlemiyor, çünkü havalar kötü gidiyor. Kıtalarımıza kâfi derecede yiyecek yetiştiremiyoruz.

Rommel gene İngiliz kıskaçları arasından kurtulmağa muvaffak oldu. Fakat vaziyetinin, çaresiz değilse bile, son derece vahim olduğunu da kabul etmemiz lâzım.

İngilizler ondan hâlâ şaşırtıcı hareketler bekliyorlar ve oynayacak yeni bir oyunu olduğuna kani bulunuyorlar. Fakat işin içinde olanların gayet iyi bildikleri bir hakikat var ki, o da şu: Rommel benzinsiz hiç bir şey yapamaz.

Yeni bir mektup daha aldım: Rommel'in etrafındakiler o hale gelmişler ki, kendilerini artık ölmüş saymaya başlamışlar.

Biz elimizden geleni yaptık. Fakat hâdiseler maalesef bizden daha kuvvetli çıktı. Deniz yoliyle gönderdiğimiz malzemenin çoğu zayi oldu. İngilizlerin o civarda tahminen on beş denizaltı gemisi mütemadiyen dolaşmakta.

Fransız Afrika'sındaki vaziyet de pek iyi değil. Görünüşe göre Amerikalılar Fas'ı İspanyollardan almağa azmetmiş bulunuyorlar. Belki de Franco bu kadar gevşek davranmış olmasının cezasını nihayet çekecek. Bizim dediğimiz zaman Cebelitarık'ı ele geçirmeğe teşebbüs etseydi, şüphesiz şimdi gayet emin bir vaziyette bulunurdu.

İTALYANLARA TATLI BİR HAP

Ciano, Führer'in genel karargâhına geldi. Müzakereleri bizzat Führer idare ediyor. Bu suretle, artık lâf ebeliğinden kurtulduk demektir.

Bu müzakerelerde İtalyanları şimalî Afrika'ya malzeme sevki için daha fazla gemi tahsisi hususunda iknaa çalışacağız. Çünkü her şey buna bağlı.

Eğer İtalyanlar donanmalarını harbin sonuna kadar hiç bir zayiat vermeksizin ellerinde tutmak niyetindelerse çok tehlikeli ve zararlı bir siyaset takip ediyorlar demektir. Führer belki de İtalyan donanması hakkında bizim de söz söylemeğe hakkımız olduğunu ileri sürecek. İtalyanlara bu acı hapı, Fransa üzerinde daha fazla imtiyaz vererek, tatlılaştırıp yutturmak kabildir.

Vazifemden dolayı beni tebrik eden bir çok mektuplar alıyorum. Çok kişi makalelerimi göklere çıkarırcasına methediyor.

Akşamları biraz çocuklarla meşgul olacak zaman bulabiliyorum. Onlarla bir arada bulunmak bana büyük bir zevk veriyor. Fakat yazık ki, insan, çocuklarını bile sık sık göremiyor... Bir kere harp bitsin, ondan sonra çocukların büyütülmesi ve terbiyesi işiyle daha fazla meşgul olacağım. Benim için bundan daha zevkli bir şey olmaz.

★

(Goebels'in hatıra defterlerinde 1943 ocak ve şubat aylarına ait olan kısımlar eksiktir. Bu müddet zarfında General Von Paulus, Stalingradı muhasara etmiş, Churchill'le Roosevelt Casablanca'da buluşmuşlar, Montgomery Trablusgarb'ı almıştır. Gene bu iki ay içinde Müttefikler Almanya kayıtsız şartsız teslim olmadıkça sulh yapılmayacağını ilân etmişler, Mussolini Ciano'yu Dış İşleri Bakanlığından azlederek İtalya'nın idaresini tamamiyle kendi eline almıştır.)

MÜHİM GÖRÜŞMELER

1 MART 1943 — Finlandiya'daki vaziyet gittikçe karışıyor. Berlin'deki Fin elçisi Kivimaaki Helsinki'ye çağırıldı.

Öğleden sonra Speer bana Obersalzberg'den tele-

fon etti. Göring'le iki kere uzun uzun görüşmüş. Göring'in işittiği ve yanlış haber aldığı bazı şeylerden dolayı başlangıçta biraz canı sıkılmış. İtalya'ya gitmeden evvel benimle konuşmak istiyormuş. Gelecek pazartesiye tayyare ile gidip kendisini göreceğim. Bu konuşmamız neticesinde, inşallah, Führer'in en yakın arkadaşları arasında tam bir işbirliği husule gelir.

2 MART 1943 — Berlinden yahudileri artık tamamiyle çıkarmağa başladık. Geçen cumartesi hepsini birdenbire topladık. Derhal doğuya doğru sevkedilecek. Fakat, maalesef, yüksek muhitimiz, bilhassa münevver tabaka, yahudiler hakkındaki siyasetimizi gene anlamadılar, hattâ bazı hallerde onlardan tarafa çıktılar. Bunun neticesi olarak, plânlarımız vaktinden evvel duyuldu ve bir çok yahudiler elimizden kurtuldu. Fakat, nasıl olsa, sonradan yakalarız.

GÖRİNG'İN SEVİMLİLİĞİ

Öğleden sonra saat dörtte Göring'in evine gittim. Evi, âdeta bir kış melcei gibi, tepelerin üzerinde, gayet yüksekte. Göring beni çok hararetli bir şekilde karşıladı ve son derece samimî olarak konuştu. Üzerinde biraz tuhaf bir elbise vardı; kendisini tanımayan biri olsa, bunu görünce kahkahalarla gülerdi. Fakat, onun âdetidir; ekseriya böyle giyinir ve bu ona bir sevimlilik veriyor.

KORKULU BİR DÜŞÜNCE

Derhal mevzua geçtik. Vaziyet hakkında izahat verdi. Fakat, bu izahat bana biraz sathî göründü. Mamafih, ne de olsa, hâdiseleri hakikî mahiyetiyle öğrenmiş olduk. Göring doğudaki durumu umumiyetle iyi

buluyor. Fakat, bütün gayretimizi doğuya vererek batıyı ihmal ettiğimiz için endişe duyuyor.

Hakikaten, İngilizlerle Amerikalılar birdenbire karaya çıkacak olurlarsa ne yaparız? Bunu düşünmek bile insanı korkutuyor.

Tunus hâdiseleri Göring'in beklediği gibi çıkmamış. Göring Rommel'den pek fazla bir şey ummuyor. «İlerlemede iyidir, fakat vahim vaziyetleri ve kuvvetli taarruzları karşılamaktan âcizdir!» diyor.

Belki de doğru. Rommel şimalî Afrika'da o kadar uzun müddettenberi ve öyle kötü şerait altında çarpıştı ki, bunların, mâneviyatı üzerinde muhakkak ki tesiri olmuştur. Fakat bence Göring hükmünü daha ziyade Kesserling'in tesiri altında veriyor. Çünkü Kesserling eskidenberi Rommel'in aleyhindedir.

Göring, işin sonunda Afrika'yı kaybedeceğimize kani. «Fakat doğuda muvaffak olursak Afrika'yı kaybetmemizin pek o kadar ehemmiyeti yoktur» diyor. Anglo-Saksonların askerî kuvvetleri hakkında beslediği iyi kanaat de hâlâ değişmemiş. Diğer taraftan, İngiliz plütokrasisinin bolşeviklerle işbirliği kurduğuna inanmıyor.

Göring, bana Sovyet harp kuvvetinin mahiyeti hakkında pek malûmattar değil gibi göründü. «Bolşevikler bütün bu silâhları ve askerleri nereden buluyorlar?» diye tekrar tekrar sordu. Siyasî hâdiselerden uzak kaldığı anlaşılıyor. Onun için, bir takım yanlış fikirlere sahip olmuş.

Fakat bunları düzeltmek kolaydır. Çünkü onun iyi bir tarafı vardır: Şuur ve mantık dairesinde düşünmesini bilir ve bir çok müşkül durumlardan bu sayede kurtulur. Siyasî şeflerimizle artık yakından temasta ol-

madığı için her halde biraz yorgun ve uyuşuk bir hal almış olacak.

Bu bakımdan, görüşlerini düzeltmek lâzım. Zira, sözü dinlenenlerin ilk safında geliyor. O olmadan, hattâ onun muvafakati olmadan uzun müddet idareye hâkim bulunmanın imkânı yoktur.

Ara sıra işlerimizde ortaya çıkan ihtilâfların lâkırdısını bile etmedik. Göring bunlardan bahsetmek arzusunu hiç göstermedi.

Lammers'ten (1) bütün varlığiyle nefret ediyor.. «Führer'in Lammers hakkında gözünü açmak lâzım» diyor.

Bormann'ın hakikî niyetleri hakkında Göring'in pek kat'î bir fikri yok (2). Fakat Bormann'ın muhteris gayeleri olduğu bence muhakkak.

HİTLER ALEYHİNDE FIKRALAR

Göring Keitel'e de zerre kadar kıymet vermiyor. Genelkurmay teşkilâtını da şiddetle tenkit etti. Bilhassa, Jodl'u hiç sevmiyor. «Führer'in aleyhinde fıkralar anlatmaya bile başladı.» diyor.

Göring, genelkurmayın çalışmasını da beğenmiyor; toplantılar esnasında stenografların bulunmasını ve konuşulanların hepsini kelimesi kelimesine kaydetmelerini doğru bulmuyor. Ona göre, bu, Führer'in aleyhindedir; çünkü Führer fikirlerinde elâstikiyet gösterir; halbuki generaller yazılı şeylere daima kıymet verirler.

Paulus'tan (3) uzun uzun bahsettik. Göring onu şiddetle tenkit ediyor. Dediğine göre, Führer de artık

---

(1) Hitler'in siyasî büro şefi.

(2) Bormann o tarihte Hitler'in nazi parti işleri müşaviri idi.

(3) Stalingrad'da teslim olan general.

Paulus'un Sovyetlere teslim olmasını, korkaklık hareketi olarak kabul ediyormuş.

Göring, Führer'in sıhhatinden çok büyük bir endişe duyuyor. Şu üç buçuk yıl içinde on beş yaş ihtiyarladığını söylüyor. Führer'in böyle münzevi ve gayrisıhhî bir hayat yaşaması hakikaten çok feci. Hiç taze hava aldığı veya biraz olsun dinlendiği yok. Hücresine kapanmış, düşünüp duruyor.

Kabil olsa da kendisini alıp biraz başka muhitlere götürebilsek! Fakat kat'î kararını vermiş: Harbi sonuna kadar bizzat idare etmek istiyor. Bence onun bu arzusundan vazgeçirmenin imkânı yok.

Bu harpte biraz zaaf eseri gösterecek olursak, bize neye mal olacağını Göring gayet iyi müdrik.

Bilhassa Yahudi meselesinde, artık geri dönülmesine imkân olmayan bir vaziyete girmiş bulunuyoruz. Böyle olduğu da iyi: Arkadaki köprüleri yakanlar daha iyi çarpışırlar.

BÜTÜN KABAHAT RİBBENTROP'TA!

Göring, Ribbentrop'a da fazla kıymet vermiyor ve bilhassa, İspanya'yı bizim tarafa çekemedi, diye kabahat buluyor. Onun da insanları idaresini bilmediğini söylüyor. Göring'e göre bu harp Ribentrop'un yüzünden çıkmıştır. «Kendisinde aşağılık hissi olduğu için, İngiltere ile bir anlaşma yapmak hususunda hiç bir ciddî teşebbüste bulunmadı» diyor.

Oraya kendisinden bir şey almaya değil, bilâkis ona bir şey vermeye geldiğimi söylediğim zaman Göring'in pek hoşuna gitti. Bütün talâkatimi takınarak konuştum ve nihayet kendisini tamamile bizim tarafa geçirmeye muvaffak oldum. Bir yandan konuşuyordum, bir yandan da söylediklerimin tesiri altında kaldığını açıkça görüyordum.

BİRBİRLERİNİ KANDIRMAYA ÇALIŞANLAR

Göring, vaziyetinin artık iyice zayıflamış olduğunun tamamile farkında. Mevkileri kuvvetli kimselerin safında yer almanın kendisi için faydalı olacağını pekâlâ anlıyor.

Şimdi onun maksadı Himmler'i ikna etmek. Funk ile Ley'i ben çoktan ikna ettim. Speer de artık tamamile benden tarafa. Bu suretle, siyasî hayatımızda en fazla nüfuz ve itibar sahibi buulnan kimseleri bir araya toplamış oluyoruz.

Göring, İtalya'dan döner dönmez, Berlin'e gelmek ve gene bizimle beraber olmak istiyor. Bugün bizim için millet değil, milleti idare edenler en mühim meseleyi teşkil etmektedir.

KABAHAT GÖRİNG'DE Mİ?

3 MART 1943 — Dönüşte öğrendim: Dün gece Berlin çok şiddetli bir hava bombardımanına uğramış. Bir çok yerler harap olmuş. Resmî binalarda, fabrikalarda büyük hasar var. Fakat, halkın maneviyatı gayet iyi. Uçaksavarların müdafaada aksaklık gösterdiği anlaşılıyor.

Şehrin iş merkezinde vaziyet çok fena. Fakat mahalle aralarındaki durum ondan da kötü. Zarar son derece büyük. Şimdiye kadar 200 kişinin öldüğü tesbit edildi.

Berlinde bir söylenti var: İngilizler bu bombardımanı, mahsus, Alman Hava Bayramı münasebetile yaptılar, deniyor. Bayramı evvelden haber verip üzerinde neşriyat yapmamız, bu bakımdan, fena oldu.

Umumiyetle, Alman hava kuvvetlerinin itibarı düştü. Fakat, kabahati haksız olarak Göring'e buluyorlar.

Halbuki bunun asıl sebebi, Göring'in Berlin'de veya genel karargâhta değil de Obersalzberg'de bulunmasıdır.

Bombardımana uğrayan bir hastahaneyi gezdim. Ölen hastabakıcılardan biri, bombardıman esnasında nöbetçi bulunuyormuş. İnsan düşünüyor da âdeta havsalası almıyor: Belki haritada Avrupa'yı göstermekten bile âciz Kanadalı hödüğün biri, ahalisinin istifade etmesini bilmediği tabiî zenginliklerle dolu bir memleketten kalkıyor, nüfusu kalabalık bir memleketi bombardımana geliyor. Maamafih, inşallah onlara hak ettikleri cevabı vermekte gecikmiyeceğiz.

Duçe doğu cephesinden izinli olarak gelen İtalyan kıt'alarına hitaben son derece tumturaklı bir günlük emir neşretti. Tarihî bakımdan bir çok yanlış iddialarla dolu; fakat sesimizi çıkaramayız, çünkü İtalyanlara çok ihtiyacımız var.

BİR BOLŞEVİK FİLMİ

4 MART 1943 — Gece, bir Bolşevik propaganda filmi gördüm: «Sovyetler Birliğinde bir gün» adını taşıyan bu film baştanbaşa tahrik edici mahiyette. Fakat vaziyeti bilen bir kimse yalanların derhal farkına varabilir.

Şüphesiz, bitaraf ve düşman memleketlerde tesiri büyük olacak. Bu filmin İsveç'te ve İsveç'çe yazılarla gösterilmekte olmasını ben pek mânalı buldum. Şu sözde nordik memleketler ne kadar alçalmışlar!

5 MART 1943 — Japonların talihi harbin ilk aylarındaki kadar iyi gitmiyor. Halbuki biz onların bu kış daha fazla muvaffak olacaklarını zannetmiştik.

Gece geç vakit Profesör Fröhlich'e gittim. Ufa film şirketinin bütün ileri gelenleri de orada toplanmışlardı.

Bir saat aralarında kaldığım için çok memnun oldular...

İnsanların çoğu, umumiyetle, iyi yaradılışlı ve dost kimseler. Münevver insanlar arasında bile dost insanlar var. Mesele, bu zor devirlerde onları iyi idare etmesini ve desteklemesini bilmekte.

«ÂKIBETİMİZ İNGİLİZLERİN İNSAFINA KALDI»

6 MART 1943 — Rhein havzasından gelen haberlere bakılırsa birçok şehirlerde halkın kuvvei maneviyesini kaybettiği anlaşılıyor. Çünkü ahali, aylardanberi her geceyi sığınakta geçiriyor. Ertesi sabah da şehri alevler içinde buluyorlar.

İşin acı tarafı: Biz İngilizlere ayni şekilde mukabele edecek vaziyette değiliz. Doğudaki harp yüzünden, hava üstünlüğümüzü kaybettik ve âkıbetimiz tamamile İngilizlerin insafına kaldı.

7 MART 1943 — Meslek arkadaşım Dr. Splett bana Tunus'tan yolladığı mektupta Amerikalıların garip harp usullerinden bahsediyor. Bu da gösteriyor ki, Amerikalılar hâlâ yarı vahşi insanlar.

Hakikaten, Amerikan askerlerinin çoğu, niçin harbettiklerini bilmiyorlar. Eğer onlara karşı ayni sayıda ve ayni silâhla çıkmış olsaydık güzel bir ders verirdik.

Dün gece Essen son derece şiddetli bir hava bombardımanına uğradı. Ölülerin sayısı pek fazla. İngilizler akınlarına bu şekilde devam edecek olurlarsa vaziyetimiz güçleşecek.

İşin en tehlikeli tarafı şu: Halk artık çıkar yol kalmadığını düşünebilir.

Uçaksavar toplarımız müdafaaya kâfi değil. Hücum silâhlarımız da olmadığı için, icap ettiği şekilde mukabele edemiyoruz.

8 MART 1943 — Bu pazar, Berlinde harikulâde bir bahar havası vardı. Bütün halk evlerinden dışarıya fırlamış gibi idi. Herkes dolaşmaya çıkıyor, bilhassa o son korkunç akınlarda yanıp yıkılan yerleri geziyordu.

Fakat ben, o yerlerin etrafını kordon altına aldırdım. Harabeleri sergi gibi herkesin ziyaretine açık tutmak mânasız bir şey.

HİTLER ENDİŞEDE

9 MART 1943 — Öğleden sonra bir buçuğa doğru, Führer'in genel karargâhına vardık. Führer, bilhassa hava muharebeleri bakımından, çok endişede. Göring'in aldığı tedbirlerden hiç memnun değil. Ona, başka cihetlerden de kızıyor.

Bunun üzerine, Führer'e Göring'den bahsedemedim. Spler'in anlattığına göre Führer bazan Göring'in lâfını bile etmek istemiyormuş.

Saat ikide Führer kurmay toplantısından çıktı. Yorgun görünüyordu ama, üzerinde ayni zamanda büyük bir canlılık vardı. Evvelâ, Berlin üzerindeki son akınlar hakkında kendisine tafsilât verdim. Büyük bir alâka ve dikkatle dinledi. Göring'in hareketlerinden endişe ettiğini o zaman derhal anladım.

Führer, generallerin hareketlerini de beğenmiyor. «Ne zaman fırsat buldularsa beni aldattılar,» diyor. Sonra, onların hepsini ehliyetsiz buluyor.

Führer'in anlattığına göre, geçen kış Doğu cephesinde uğradığımız felâkete müttefiklerimizin, üzerlerine düşen vazifeleri yapmamaları sebep olmuş. Şimdi cephe yine düzeltilmiş. Führer artık orada müttefik askerlerini istemiyor.

HİTLER, GÖRİNG'E KIZGIN

Sonra Führer beni, sığınağa davet etti. Orada başbaşa tam dört saat konuştuk.

Evvelâ ben, Berlin bombardımanı hakkındaki raporumu tamamladım ve umumî vaziyet hakkındaki kanaatimi söyledim. Sonra Führer, Göring'i son derece şiddetli bir lisanla tenkit etti. «Generallerinin sözüne uydu, hayallere saplandı,» diyordu. «Göring umumiyetle iyimserdir. Bunun, buhranlı zamanlarda faydası vardır. Fakat sonunda hüsnü kuruntusunun kurbanı oldu.»

Führer Fransa'daki kuvvetlerimizin komutanı Mareşal Sperrle'yi liyakatsiz buluyor. Bütün diğer hava generalleri gibi o da bir şatoya çekilmiş, münzevî bir hayat yaşamış, İngiltere'ye karşı hava muharebesi onu her halde yemek, içmekten fazla ilgilendirmemiştir.

Führer, Sperrle'nin yerine genç ve ehliyetli bir subay göndermek istiyor.

İTALYANLAR HARBE NİÇİN GİRDİLER?

Hitler, İtalyanlar bir şey yapmıyor, diye onlara da pek kızıyor. Doğu cephesinde onlardan hiç istifade edilmiyormuş. Şimalî Afrika'da da işe yaramadıklarını, denizaltı harbinde faydaları dokunmadığını, hava akınlarına karşı kendilerini bile korumaktan âciz olduklarını söylüyor ve: «Öyleyse niye harbe girdiler!» diye hayret ediyor.

HİTLER MEMNUN DEĞİL

Göring'in etrafındakiler hâdiseleri ona küçümseyerek gösteriyorlar. Bugünkü vaziyetin mes'uliyeti de umumiyetle onların üzerinde. Führer, Göring gibi mü-

him bir şahsiyetin etrafında böyle kimselerin toplanmış olmasına müthiş kızıyor.

Generallerin karakterleri bakımından da Führer pek memnun değil. Hiç birine itimat etmiyor. Hepsinin yalanlar uydurduğunu, bir çoğunun bile inanmıyacağı rakamlar gösterdiklerini, bu suretle onun zekâsını tahkir etmiş olduklarını söylüyor.

Göring, hava muharebeleri hakkında vazıh bir fikir edininceye kadar Führer'in ona itimad etmiyeceği anlaşılıyor. Bunun üzerine ben de cesaret edip, Göring'in siyasî şefliği meselesini kendisine açamadım.

Yaşayış tarzları zamana uymayan bazı Reichsleiter ve Gauleiter'leri Führere şikâyet ettim. Kendisi de işitmiş. Kışın ava çıkılmasını ve parti adına tertip edilen toplantılarda içki içilmesini yasak edecek.

«HELE ŞU HARP BİR BİTSİN!»

Bolşeviklerin elinde hâlâ ihtiyat kuvvet bulunması, Führer'i büyük endişelere düşürüyor. Bununla beraber, bolşeviklerin ergeç mağlûp olacaklarını da söyledi.

Görüşmemizin sonuna doğru Führer son derece açık ve samimî konuşmaya başladı. Benden hiç bir şey saklamadı. Böyle samimî konuşmalar hakikaten insanın kuvvei maneviyesini yükseltiyor.

Söylediğine göre, şimdiki halde tek endişesini sıhhî vaziyeti teşkil ediyor. Harp bitene kadar sıhhatini muhafaza edebileceği hakkında şüphesi var.

«— Hele şu harp bir bitsin!»

Führer bu sözü artık sık sık tekrarlamağa başladı. Harbi bugünkü generallerle idareye mecbur olduğunu acı acı düşünüyor. Fakat hele şu harp bir bitsin, askerî meselelerden eskisinden fazla elini çekecek ve kendisi-

ne daha uygun işlerle meşgul olacak. Onu en fazla generallerin sadakatsizliği müteessir ediyor.

Akşam yemeğini Führer'le ve Speer'le beraber yedim. Führer bize gene harp vaziyetine dair malûmat verdi. SS kıtalarını, cesaret ve maharetlerinden dolayı methetti.

Berlin'de yabancı işçiler tekrar bir isyan çıkaracak olurlarsa Führer kendi muhafız kıt'alarını buraya yollayacak.

PAULUS, DİVANIHARBE VERİLECEK

Akşamki konuşmamızda Führer, kızdığı generallerden tekrar bahsetti ve bazı isimler zikretti. Meselâ Keitel'den alayla bahsediyor. Mareşal Paulus'a son derece kızgın. Harbten sonra onu ve emrindeki generalleri divanıharbe verecek.

Bir çok ileri gelen kimselerle karılarının yakışık almaz hareketlerinden de çok şiddetli bir lisanla bahsetti. Bu arada Frau Lutze'nin hareketlerini tenkit etti, Berlin'in uğradığı son hava akınında yaptığı şeylerden dolayı von Ribbentrop'a da kızdığını söyledi.

Yahudi meselesine gelince; Berlin'in yahudilerden tamamile temizlenmesi için bana bilhassa emir verdi. Yahudi kadınlarının yabancı işçilerle münasebette bulunmamalarına da dikkat edeceğim.

GÖRİNG'İN AKİBETİ YAKLAŞIYOR

Gece, Nürnberg'in şiddetli bir hava akınına uğradığını haber aldık. Führer şehrin akıbetini çok merak ediyor. General Bodenschatz'ın, yatağından kaldırılmasını emretti. Kendisinden, hava muharebesi hakkında malûmat almak istiyordu.

Mondenschatz son zamanlarda Göring'le beraber bulunuyordu. Führer bana: «Hava muharebelerinin bana endişe verdiğini kendisine söyle» diye emretti.

Göring'in akıbeti yaklaşmakta. Führer'in vaziyetten hiç memnun olmadığı anlaşılıyor.

Bu geceyarısı münakaşası nihayet büyük bir kavga halini aldı. Speer'le ben, kavgayı yatıştırmak için çok uğraştık. Göring'le aramızla başlayan yeni dostluk kendini ilk defa olarak burada gösterdi.

«İNSANI ÇILDIRTAN BİR HAL»

10 MART 1943 — Berlin'e gelirken yolda haber aldık: Berlin'de tehlike işareti verilmiş ve bir saat sürmüş. İki Mosquito tayyaresi, müdafaa çemberini yararak şehrin üzerinde uçmağa muvaffak olmuş.

Hava kuvvetleri bakımından İngilizlerden ne kadar zayıf olduğumuza bu hâdise pek güzel bir misal teşkil ediyor. Mütemadiyen ensemizde boza pişiriyorlar. Havacılık bakımından vaktiyle Avrupa'nın en kuvvetli devleti olan Almanya'nın, hava harbinde henüz acemi sayılabilecek bir memleket tarafından iz'aç edilebilmesi insanı çıldırtıyor.

Tunus meselesine gelince; İngilizler, Rommel'in artık tamamile mağlûp olduğunu iddia ediyorlar. Tunus'u elimizde tutmak istiyor muyuz, istemiyor muyuz; buna artık kat'i bir karar vermemiz ve ona göre hareket etmemiz lâzım.

Bolşevikler lehindeki nutuklarından dolayı İngiliz plütokrasisi Cripps'in aleyhine döndü. Bugün düşmanlarımız arasında bolşevik aleyhtarlığı en mühim münakaşa mevzuunu teşkil ediyor.

«BU HAL DAHA NE KADAR SÜRECEK?»

11 MART 1943 — Dün gece Münich üzerine yapılan hava akını son derece şiddetli oldu. Herkes gene ayni suali soruyor: «Bu hal daha ne kadar sürecek?» Eğer İngilizler böyle her gece bir şehri bombardıman edecek olurlarsa üç ay sonra Almanya'nın ne şekil alacağını tahmin etmek gayet kolay. Onun için, mukabil tedbir almamız icap ediyor.

Bombardımanlar esnasında her damda, yangın bekçisi olarak bir kişi bekletmek usulünü bıraktık. Aksi takdirde, ölenlerin sayısı daha fazla artacaktı. Şimdi bunun yerine her zamanki mahalle bekçileri yangınlarla alâkadar olacaklar. Fakat, maalesef bu bekçiler pek işe yaramıyorlar.

Haber aldığıma göre, ordunun ileri gelen bazı simaları Führer'i tenkit ediyorlarmış. Çok alçakça ve ayıp bir şey. Führer nasıl tenkit edilebilir! Bunlar esasen değersiz insanlar.

«HARPTE MERHAMET OLMAZ!»

Berlin'den yahudilerin sürülmesi birtakım nahoş hâdiselere sebep oldu. Maalesef, imtiyazlı ailelerin hısım, akrabası olan bazı yahudiler de tevkif edilmiş. Diğer taraftan, sanayicilerin basiretsizliği yüzünden, dört bin yahudiyi elimizden kaçırdık. Bunlar şimdi Berlin'de yersiz, yurtsuz, polise kayıtsız olarak dolaşıp duruyorlar ve tabiî umumî asayiş için büyük bir tehlike teşkil ediyorlar. Bu gibilerin mümkün olduğu kadar çabuk yakalanmaları için polise emir verdim.

«İmtiyazlı» yahudilere gelince; bunların tevkif edilmeleri, bilhassa sanat muhitlerinde, büyük dedikodula-

ra yol açtı. Çünkü bu kadın ve erkek yahudilerin çoğu tiyatro artistlerile evli.

Fakat bence hiç de şikâyete hakları yok. Bir yahudi kadınını kendisine hâlâ eş olarak kabul edebilecek bir Alman varsa, bu adama kıymet vermemek lâzımdır. Harp sırasında bu kadar merhamet ve hassasiyet doğru değildir.

ROMMEL GENEL KARARGÂHTA

12 MART 1943 — Führer, Göring'e Roma'dan dönmek emrini verdi, çünkü İngilizlerin Almanya üzerindeki akınları gittikçe şiddetleniyor. İyi bir tesadüf: Führer, Göring'le görüşürken Rommel de genel karargâhta bulunacak.

Rommel Tunus harekâtı hakkında rapor verdi. Führer bu rapordan memnun. Rommel gene dört ayağı üzerine düştü sayılır. Führer'le konuşması çok iyi geçti.

Öğleden sonra Führer'le Göring ve Rommel arasında bir görüşme cereyan etti. Bu görüşmede Tunus'taki vaziyetin takviye edilmesi de konuşuldu ve şimdiki halde, ne olursa olsun Tunus'un elden çıkarılmamasına karar verildi.

GÜZELLİK SALONLARI KAPATILMALI MI?

Milletin bütün gücünü harp emrine vermesi meselesi gene umumî münakaşalara mevzu teşkil ediyor. Bu arada, kadınların güzellik salonları aleyhinde bulunanlar var. Fakat bence, bu salonlar büyük bir şehrin umumî hayatında mühim bir yer teşkil eder. İşi onlara kadar vardırmasak daha iyi ederiz.

BOLŞEVİK SİLİNDİRİ ISTOP ETTİ..

13 MART 1943 — Bolşevik silindiri ıstop etti ve Almanlar yeni bir mucize yarattılar, doğudaki tehlikeyi ortadan kaldırdılar.

Diğer taraftan, hava akınlarından biraz daha az bahsedilmesi için emir verdim. Olup bitenler hakkında lüzumundan fazla malûmat veriyoruz ve bu suretle İngilizleri teşvik etmiş oluyoruz.

Halbuki İngilizler, uğradıkları akınlar hakkında pek ketum davranıyorlar. İngiltere üzerindeki bombardımanlarımızın ne netice verdiğini hâlâ yüzde elli nisbetinde bile tahmin edemiyoruz. İngilizler ise, Almanya üzerine yaptıkları akınların hemen hemen bütün neticelerini öğreniyorlar.

TAHKİRE UĞRAYAN KADINLAR

Berlin'deki mahallî parti başkanlarına talimat verdim, şehirde kendilerine düşen vazifeleri anlattım. «Topyekûn harp» tâbirinin ne demek olduğunu, şurada burada delilleri görülen proleter zihniyetin bununla olan münasebetini izah ettim.

Meselâ, caddelerde, umumî yerlerde, temiz giyinmiş bazı kadınların, harp ihtiyaçlarına göre giyinmemiş oldukları ileri sürülerek tahkir edildiklerine tesadüf olunuyor. Bu, tabiî tamamile saçma bir hareket...

Topyekûn harp demek, iptidailik demek değildir. Kolalı yaka takıyor diye bir adama, topyekûn harp aleyhtarı damgasını vurmak âdetinin doğmasına müsaade etmemek lâzım.

Bazı vilâyetlerde, kadınların saçlarını boyamalarının yasak edilmesi, yüksek tabakadan olan kadınların

bu yasağın bulunmadığı şehirlere gidip gelmeleri neticesini verdi. Topyekûn harp, her halde, bu da değildir.

Gece Speer, Funk ve Ley görüşmeye geldiler Göring'in mevkiinin sarsıldığını görmekten dolayı üçü de müteessir.

Bundan başka Funk, yeni vergi kararnamesi üzerine bütün hususî müesseselerin kapanmasından korkuyor ve buna meydan verilmemesini istiyor. Çünkü, ona göre, bir adam, kazancının yüzde 120 sini vergi olarak hükümete verecek olursa, iş yapmamayı tercih eder.

İçtimaî mevkii yüksek olan ve bir çok çocuk sahibi bulunan ailelerin de bazı vergilerden muaf tutulmalarına karar verdik. Şimdiki halde bundan yalnız fakir aileler istifade ediyorlardı.

GÖRİNG BU İŞİN ÇARESİNE BAKSIN!

Daha sonra bir haber geldi: Essen üzerine gene çok şiddetli bir akın olmuş ve bu sefer Krupp fabrikaları bombardıman edilmiş. Fabrikalarda yirmi beş yangın çıktığı bildiriliyor.

Şimdiki halde bizi en fazla endişeye düşüren şey bu hava akınları. Vaziyet böyle devam edemez. Göring'in artık buna bir çare bulması bekleniyor.

16 MART 1943 — Gayet dikkate şayan bir şey var: İngilizlerle Amerikalılar nereye gidecek olurlarsa, Yahudilere karşı alınmış olan tedbirleri ve takyidatı derhal kaldırıyorlar. Bu da gösteriyor ki, gerek Londra'da, gerek Washington'da Yahudiler, perde arkasında da olsa, mühim bir rol oynuyorlar.

SAHTE KARNE BOMBARDIMANI

İngilizlerin Alman şehirleri üzerine uçaklarla sahte yiyecek kameleri atmaları bizi hayli müşkül mevkie

sokuyor. Sahte karneleri kullananlar şiddetle cezalandırılacak, hattâ idama bile mahkûm edilecekler.

Dış İşleri Bakanlığı açık ve şuurlu bir idareden mahrum. Ribbentrop, karar vermekten kurtulmak için, arandığı yerde bulunmamak âdetini çıkardı.

17 MART 1943 — «İstilâ» tasavvurlarından yabancı memleketlerde yeniden sık sık bahsedilmeye başlandı. Batıdaki ihtiyat kuvetlerimiz çok az ve bu bakımdan hakikaten tehlikeli bir durumda bulunuyoruz ama, ne olursa olsun; zaafımızı belli etmemek lâzım. Duisburg'da geçen senenin aralık ayı ortalarında bombardımana uğrayan bazı evlerin ahalisi hâlâ saman üzerinde uyuyorlar. Bu şerait devam edemez.

İHTİKÂRLA SUÇLU GENERALLER

Führer'in çıkardığı bir kararname, devlet ve parti ileri gelenlerini harbin zaruretlerine göre harekete davet ediyor. Ben, bu kararnamedeki hükümleri kâfi bulmadım ve daha şiddetlilerinin konulmasını istedim.

İhtikâr dâvasına karışmış bir çok devlet ve parti adamları var ki, Dr. Fride, Rust, Barre, hattâ Hierl, Brauchisch ve Raeder de bunlar arasında.

Bu gibi yüksek mevki sahibi kimselerin, harp gücümüzü bu şekilde baltalamaları çok ayıp şey doğrusu. Ne olursa olsun; harp gayretini tehlikeye düşürecek hareketlere müsaade edilmemesine taraftarım.

HAVA AKINLARINA KARŞI

18 MART 1943 — İngilizlerin hava akınlarına karşı bizim en kuvvetli silâhımızı denizaltılarımız teşkil edi-

yor. Bana kalırsa, İngiliz uçaklarının bize verdikleri zarar kadar biz de denizaltılarımızla onları zarara sokuyoruz.

Keitl tam manasile sıfır. Kömürü bittikten sonra son istimini de koyuverip olduğu yerde duran bir lokomotife benziyor.

Göring, Führer'le mümkün olduğu kadar çabuk görüşmek arzusunda. Harple geçen şu üç buçuk sene zarfında çok büyük hatalar işledi. Bunu artık kendisi anlamış bulunuyor.

Göring'le hava muharebeleri hakkında da uzun uzun konuştuk. Bombardımanlarda mal ve can bakımından ne kadar zarar gördüğümüz hâlâ lâyikile anlayamıyor. Meselâ, Berlin'de 700 kişi kadar öldüğünü söylediğim zaman şaşırıp kaldı. Berlin'in maddî bakımdan gördüğü zararları da bilmiyordu.

Fakat şimdi İngiliz hava akınlarının önüne ancak ve ancak mukabil tedhiş usullerile geçilebileceğini o da kabul ediyor. Bilhassa mahallelere ve zengin muhitlerine bomba atılması lâzım geldiği hususunda ikimiz de mutabıkız.

ASKERLİK İÇİN YARATILMAMIŞ MİLLETLER

20 MART 1943 — Tunus'taki harekâtta Fransızların iyi asker olmadıkları meydana çıktı. Muharebeden kaçıyorlar ve Fransa'ya götürüldükleri zaman son derece memnun oluyorlar.

Gece Führer Berlin'e geldi. Kendisini gayet neşeli ve sıhhatli gördüğüm için çok sevindim.

Bundan sonra İngiltere üzerine yaptığımız hava akınlarında yalnız fakir mahallelerini değil, aynı zamanda zengin semtlerini de bombardıman etmeyi Führer'e teklif ettim. Kabul etti.

Hakikaten, limanları veya sanayi merkezlerini bombardıman etmekten bir şey çıkmıyor. Fakat, bizim hava kuvvetlerine bunu anlatmak kabil değil. Bildiklerinden bir türlü şaşmıyorlar. İstediğimiz şekilde mukabele edebilmemiz için en aşağı beş, altı hafta geçeceği anlaşılıyor.

RUSYA NASIL ÇÖKECEK?

Sovyetler Birliğinin daha ne kadar dayanabileceği hakkında Führer'in kat'î bir fikri yok. Fakat bu dev bir kere devrildi mi, bunun büyük bir tarihî hâdise olacağını söylüyor. Führer'e göre, bu çöküntü malzeme kıtlığından ziyade insan yokluğu ile başlayacak. Bolşevikler geçen kış o kadar kan kaybetmişler ki, pek uzun müddet ayakta durmalarına imkân kalmamış.

BU HARPTE YAHUDİLER KAYBEDECEK

Berlin'deki yahudilerin büyük kısmının sürüldüğünü haber verdiğim zaman Führer memnun oldu. Muhakkak olan bir şey var ki, o da şu: Ne olursa olsun bu harbte yahudiler kaybedecekler.

Führer'in bana sıhhati hakkında verdiği malûmat hiç de memnun edici mahiyette değil. Midesinden mustaripmiş. Fakat Profesör Norell hiç olmazsa onu ıstıraptan kurtarmağa muvaffak olmuş.

9 NİSAN 1943 — Merkezî Tunus'un tamamile düşman eline geçtiği haber veriliyor. Şimdiki halde düşmanı düşündüren bir tek mesele var: O da, külliyetli miktardaki esirlerin ne yapılacağı meselesidir. Karşı tarafın, kazandığı zafer üzerinde gürültü koparması çok sinirimize dokunuyor. Fakat maalesef, iddiaları hiç de yalan değil.

AMERİKAN ASKERLERİ HAKKINDA

Amerikan esirlerinin sorulan suallere verdikleri cevaplar, onların bizim askerlerimizle mukayese kabul etmiyecek derecede sadece birer canlı eşya olduğunu gösteriyor. İnsana, karşısında bir sürü vahşi insan varmış gibi geliyor. Amerikalılar Avrupa'ya kafaları öyle boş bir halde geliyorlar ki, insanın hakikaten havsalası almıyor. Tahsilsiz insanlar; hiç bir şey bilmiyorlar.

İNGİLİZLER MUKABELE EDİNCEYE KADAR..

Mareşal Milch (1) Göring'i şiddetle tenkit ediyor. Hava kuvvetlerimizde fennî araştırmaların ihmal edilmesine sebep olduğunu söylüyor. «Mareşal, 1939 ve 1940 ta kazanılan zaferlerin üzerine uykuya yattı» diyor.

Gene Milch'in söylediğine göre, bu işlere en büyük fenalığı dokunan General Udet'tir. (Bu general 1941 de intihar etmiştir.) İşlediği hatalar tarihe geçecek mahiyettedir.

Milch, İngilizlere karşı kasımdan evvel hiç bir mukabelede bulunamayacağını söylüyor. Onlara tam mânasiyle mukabele etmemiz de ancak bahara kabil olacak. O zamana kadar da İngilizler Almanya'nın büyük bir kısmını harabeye çevirirler.

Milch hava bakımından durumumuzu çok tehlikeli görüyor. Führer'in hava kuvvetlerine pek kızdığı hakkındaki haberleri o da teyid etti. Kendisi de, Göring dahil olmak üzere bir çok hava komutanlarına dair şiddetle ve hiddetle tenkitlerde bulundu.

---

(1) Alman hava kuvvetlerinde Göring'den sonra gelen komutan.

ALMANYA'DAKİ İNGİLİZ CASUSLARI

10 NİSAN 1943 — İngilizler hava akınlarına dair etraflı tebliğler neşrediyorlar. Zarar ve ziyan hakkında verdikleri malûmat gayet doğru. Anlaşılan, Almanya'daki İngiliz casusluk teşkilâtı çok iyi işliyor.

Sabah saat 7 den evvel Essen'e vardık ve otele yürüye yürüye gittik; çünkü şehrin bir çok yerlerinden otomobille geçmek imkânsız. Yapı mütehassıslarının söylediklerine göre, şehrin eski haline getirilmesi ancak on iki sene zarfında kabil olabilecek. Bana kalırsa, Almanya'da en fazla tahribe uğrayan şehir Essen.

Mümkün olduğu kadar çabuk halledilmesi lâzım gelen bir mesele varsa o da sığınakların inşası. Bazı şehirlerde halk hava hücumlarına karşı her türlü müdafaadan mahrum bulunuyor.

Kiminle görüştükse hepsi hava kuvvetlerini ve Göring'i tenkit etti. Bir aralık, Krupp fabrikalarına gittim. Beni Bohlen'lerin oğlu karşıladı. Babası 72 yaşında bir ihtiyar. Oğlu bana pek faal görünmedi ama, sevimli bir delikanlı.

Krupp fabrikalarının nasıl çalışabileceğine kimsenin aklı ermiyor.

KABAHAT İTALYANLARDA.. .

11 NİSAN 1943 — Şimalî Afrika teşebbüsümüz bize bir hayli malzeme ve kana mal oldu. İşin aslı aranacak olursa kabahat İtalyanlarda. Hiç olmazsa denizaşırı topraklarını müdafaaya hazırlanmaları lâzımdır. Muhakkak ki, müttefiklerimiz hiç de ittifak yapılacak memleketler değillermiş!..

Halkın maneviyatı çabuk değişti. Her şeyi tenkit

ediyorlar. Harbin nasıl biteceğini kimse tahmin edemiyor, zaferi nasıl kazanabileceğimizi kimse bilmiyor.

TEHLİKELİ BİR BAHİS

Sovyetler Birliğini bu yaz mağlûp etmezsek, üçüncü kışa tahammül edemeyiz, diye halk arasında bir münakaşa cereyan ediyor ki, bu tehlikeli bir şey.

12 NİSAN 1943 — Akşamleyin Funk'la beraber Berchtesgaden'e gitmek üzere yola çıktık. Orada, Göring'in de iştirakile bir toplantı yapılacak.

Führer'in iyi bir temizlik yapmasının sırası geldi. Funk bana, Göring'in etrafındakiler hakkında öyle hâdiseler anlattı ki, bunları işittikçe insanın tüyleri diken diken oluyor.

Bu hâdiseler devlet bankasile alâkalı şeyler. Funk, tabiî, hepsini bütün tafsilâtile biliyor. Führer'e bunları etraflı bir şekilde anlatmak lâzım.

BİR İFTİHAR VESİLESİ

17 NİSAN 1943 — Önümüzde bir alay İngiliz gazete ve mecmuası duruyor. Benim şahsımı ve çalışmamı takdir ettiklerine delil sayılabilecek yazılar var. Meselâ bana «Nazi çetesinin en tehlikeli âzası» diyorlar. Bu sözden ne kadar iftihar duysam yeridir.

18 NİSAN 1943 — İtalyanlar, Şimalî Afrika muharebeleri hakkında füzulî bir rapor neşrettiler. Pek tafsilâtlı bir şekilde hazırlanmış olan bu raporda üstelik İngilizleri methetmiş oluyorlar. Bir bu eksikti! Bu rapor hakikaten feci bir şey!

BİR TEK YAHUDİ KALINCAYA KADAR

Berlin'de kalan Yahudi varsa aranıp bulunsun diye emir verdim. Şehirde Yahudi yıldızı ile dolaşanlara rast-

lamak istemiyorum. Berlin Yahudilerden tamamile temizlendiği zaman, hayatımın en büyük siyasî muvaffakiyetlerinden birini kazanmış olacağıma kaniim.

Orada, burada, Bolşevikliğin hiç de nazilerin göstermek istedikleri kadar fena bir şey olmadığını ileri süren Almanlara rastlanıyor. Bunun sebebi şu: Doğudaki harekâtta kaybolanların aileleri üzülmesinler diye, Bolşeviklerin ne büyük cinayetler ve fecaatler işlediğini Almanlara lâyikile anlatmadık.

19 NİSAN 1943 — İngilizlerin can alacak noktalarımıza taarruza geçmelerine imkân yok. Atlas Duvarı resmine baktığım zaman Avrupa'da sahiden çok emin bir kalede yaşadığımızı düşünüyorum.

20 NİSAN 1943 — Dr. Ley beni görmeğe geldi. Göring'in devlet işlerinde faal bir rol alabilecek liyakatte bir adam olduğunu zannetmiyor.

Führer de Göring'den pek memnun değil! Ama, hiç olmazsa, o da benim gibi, devletin idare mekanizmasında Göring'in bir mevkii bulunması lâzım geldiğine kani.

HİTLER, MUSSOLİNİ'YE ACIYOR

Mussolini ihtiyar bir adam oldu. Hasta ve bitap bir hali var. Gayet yorgun ve halsiz görünüyor. Führer'in elinden ona acımaktan başka bir şey gelmiyor. Çünkü İtalyan ordusu, Mussolini'yi kabil olduğu kadar aldatmakta; sonra, güvenebileceği bir tek adamı kalmadı.

SS. Waffen kıtalarının ilk saflarında bulunan ve Harkov'u alan askerlerden bir kısmını misafir ettim. Alman hatlarının ötesindeki vaziyet hakkında bana anlattıkları şeyler hakikaten tarifin fevkinde. Bunlardan anlaşıldığına göre, bizim ordunun mühimmat ve levazım teşkilâtı tam mânasile harp suçlusu sayılabilecek

hareketlerde bulunuyorlar. Asayişi tekrar kurabilmek için bir çok kimseleri idam etmek lâzım gelecek. Fakat, ne yazık ki, Führer buna müsaade etmez!

KAÇIRILAN RUS KIZLARI

Levazım teşkilâtımız, geride, külliyetli miktarda yiyecek, silâh ve mühimmatı tahrip etmeden bırakmış. Buna mukabil, geri çekilirken halı, masa, tablo gibi eşyayı, hattâ ganimet diye Rus daktilo kızlarını bile kaçırmışlar!

21 NİSAN 1943 — İngilizler Führer'in doğum yıldönümünü birtakım ayıp ve adi tahkirlerle kutluyorlar. Hiç de efendice hareket etmiyorlar.

Gizlice dinlediğimiz bir telefon muhaveresi, Paris büyük elçimiz Abetz'in karısının, bazı Fransız siyaset adamlarına pek açıldığını öğrenmemize yardım etti. Zaten bu kadın Fransızdır. Kendisinden başka ne beklenebilir ki! Diplomatların kendi milletlerinden olmayan kimselerle evlenmelerinin doğru olmadığını bu hâdise de bir kere daha ispat ediyor.

ROOSEVELT'İN NOTASI

23 NİSAN 1943 — Geçen sene Tokyo'yu bombardıman eden Amerikan pilotlarının bir Japon divanıharbi tarafından ölüm cezasına mahkûm edilmelerini ve idam olunmalarını Roosevelt şiddetli bir nota ile protesto etti.

Biz de bu fırsattan istifade ederek, Japonların tarafını tutuyoruz ve Anglo-Sakson devletlerinin hava muharebelerindeki hareket tarzlarını şiddetle tenkit ediyoruz. Bu suretle belki hava muharebeleri başka bir şekil alır. Hakikaten, evleri bombardıman eden pilotlar

dan ele geçenler idam edilecek olursa muhakkak ki, havacılar arasında bombardımana karşı bir soğukluk başgösterecektir.

Bunu Führer'e teklif etmeyi çok istiyorum. Her şeyde olduğu gibi. tabiî, bu işin de hem iyi, hem kötü tarafları var. Fakat ben iyi taraflarının daha fazla olduğuna kaniim. Zira, İngilizlerle Amerikalıların bu tehlikeyi göze almıyacakları pek muhtemeldir. Halbuki biz alırız.

Hitler emir verdi: Amerikan pilotlarının kurşuna dizilmelerinden gazeteler uzun uzun bahsedecekler.

SAUCKEL'İN KANATLARINI KESMELİ

24 NİSAN 1943 — Sauckel hezeyanlara başladı. «Führer'in yaş günü Rusya üzerinde bir uçakta kaleme alınmıştır» diye raporlar yazıyor ki, bunda eski Weimar üslûbunun kokusu seziliyor. Kanadlarını kesmek zamanı artık geldi de geçiyor bile.

Vansittart kin ve garezle dolu yeni bir kitap neşretti. Kitapta ileri sürdüğü program bizim propaganda sistemimize pek uygun geliyor. Para versek bu kadar iyi bir propaganda fırsatı bulamazdık.

Harpten sonra bu adam için Almanya'da bir heykel dikmeli ve üzerine de şöyle yazmalı:

«Harp esnasında Alman dâvasına büyük hizmette bulunan İngiliz.»

25 NİSAN 1943 — Varşova'da pek tuhaf bir vaziyet hasıl olduğu anlaşılıyor. Yahudiler, yeraltı geçitlerinden kaçmaya çalışıyorlarmış. Bunun üzerine, yeraltı geçitlerini suya boğmuşlar. Yahudi mahallelerini de top ateşine almışlar.

HAVA KUVVETLERİ FECİ BİR HALDE

Messerschmitt uçak fabrikalarının feci bir durum içine düştüğünü öğrendim. Bir buçuk senedenberi cepheye adamakıllı bir uçak gönderilmediğini söylüyorlar. Çünkü yeni yapılan modeller üzerinde o kadar çalışıldığı halde, neticede hiç birinde muvaffak olamıyorlar. İstikbal için çok ümit verici bir şey, doğrusu!

Hava kuvetlerinin, bu yaz doğuda taarruza geçilmesi hususunda Führer'e ısrar etmesinin sebebi şimdi anlaşılıyor.

RUSLARIN KURNAZ BİR HAREKETİ

26 NİSAN 1943 — Sovyetlerin bir derece kadar din serbestisini tekrar iade ettikleri haber veriliyor. Çok kurnazca bir hareket. Bu işlerde, biz de biraz daha zemine, zamana göre hareket etmesini bilsek çok iyi olurdu.

27 NİSAN 1943 — Amerikan gazetelerinde bir proje çıktı: Amerikan hükûmeti, Almanya mağlûp edildikten sonra her vilâyete kendi valilerini yerleştirecekmiş. Her halde daha epey bekliyecekler!

Bolşeviklerin veya Amerikan gangster polislerinin eline düşerse Avrupa'nın medenî milletlerinin hali ne olur, bunu insanın muhayyilesi almıyor.

HAKKIMDAKİ DEDİKODULAR

30 NİSAN 1943 — Berlin'deki Birlik Klübünde benim hakkımda birtakım uydurma söylentiler dolaşıp duruyor. Hepsi baştan başa yalan ve iftiradan ibaret. Gestapo'ya söyledim, takibata girişecekler.

Bu söylentileri çıkaranların hemen hemen hepsi

yüksek rütbeli eski subaylar. İlk fırsatta bunlara güzel bir ders vereceğim.

HİTLER, ÜMİDİ KESTİ

7 MAYIS 1943 — Führer Tunus'taki vaziyetten artık tamamile ümidini kesmiş bulunuyor.

Muntazam bir şekilde malzeme sevkine devam edecek olursak, uzun bir müddet daha mukavemet edebiliriz. Fakat İngilizlerin uyanık davranmaları buna imkân vermiyor. Gemilerimizin karşı tarafa geçmesine mâni oluyorlar.

Rommel'in niçin şimalî Afrika'da bulunmadığını halka izah etmek pek güç olacak..

MUSSOLİNİ YOLA GELDİ...

Führer, dört gün süren münakaşaları sonunda Duçe'nin eski halini yeniden tamamile bulduğunu söyledi. Kendisi, bütün asabî kuvvetini kullanarak, Mussolini'yi nihayet yola getirmiş. Bu dört gün zarfında Duçe büyük bir değişiklik geçirmiş.

Führer anlattı: İlk günü Mussolini'nin trenden inerken gayet bezgin bir halde olduğunu görmüş. Fakat, ayrılırken Mussolini gene eskisi gibi, her şeyi yapmağa hazır, canlı ve hareketli bir adam haline gelmiş. Ya bizimle beraber harbi kazanmak, yahut gene bizimle beraber ölmekten başka çare olmadığını artık kabul ediyormuş.

Führer, hava akınları bahsinde pek kara düşünüyor. Göring gene üstünlüğü elde etmeğe muvaffak olamadı. Arkadaşlarından biri muvaffak olamayınca her işi Führer kendi üzerine almak zorunda kalıyor. Bu suretle, omuzlarındaki yük gittikçe artıyor. Tahammül

edemiyecek hale geliyor. Sıhhatinden endişe duymağa başladığını bana kendisi söyledi.

Bugünkü görüşmemizde Führer bana karşı son derece iyi ve nazik davrandı. Kendisile aramızda böyle samimî bir münasebet bulunması beni çok sevindiriyor.

HİTLER VE STALİN

8 MAYIS 1943 — Şimalî Afrika'da vaziyetin sonu görünmeğe başladı. Mihver Afrika'dan tamamile sürülecek. Kurtuluş çaresini pek göremiyorum.

Öğle yemeğinden sonra Führer Reichsleiterl'erle Gauleiter'leri toplantıya çağırdı ve onlara, Stalin'in idareyi ele almakla Kızılorduyu mahva sürükleyeceği hakkındaki kanaatimizin yanlış olduğunu anlattı. Bilâkis, Stalin ordudaki muhalefeti ortadan kaldırarak, bozgun havasına son vermiştir. Siyasî komiserliklerin ihdas edilmiş olması da Kızılordunun kuvvetini arttırmıştır.

Doğu milletlerinin canlı malzeme halindeki iptidaî insan sürülerini gözönüne alırsak ve bunlara nizam ve inzıbatın ancak sıkı kayıtlarla öğretilebileceğini düşünürsek, Stalin'in siyasî komiserlikler ihdas ederken ne gibi bir maksat takip ettiğini anlarız.

STALİN'İN MUHALEFETTEN KORKUSU YOK

Stalin'in bize nazaran başka bir üstünlüğü de var: Karşısında muarız olarak bir «yüksek sınıf» yok. Yirmi beş senedenberi yaptığı temizlemelerle muhalefeti tamamiyle ortadan kaldırmış bulunuyor.

Bizim «yüksek sınıfın» muhalefeti bir tehlike teşkil etmiyorsa da insanın canını sıkan bazı hâdiselere sebep olabilir. Bu sınıf, vaziyetin hakikî mahiyetinden

zerre kadar haberdar olmadığı halde, şikâyet ediyor, söyleniyor ve bu suretle bizim idare kuvvetimizi sekteye uğratıyor.

Stalin'in başında bizimki kadar dert yok. Bütün millet bir yol tutmuş, sessiz sessiz gidiyor. Kimisi bolşevik terbiyesi altında; kimisi de bolşevik kırbacı altında. Sovyetler Birliğinde Kremlin'deki efendilerin fikirlerinden başka br fikir hâkim değil.

HİTLER, DERS ALDI

Führer geçen kıştan ders almış; Doğu cephesinde bundan sonra yalnız ve yalnız Alman kıt'alarının çarpışmasına taraftar. Romanyalılar kendilerini gösterdiler. İtalyanları da gördük. Hele Macarlar hepsinden kötü çıktılar.

Führer, eskiden bizim partiye kuvvet veren yahudi düşmanlığının tekrar, manevî mücadelemizin mihrak noktasını teşkil etmesini istiyor. İngiltere'deki yahudi aleyhtarı cereyanı ehemmiyetle takip ediyor. Fakat bu cereyanın teşkilâttan mahrum bulunduğunu, onun için de siyasî bir âmil olamıyacağını söylüyor.

Führer nihayet şu hükme vardı: Avrupa'da ne kadar küçük devlet varsa hepsinin ortadan kaldırılması lâzımdır. Mücadelemizin gayesi birleşik bir Avrupa teşkili olmalıdır. Çünkü Avrupa'yı tam mânasile teşkilâtlandırabilecek bir devlet varsa o da Almanya'dır.

Bu münasebetle Führer, Avrupa'da Japon bulunmadığı için ne kadar sevinsek az olduğunu tekrar söyledi. İtalyanlar da bugün bizim için hayli dert teşkil ettikleri ve bir alay müşkülâta sebep oldukları halde, Avrupa'nın müstakbel teşkilâtında bize karşı mühim bir rakip sayılamazlar.

Führer'in ekseriya: «Acaba beyaz ırk, Doğunun o

bitmez tükenmez insan mevcudu karşısında varlığını muhafaza edebilecek mi?» diye düşündüğü oluyor. Ona göre, Doğu, Avrupa'ya daima cazip bir mücevher gözü ile bakacak ve ele geçirmek için tekrar teşebbüslerde bulunacaktır.

Onun için, Führer'in Sovyetlerle anlaşmasına imkân yoktur.

Bugünkü konuşmamızda, Almanya'nın bütün Avrupa'ya hâkim olacağı hakkındaki kanaatini açıkça bildirdi. «Bu uğurda daha çok çarpışacağız, fakat sonunda muhakkak büyük zaferlere erişeceğiz» diyor. Ondan sonra da dünyaya hâkim olmamız hemen hemen muhakkaktır. Çünkü Avrupa'ya hâkim olmak dünyayı ele geçirmiş olmakla birdir.

Gene Führer'e göre bu harbi kaybedersek Alman milletine karşı büyük bir suç işlemiş olacağız; kazanırsak da o nisbette büyük bir şeref elde edeceğiz. Çünkü, bu harbi dünya efkârına, ancak muzaffer olan haklı gösterebilir.

Harp vaziyetine gelince; Führer, her şeyin bilhassa askerî harekâta bağlı olduğu kanaatinde.

Stalingrad muharebesini kaybetmemizin askerî harekâtı idare edememekten ileri geldiğini söylüyor. Şimdi Şimalî Afrika'da düştüğümüz müşkül durum da gene harekâtı idarede gösterdiğimiz acziń bir neticesidir.

Kim harekât meselesini iyi tanzim edebilecek iktidardaysa bu harbi o kazanacaktır. Bu bakımdan düşmanlarımızdan üstün vaziyette bulunuyoruz, çünkü onlar dış cephelere hücum etmek zorundadırlar; halbuki biz iç cephelerde kendimizi müdafaa edebiliriz.

Führer'in kanaatince, denizaltı muharebesi inkişafının son haddine varmış değildir; bilâkis, daha başlangıçtadır. Bu sahada istifade edilecek daha birçok imkânlar vardır.

İSYAN TEHLİKESİ YOK

Halka gelince; Führer, Almanya içinde bir isyan çıkmıyacağından gayet emin. «Halk böyle bir şeyi aklına bile getirmez» diyor.

Tunus'taki hâdiseler günün en heyecanlı haberlerini teşkil etti. İngilizlerin çıkardıkları fevkalâde tebliğler hayra alâmet değil.

9 MAYIS 1943 — Tunus ve Bizerte'nin düşmesini İngilizler, tabiî büyük bir hâdiseymiş gibi mübalâğalı bir şekilde karşıladılar. Bütün Londra zafer sarhoşluğu içinde çalkanıyor.

ŞİMALÎ AFRİKA DESTANI

Şimalî Afrika muharebelerinin bize neye mal olduğunu Alman milletine yavaş yavaş haber veriyoruz. Diğer taraftan, askerlerimiz orada hakikaten, Alman tarihinde ebediyen kalacak bir kahramanlık destanı yarattılar.

Fakat kayıplarımız da çok büyük; bunu da kabul etmek lâzım. Hakikaten, bu da aşağı yukarı ikinci bir Stalingrad oldu. İngilizlerin, bunu kendi hesaplarına birinci sınıf bir zafer olarak göstermeleri gayet tabiîdir. Fakat, şu da var ki, bizim Afrika'dan sürülmemiz İngilizlerin Avrupa'dan sürülmelerine benzemez. Afrika bizim hayat sahamız değil; halbuki Avrupa İngiltere için çok mühimdir. Avrupa'daki kuvvet muvazenesinin İngiliz siyaseti için en esaslı unsur olduğunu kendileri de daima söylemişlerdir.

Onun için, bu hâdiseyi Dünkerk'le mukayese edebiliriz ve bu, hiç de yüzümüzün kızarmasını icap ettirmez.

Rommel'in ne olduğunu artık Alman milletine söy-

lemek mecburiyetindeyiz. Fakat, bu, kolay bir iş değil. Rommel şimdi İngilizler veya Amerikalılar Avrupa'nın herhangi bir noktasına asker çıkaracak olurlarsa harekete geçecek olan bir komuta heyeti hazırlamakla meşgul. Böyle bir harekâtı idare için de Rommel muhakkak ki en muvafık komutandır.

Führer'le iki saat süren konuşmamız çok güzel geçti, bana daha fazla itimat verdi. Artık Göring'e güven olmıyacağı iyice anlaşılıyor. Onun çok yorgun ve bitkin bir halde bulunduğuna şüphemiz kalmadı.

BİR RESSAMIN GÜNAHI

10 MAYIS 1943 — Ressam Gerhardinger, Münich Sanat Sergisinde eser teşhir etmiyeceğini bildirdi: Sergi bombardıman edilir de tabloları mahvolur diye korkuyormuş.

Bunun üzerine Führer, Gerhardinger'in gayet şiddetle cezalandırılmasını emretti. Millî bir sergiye iştiraki reddetmeğe hiç bir ressamın hakkı yoktur. Böyle bir hakka sahip olduğunu zannetmek kendisini dev aynasında görmek olur. Bahusus ki, Gerhardinger vaktile fakir ve aç bir ressamdı, Nasyonal Sosyalizm sayesinde zengin bir adam oldu. Bu gibi hareketler cezasız bırakılacak ve sanatkârların millî vazifelerinden kaçınmalarına müsaade edilecek olursa vay halimize!

HİTLER'LE BAŞBAŞA

Öğleden sonra Führer beni Başbakanlık dairesine çağırdı. Gittim. Bizden başka kimse yoktu. İkinci kattaki odasında başbaşa oturduk, zihnimden geçmekte olan bütün meseleleri açmak için bol bol fırsat buldum.

Basın ve radyoda yahudiler aleyhindeki propagandayı şiddetlendirmiş olmamız Führer'in çok hoşuna gitmiş.

Japonlar gibi bizim de Alman toprakları üzerine düşürülen düşman havacılarını divanıharbe verip idam etmemize Führer taraftar değil. Çünkü İngilizlerin de aynile mukabele için sık sık fırsat bulabileceklerini söylüyor. Ona göre, böyle bir hareketin sonu nereye varacağını başlangıçtan kestirmenin imkânı yoktur.

KADINLARA DOKUNMAMAK LÂZIM

Bundan sonra, topyekûn harp mevzuuna geçtik. Führer, bu sahada aldığımız tedbirlerden umumiyet itibarile memnun. Fakat bunun kadınlara karşı da harp açılması demek olmadığını söylüyor: Şimdiye kadar hiç bir hükûmet böyle bir harbi kazanamamıştır, çünkü kadınlar muazzam bir kuvvet teşkil ederler. Onların güzellik salonlarına dokundunuz mu hemen size karşı silâha sarılırlar.

PARA TOPLAMANIN EN İYİ YOLU

Führer, sinema ve tiyatro biletlerine ağır vergiler ilâvesine muarız: Halkın, biraz nefes almak için gidebileceği tek yer ya sinema, yahut tiyatro.

Buna mukabil, Führer, yeni piyangolar tertibini, yahut da mevcutların genişletilmesini daha doğru buluyor: Çünkü, bu suretle, halkı kızdırmadan, izzetinefsine dokunmadan devlet kasasına para toplamak kabildir.

Führer, harp bittikten sonra yaşayacağımız günlerden pek parlak cümlelerle bahsetti. Arkasındaki asker üniformasını çıkarıp hâki göınleğini giyeceği, tekrar si-

nemalara, tiyatrolara gideceği günü, beraber Wintergarten'e gezmeğe çıkacağımız akşamları görmek için büyük bir arzu besliyor. O zaman tekrar insanlar arasında bir insan gibi yaşayabileceğini ve bundan dolayı büyük bir saadet duyacağını söylüyor.

AH! ŞU GENERALLER!

Generallere son derece kızgın. Onlarla uğraşmaktansa bütün alâkayı kesmenin daha iyi olacağına kani bulunuyor. Genel karargâhtaki general sofrasında artık neden yemek yemediğini anlattı. Generalleri görmeğe bile tahammül edemiyormuş.

«— Bütün generaller vefasız,» diyor. «Bütün generaller Nasyonal Sosyalizme muarız. Bütün generaller mürteci.»

Generaller kendisini o kadar büyük sukutu hayallere uğratmışlar ki, onlara artık tahammül edemez hale gelmiş.

Meselâ, General Schmidt'in kardeşi, vatana hiyanet suçu ile mahkemeye verildiği zaman evi arandı ve Generailn ona yazdığı bazı mektuplar ele geçti. Bu mektuplarda Schmidt Führer'den pek münasebetsiz bir lisanla bahsediyor. Halbuki Führer'in bilhassa beğendiği generallerin biri de oydu!

Bunu öğrenince Führer, yeni bir sukutu hayale uğradı, generalleri hakikatte ne kadar az tanıdığını bir kere daha anladı.

MUSSOLİNİ PAHALI ÖDEYECEK

Führer Mareşal Rommel'le görüştü. Rommel'in, şimdiki halde, Führer'in en yakın arkadaşları arasında kalacağı ve Führer'in onu ileride başgösterebilecek müşkül bir durum için sakladığı anlaşılıyor.

Führer'in Rommel'e bu kadar kıymet vermesi beni sevindirdi. Mussolini, Rommel'in azli hakkında mütemadiyen ısrar etmiş, kendi generallerinin daha iyi çalıştıklarını ileri sürmüştü. Mussolinin bu ısrarı her halde kendisine çok pahalıya mal olacak.

Rommel'in şöhretine halel gelmemesi iyi oldu. Bundan sonraki harekât için bunun büyük bir ehemmiyeti var.

Duçe gerek siyasetinde, gerek harp idaresinde artık sarih bir hat takip etmiyor. Kendi şahsiyeti bakımından, muhakkak ki bir dâhi; fakat yanındakiler beş para etmez insanlar.

Mussolini ihtiyar, bitkin bir adam halini almış bulunuyordu. Führer, Obersalzberg'deki görüşmeleri esnasında ona tekrar can verdi. Fakat bakalım ne kadar devam edecek.

İTALYA MAĞLUP OLURSA..

Hakikaten vahim bir vaziyete düşecek olurlarsa İtalyanların dayanabileceğini Führer hiç zannetmiyor. İtalya'nın mağlûp olması bizim için pek büyük bir felâket sayılmaz. Fakat son derece müşkül bir vaziyete düşeceğimiz de muhakkak.

Führer, bu harbe nihayet vereceği günü büyük bir iştiyakla bekliyor. Ondan sonra tekrar parti arkadaşlarının arasına, samimî ile muhitlerine dönmek arzusunu besliyor.

O zaman bütün kuvvetimizi bilhassa güzel sanatlara, tiyatro, sinema, edebiyat ve musikiye vermek, tekrar insan olmak istiyoruz.

Führer, harpten sonra tekrar festivaller, eğlentiler tertip etmek, günlerini, sevdiği kimseler arasında geçirmek istiyor.

Bütün bunlardan anlıyorum ki, uzun müddettenberi genel karargâhta kapalı kalmış olmasına rağmen, hiç de insandan kaçınır bir hal almamış.

Führer, tabiî, Tunusta uğradığımız felâkete çok müteessir oldu; fakat, sonunda harbi bizim kazanacağımıza dair olan kanaati bir an olsun sarsılmadı.

Kendisiyle, gayet tatlı bir sohbet havası içinde iki saat geçirdim. Bu müddet zarfında Führer bana bütün kalbini açtı. O zaman, zafere olan inancını bir kere daha öğrenmiş oldum. Biraz yorulmuş ve sarsılmış olmakla beraber, gene eski Führer. İçinde öyle ateşli bir ruh var ki, bütün endişe ve mes'uliyetleri bizim omuzlarımızdan alıyor.

ROMMEL NE DİYOR?

11 MAYIS 1943 — Romel bana geldi. Gayet canlı bir hali vardı. Halbuki bu geceyi uykusuz geçirdiğini söylüyordu.

Şimalî Afrika'daki hâdiselere çok müteessir. Duçe'ye fazla bir kıymet vermiyor. Onu, kafasına ara sıra siyasî veya askerî bir ilham gelen, fakat ne siyasî ne de askerî sahada vazıh bir emirvermekten âciz bulunan ihtiyar ve yorgun bir adam olarak tasvir ediyor.

Gece yarısına kadar oturduk. Benim için çok zevkli ve faydalı bir zaman geçirdik. Eğer bizim bütün mareşallerimiz Rommel gibi olsaydı, askerî komuta heyetimizden hiç endişe etmezdik.

12 MAYIS 1943 — Mihver kıtalarının Tunustaki mağlûbiyeti hakkında İngilizler çok mübalâğalı haberler neşrediyorlar. Fakat bu haberler o kadar aptalca uydurulmuş şeyler ki, doğru olmadıkları derhal anlaşılıyor.

UMUMİ EFKAR NE MERKEZDE?

Bir alay mektup alıyorum. Hele son birkaç hafta

zarfında 15 binden fazla mektup geldi. Hepsi, umumî efkârın benim görüşlerimle ayni merkezde olduğunu gösteriyor. Halkın bana karşı büyük bir güven beslemesi beni çok sevindirdi.

Himmler de, harbi kazanmak dâvası uğrunda tereddütsüz çarpışan birkaç kişi kaldığını ve benim de bunların arasında bulunduğumu söylüyor. Esas itibariyle Göring'e fazla kıymet vermiyor.

BÜYÜK FREDERİK'İN MEZARI

Öğleyin, Führer'i görmeğe gittim. Konuşmamız arasında Büyük Frederik'ten bahsetti ve şöyle dedi :

«— Onun, Potsdam'da Askerî Kilisenin kubbesi altına gömülmesi kadar abes bir şey olamaz. Çünkü kendisi Sans Souci parkında köpeklerinin yanıbaşına gömülmesini istemiştir.»

Bereket versin ki, İngiliz hava akınları buna bir son vermemize sebep oldu. Büyük Frederik'in sandukasını bombardıman tehlikesinden uzak bir yere naklettik. Führer, bu mezarın harpten sonra da tekrar kiliseye götürülmesine taraftar değil. Ya parkta Yunan üslûbu muhteşem bir türbe yapılacak, yahut da sanduka inşa edilmesi düşünülen yeni Harbiye Bakanlığı binasının Askerler Salonuna konulacak.

Ben şahsen, büyük hükümdarın asıl arzusunun yerine getirilmesini tercih ederdim. Führer de bu fikre daha fazla mütemayil.

HİTLER'İN DERİN BİLGİSİ

Rahiplerin kendini beğenmiş hareketlerini Führer şiddetle tenkit etti. Hakikaten, hıristiyan dininin akideleri zamanımıza hiç uymuyor. Fakat, ne de olsa onlar gene okumuş, tahsil, terbiye görmüş insanlar. Sonra, halk arasında mühim mevkileri var. Halk onlara, çocuk gibi, büyük bir inanışla bağlı bulunuyor.

Führer'in bütün meseleler üzerinde bir çok şeyler okumuş olduğu anlaşılıyor. Zaten onun bilmediği bir vaka, bir nazariye veya bir tarih yok gibi. Hepsini ezberinden anlatabiliyor. Führer'in hemen hemen her sahada büyük bir bilgi sahibi olmasına hayranım.

İŞİN TEK TESELLİSİ

Şimalî Afrika meselesi bir türlü aklımdan çıkmıyor. Orada ümitsiz bir muharebede çarpışmakta olan askerlerimizi düşünüyorum. Bir tek tesellimiz var ki, o da şu: Hiç olmazsa medenî bir düşmanın eline esir düşecekler. Bu suretle on binlerce askerimize kurtulmuş gözile bakabiliriz.

13 MAYIS 1943 — Londra'da yüzbin esirden bahsediliyor. Bundan sonra Sicilya'nın istilâ edileceğini söylüyorlar. Fakat bu gibi söylentiler ve şaşırtmaca hareketlerine bizim ehemmiyet verdiğimiz yok.

Führer'e göre, Yahudi meselesi İngiltere'deki vaziyetin inkişafında kat'î bir rol oynıyacak.

«— Bütün dünyadaki Yahudiler birbirinin aynıdır, diyor. İster doğu bölgesindeki Yahudi mahallelerinde otursunlar. ister Wall Street'teki konaklarda yaşasınlar, daima ayni gayelerin peşindedirler ve aralarında evvelden anlaşma olmasa bile, ayni usulleri takip ederler.

Siyasete yalanı bir silâh olarak sokanlar Yahudilerdir. Onlardan evvel kimse yalan söylemesini bilmezdi. İnsanların zekâları inkişaf ettikçe içindeki fikirleri saklamasını ve hissetmediği şeyleri ifade etmesini öğrenmişlerdir.

Yahudiler, yaradılıştan zeki bir kavim oldukları için bu sanatı herkesten evvel öğrenmişlerdir. Bunun için onlara insanlar arasında yalanı yayanlar değil, icat edenler olarak bakmak lâzımdır.

İngilizler de tamamiyle maddî zihniyette insanlar

oldukları için, Yahudilere çok benzer bir tarzda hareket ederler. Hakikaten, İngilizler, Yahudi karakterini benimseyen Ari'lerdir.»

14 MAYIS 1943 — Tunusta muharebe sona erdi. İngiliz ve Amerikalıların verdikleri mübalâğalı haberleri okumağa tahammül edemiyorum. Bu haberler askerlerimize karşı hakaretlerle dolu. Halbuki Alman kıtaları bu harpte, son mermilerine kadar, efsanevi bir kahramanlıkla çarpıştılar.

Düşmanın, hiç olmazsa, karşı tarafı küçültecek şekilde göstermemesi beklenirdi. Çünkü, bu suretle kendi askerlerinin zaferini de küçümsememiş olurdu.

Bu haberleri okudukça her gün sinirleniyor ve hiddetimden kendi kendimi yiyordum. Fakat bu hale daha fazla tahammül edemezdim. Onun için, artık okumuyorum. Bahusus ki, bunlara cevap olarak biz hiç bir şey neşretmiyoruz. Haşin ve inatçı bir vakar içinde, bir kenara çekilmiş duruyoruz. İt ürür, kervan yürür.

DEMİR LEBLEBİLER

Afrika zaferi dolayısile bayram yapan Avam Kamarasında Attlee muharebelerin neticesi hakkında izahat verdi. Onun sözleri de zafer teranelerile dolu. Bu demir leblebile yenilir kutulur şey değil ama, çaresiz, katlanacağız.

Denizaltılarımızın muvaffak olamayışı bu acı neticeye sebep oldu. İngiliz, Amerikan gemi kafilelerinin müdafaa teşkilâtı o kadar sağlam ki, böyle gidecek olursa denizaltı harbinde yeni bir vaziyet ortaya çıkacak.

Gerek denizaltı, gerek hava muharebeleri bakımından teknik vaziyetimiz İngiliz ve Amerikalılardan çok aşağı bir seviyede bulunuyor. İlim cephesinde iyi bir idare sisteminden mahrum oluşumuzun cezasını çekiyoruz. Alman ilminin başında senelerce sersemin birini tutarsak sonu işte böyle olur.

ENDİŞE BAŞLADI

15 MAYIS 1943 — Gelen mektuplarda şimdi sık sık tenkitlere rastlıyoruz. Halkın maneviyatı, vahim denilebilecek derecede düşük. Hüsnüniyet sahibi kimseler bile artık istikbalden endişe etmeğe başladılar.

Ahali, harp vaziyetinin düzelebilmesi için artık hiç bir imkân göremiyor, başkakileri. hattâ bazan Führer'i bile tenkit ediyor. Alman elektrik şirketi araştırma dairesi müdürü meşhur fizik mütehassısı Prof. Ramsauer, bana Alman ve Anglo-Sakson teknik vaziyetini mukayese eden bir rapor verdi.

Bu rapor bizim için çok acı hakikatleri ihtiva ediyor. Rapordan anlaşıldığına göre, Anglo-Sakson tekniği bizi tamamile gölgede bırakmış. Bu sahada onlara yetişebilmemiz için Prof. Radsauer şunları tavsiye ediyor:

Araştırma faaliyetimizi bir noktada teksif etmeli; muhtelif sahalarda araştırmalarla meşgul olan müesseselerimizi birleştirmeli; âlimlerin hayat seviyelerini yükseltmeli; fizik bilginlerinin ve talebesinin sayısını arttırmalı.

Tabiî, bunun için de hayli zaman ister.

16 MAYIS 1943 — Umumî askerî vaziyet bize biraz endişe veriyor. Bilhassa hava muharebeleri günden güne fena bir şekil almakta. Gündüz bombardımanları bile son derece büyük hasarlara sebep oluyor. Meselâ Kiel'deki deniz tesisleri çok mühim tahribata uğradı.

Bu gündüz hava akınlarına karşı müessir bir çare bulamazsak sonunda, tahammül edilemez bir vaziyete duçar olacağız.

Denizaltı harbi de çok fena gidiyor. Bizimkiler bir çok gemi kafilelerile gene temasa geldiler ama, düşmanın müdafaa tertibatı son derece kuvvetli olduğu için

çekilmeğe mecbur oldular. Kayda değecek mahiyette hiç bir gemi batıramadılar.

Bu hal böyle devam edecek olursa, denizaltı harbinin, hiç olmazsa şimdiki halde, lehimizde olmıyan bir şekil aldığını nihayet kabule mecbur kalacağız.

ESİRLERİN ZİNCİRLERİ MESELESİ

17 MAYIS 1943 — Gelen haberlere bakılırsa, Tunusta esir düşen askerlerimize nisbeten iyi muamele ediyorlar. Führer, İngiliz esirlerine karşı da iyi hareket edilmesi hususunda bazı emirler verecek. İngiliz harp esirleri hâlâ zincire vurulmuş vaziyette bulunuyorlar. İngilizlerin, hami devlet vasıtasile, bu hususta şikâyette bulunması gayet yakındır. Onun için, Führer, esirlerin zincirlerinin çözülmesini emretti. Fakat bu iş gayet sessiz, sadasız yapılacak, etrafında gürültü koparılmıyacak. Öyle ki, İngilizler şikâyet edecek olurlarsa, zincirleri çoktan çözmüş olduğumuzu iddia edebilelim. Bu hususta İngilizlerle zıd gidemeyiz, çünkü onların elindeki Alman esirleri bizim elimizdegi İngiliz esirlerinden çok daha fazla.

18 MAYIS 1943 — İngilizler, su bendleri üzerine yaptıkları bombardımanlarda çok muvaffak oluyorlar.

Bizim hava kuvvetlerinin hazırlıksız bulunması Führer'i son derece hiddetlendiriyor. Bombardımanların istihsal vaziyetimiz üzerindeki tesiri de normalden fazla.

Tunustan yeni gelen Herr von Gienanth oradaki son çarpışmalara dair malûmat verdi. Alman askerleri Amerikalıların çarpışma kabiliyetlerini çok aşağı ve zayıf buluyorlarmış. Avrupada müsavi şartlar altında kar şı karşıya geldiğimiz zaman Amerikalıları mağlûp edeceğimize hepsi emin bulunuyormuş.

BOLŞEVİKLERE KARŞI BİR ALAY

İngiliz harp esirlerinden mürekkep bir «Bolşevik aleyhtarı alay» kurulması için Führer emir verdi. Bu alay Sovyetler Birliğine karşı yapılacak harekâta gönüllü olarak iştirak edecek.

Bütün gün iş ve üzüntü içinde geçti. Endişe verici haberler gelmekte devam etti.

19 MAYIS 1943 — İngilizlerle Amerikalılar Almanya'daki bendler üzerine yaptıkları hava akınlarından başka hemen hemen hiç bir şeyden bahsetmez oldular. Varsa yoksa bu mesele. Fakat bu sefer muvaffak oldukları şeyin değerini lâyıkiyle takdir ettikleri muhakkak.

Bu hücumda bizimkiler tarafından bir hiyanetin de rolü olduğu kanaatindeyim. Çünkü İngilizler o kadar emin bir şekilde hücum ettiler ve bombardımandan sonra da yaptıkları tahribata dair o kadar doğru malûmat verdiler ki, bunu sadece keşif uçaklarile elde ettiklerine inanmak kabil değildir.

Amerika'nın eski Moskova büyük elçisi Davies'in yazdığı kitaptan alınarak Hollywood'da «Moskova'da siyasî bir vazife» isimli bir film çevrilmiş. Bu film Amerika'da büyük bir heyecan uyandırmış. Amerikan halkı bile protesto ediyormuş.

CAN BOĞAZDAN GELİR

Et istihkakının 100 gram azaltılmasının çok vahim bir ruhî tesiri oldu. Tenkitlerde bilhassa Göring'in sonbaharda Sportpalatz'ta söylediği nutku hatırlatıyorlar. Göring o nutkunda: «Bundan sonra herşey düzelecek» demişti.

21 MAYIS 1943 — İngilizler, geceleri Alman milletini yataktan dışarı fırlatmak için ellerinden geleni ya-

pıyorlar. İngiliz uçaklarının yaklaştığı haber alınınca tehlike düdükleri çalıyor, ahali uykusundan uyanıyor. Gündüzleri de tehlike düdükleri sık sık tekrar ediliyor.

İngilizler bu akınları Mosquito tipi uçaklar ile yapıyorlardı. Bunlara karşı isabetli ateş etmek pek zor oluyor.

«ALLAHTAN BAŞKA NE İSTERDİK!»

22 MAYIS 1943 — Londra halkı, Alman yıldırım harbi akşama, sabaha gene başlıyacak diye korkuyormuş. Böyle bir harbe tekrar başlıyabilecek durumda olsaydık Allahtan başka ne isterdik! Anlaşılan, İngiliz milleti bizim hava kuvveti vaziyetimizi olduğundan daha iyi zannediyor.

Alman milletinin maneviyatı hakkında yeni raporlar aldım. Hiç de memnuniyet verici şekilde değil. Bütün memlekette maneviyatın bozulduğu görülüyor.

Bunda Tunus muharebelerinin, İngiliz hava akınlarının, denizaltı savaşındaki gevşekliğin ve et miktarında yapılan azaltmanın ayrı ayrı rolü var.

VUR ABALIYA!..

Halkın, kabahati birine bulmağa çalışması gayet tabiî. Her zaman olduğu gibi gene basınla radyoya yükleniyorlar. Göring'i de, yiyecek durumunu iyi gösterdi, hava muharebelerini iyi idare edemedi, diye tenkit ediyorlar.

Ben, Göring'e karşı yapılan tenkitleri mübalâğalı buluyorum. Fakat, halkın karşısına çıkıp da birşey söylemesi zamanının geldiğine de kaniim. Ya millete hitaben konuşmalı, yahut da, hiç olmazsa, hava bodbardımanı tehlikesi altında bulunan yerlere gidip oradaki halka hitap etmeli. Onun bir köşeye çekilip sesini çıkar-

maması, kendisini tenkit edenlerin ekmeğine yağ sürüyor.

Hattâ, en yakın adamları arasında bile homurdanmalar başlamış. Bu haberleri ben biraz mübalâğalı buluyorum ama, Göring'in vaziyeti hakkında uyanık bulunmamız icap ediyor. Eski nüfuz ve itibarını tekrar elde etmesine imkân yok; bilâkis bunu büsbütün ve tahmin edildiğinden daha çabuk kaybetmesi ihtimali var.

BİRİ YER BİRİ BAKAR...

Yiyecek durumu kötüleştikçe halk, ileri gelen kimselerin yaşayış şartlarını meraka ve onları dikkatle takibe başlıyor. Fakat, maalesef, yüksek mevkili kimselerin hepsi buna pek ehemmiyet vermiyor. Bazıları, bugünkü vaziyete hiç de uymıyacak şekilde yaşamağa devam ediyorlar.

Bana gelen mektuplar da tenkitlerle dolu... Fakat, bu mektuplarda benim işlerim hakkında medih ve sitayişten başka bir şeye raslanmıyor.

Akşam Speer, Ley ve Funk bana geldiler. Karşımızdaki en mühim meselenin Göring olduğu hususunda üçü de müttefik. Göring, işleri oluruna bırakıyor, nüfuz ve itibarını kurtarmak için hiç bir harekette bulunmuyor, diyorlar.

Bence, onun yapacağı en iyi şey, halkın karşısına çıkıp vaziyet hakkında izahat vermektir. Fakat Funk: «Göring bunu artık yapamaz» diyor. Ben Funk'un bu fikrini biraz mübalâğalı buluyorum. Konuşmamız esnasında da bir takım bozguncu fikirleri ileri sürdü, ben hepsini şiddetle reddettim. Funk iki kutup arasında bocalayıp duruyor.

Hava kuvvetlerimizin muvaffakıyetsizliğinden dolayı Göring'i kabahatli bulurken halk doğru bir seziş kabiliyeti göstermiş oluyor.

Hakikaten, Göring'in kabahati, geçen harpteki arkadaşlarını ön safa sürmüş olmasıdır. Onların bu harpteki ağır vazifelere tahammül edemiyeceklerini düşünemedi.

CEHENNEM HAYATI

25 MAYIS 1943 — İngilizlerin Dortmund üzerine yaptıkları gece akını son derece şiddetli oldu. Belki Alman şehirlerinden hiç biri şimdiye kadar bu derece şiddetli bir bombardımana uğramamıştır...

Dortmund'dan gelen haberler korkunç. Bilhassa sanayi müesseseleri, cephane fabrikaları ağır hasar gördü. Hava akınları hakkında daima ayni şeyi tekrar edebiliriz. Elimizden hemen hemen birşey gelmiyecek derecede âciz bir vaziyette bulunuyoruz; tahammül etmekten başka çaremiz yok.

Bu acı ve feci vaziyetin bize verdiği bir tek teselli varsa o da şu: Bir hayli İngiliz uçağını düşürdük. Eğer bu da olmasaydı, ne yapardık, bilmiyorum.

Batı Almanya'daki halk gittikçe cesaretini kaybediyor; bunu kabul etmemiz lâzım. Böyle bir cehennem hayatına uzun müddet dayanmanın imkânı yok.

MÜHİM BİR VESİKA ELE GEÇTİ

İngiliz genelkurmayı tarafından General Alexander'e yazılan bir mektup Amiral Canaris'in eline geçmiş.

Bu mektupta çok mühim malûmat var. İngilizlerin plân larını hemen hemen en ince teferruatına kadar anlatıyor.

Bu mektup acaba sahi mi, yoksa bizi şaşırtmak için İngilizler tarafından mı uydurulmuş? Bunu ben kat'iyyetle tayin edemiyorum. Fakat Amiral Canaris, bunu bir şaşırtmaca hareketi olmadığına gayet emin.

Mektuba göre, İngilizler önümüzdeki aylarda muhtelif noktalardan hücuma geçecekler: Biri Batıya, biri Sicilyaya, biri de Oniki Adaya karşı yapılacak olan bu hücumların gayesi oradaki kuvvetleri meşgul etmek ve başka yerlere nakline mâni olmaktır. Çünkü İngilizlerin asıl maksatları daha başka ve daha mühim harekâta girişmektir. Bu mühim harekâta Sardunya adasında ve Poleponezya'da girişileceği de anlaşılıyor.

Eğer bu mektup doğruysa, demek oluyor ki, önümüzdeki aylarda bir taraftan oyalayıcı hücumlara, bir taraftan da ciddî mahiyette taarruzlara karşı koymamız icap edecek...

İTALYA'DAKİ VAZİYET

Amiral Canaris İtalya'daki vaziyet hakkında da bazı malûmat elde etmiş. Anlattıkları hiç de cesaret verici değil. İtalyan milleti arasında maneviyatın son derece bozuk olduğunu söylüyor.

Ben şu kanaate vardım ki, Italyanlar, anavatan topraklarını müdafaa ederken Şimalî Afrika'dan, hele Doğu cephesindekinden çok daha şiddetle çarpışacaklardır.

İngilizler Akdeniz'de o kadar kuvvetli bir istilâ filosu topladılar ki, gireşekleri harekâtı büyük bir dikkatle hazırladıkları anlaşılıyor. Önümüzdeki yaz, sinirlerimizin büyük bir imtihan geçireceği muhakkak.

«BİN UÇAĞIMIZ OLSA...»

İngilizler, ilk defa olarak, yeni bombalarımızın tadını tattılar. Bu bombalar İngiliz halkı arasında büyük bir heyecan uyandırdı. Yıldırım harbinin tekrar başlamasından korktukları anlaşılıyor.

Elimizde modern bomba uçaklarından bin tane olsa İngiliz hava hücumları bizim için ikinci derece bir

mesele haline gelirdi. Tabiî, bunu temin etmek için, bütün gayretimizle çalışıyoruz; fakat, daha aylarca çalışmamız icap edecek.

RUSLAR OTUZ MİLYON KİŞİ KAYBETMİŞLER

«Daily Express» gazetesinin muhabiri, Moskova'dan döndükten sonra yazdığı yazılarda Sovyetler Birliğindeki vaziyet hakkında çok acıklı şeyler anlatıyor. Onun yaptığı hesaplara göre, Sovyetler, ölü, ağır yaralı olarak açlık ve soğuk yüzünden otuz milyon kişi kaybetmişler. Müthiş bir rakam doğrusu. Bana biraz mübalâğalı görünüyor ama işin asıl mühim tarafı, bu meselenin İngilterede açıkça ortaya konulmasıdır.

Muhabirin anlattıklarına göre, Sovyetler Birliğindeki yiyecek ve umumî hayat durumu feci bir dereceyi bulmuş. Başka bir memleket olsa şimdiye kadar çoktan yıkılırdı. Sovyetler Birliğinin hâlâ ayakta olduğunu, hem de sağlam bir şekilde ayakta durduğunu kabul etmemiz lâzım.

ALMANLAR NİÇİN RUS RADYOLARINI DİNLİYORLAR?

Birçok kimselerin gene yabancı radyolarını dinlemeye başladıklarına dair haber aldım. Bunun sebebi, şüphesiz ki, halka hiçbir şey bildirmemek hususunda güttüğümüz siyaset. Ahali, harbin ne safhada olduğunu öğrenmek istiyor.

Stalingrad hakkında malûmat vermeyişimiz, oradaki askerlerimizin âkıbetini bildirmeyişimiz halkı, tabiî, Bolşevik radyolarını dinlemeye sevkediyor. Çünkü, Bolşevikler, ele geçirdikleri Alman esirlerinin isimlerini radyo ile ilân ediyorlar.

Dortmund'daki tahribat hakkında bu akşam rapor

aldım. Şehir hemen hemen tamamile harap olmuş. İçinde oturulabilecek ev bulmak kabil değil gibi birşey.

STALİN'LE BULUŞMAK İÇİN

26 MAYIS 1943 — Churchill, basına bir demeç verdi. Bunda, zerre kadar utanmadan, Stalin'le buluşabilmek için Roosevelt'le beraber dünyanın öbür ucuna gitmeye bile hazır olduğunu söylüyor. İngiltere'de siyaset o seviyeye düşmüş ki! Bolşevikleri göklere çıkarışları insanı tiksindiriyor.

FİLİSTİN HAKKINDAKİ KARAR

Casablanca konferansı hakkında mühim bir rapor aldım. Bundan öğrendiğime göre, Anglo-Sakson devletleri, harbi kazandıkları takdirde, Filistin'de Yahudilere bir vatan temin etmek kararını vermişler. Orada 20 milyon Yahudiyi barındırabilecek bir memleket vücuda getirilecekmiş. Yahudiler bilhassa fikir ve idare işlerile uğraşacaklar, maddî işleri de Orta Avrupadan ve bilhassa Almanya'dan getirilecek işçiler göreceklermiş.

Casablanca'da verilen kararlara göre, Filistini bir Yahudi memleketi haline koymak için Orta Avrupa milletlerinin yerlerinden, yurdlarından edileceği anlaşılıyor. Yahudilerin idaresi altında iş gören plutokratların maksatlarını pekâlâ biliyoruz. Fakat, Alman milletini böyle bir âkıbete karşı nasıl koruyacağımızı da biliriz.

MEYDANA ÇIKARILAN BİR KOMÜNİST TEŞKİLÂTI

Berlin'de bir komünist teşkilâtı yakalandı. Bunlar bilhassa işçiler arasında propaganda yapıyorlarmış. Başlarında 73 yaşında bir irad sahibi var. Anlaşılan, adamın başka işi yokmuş da devlete karşı suikast hazırla-

maya kalkmış. Boyunu üst tarafından bir karış kısaltalım da anlasın!..

CHURCHILL'E CEVAP

27 MAYIS 1943 — Churchill hâlâ Anglo-Saksonların gayesinin «kayıdsız - şartsız teslim» olduğunda ısrar ediyor. O halde bir hayli bekliyecek demektir.

Son derece kaba ve küstah bir lisanla konuşuyor. Bizi nakavt edecek bir yumruk hazırladığını söylüyor. Biz de ona başka bir şey hazırlıyoruz, bunu bilmiş olsun.

İngilizler, hava akınlarında elde ettikleri muvaffakıyetleri pek gürültülü bir şekilde haber veriyorlar. Fakat, maalesef, iddialarının çoğu da doğru. Bugün, bir tek tayyare, 1940 takinden çok daha büyük hasar verebiliyor.

Bununla beraber, ileri gelen İngiliz askerî münekkitleri, istilâ hareketlerinde kıt'aların yerini hava kuvvetlerinin hiçbir zaman tutamıyacağını söylüyorlar. Hakları var. Bir memleketi ele geçirmek istiyen, onu teslim olmaya ancak istilâ yolile mecbur edebilir. Yahut ta. o memleketin, manevî kuvvetini kaybederek, kendiliğinden teslim olmasını beklemek lâzımdır.

1918 de öyle yapmıştık. Fakat 1943 te bunu tekrar etmeyeceğimiz muhakkak.

Derdin biri bitmeden biri çıkıyor. Ne yapacağımızı şaşırıyoruz. Şimdi hangi şehrin bombardımana uğrayacağını düşündükçe tüylerim ürperiyor.

İNGİLİZLER HAVADA NİÇİN ÜSTÜN?

28 MAYIS 1943 — İngilizler havada üstünlüğü ele almaya yalnız pilotlarının mehareti ve İngiliz hava

sanayiinin kuvveti sayesinde muvaffak olmuş değillerdir. Muvaffakıyetlerinin diğer bir sebebi de bizim talihsizliğimiz ve ihmallerimizdir.

«Her şeyden evvel doğudaki muharebeyi kazanmamız lâzım» tezini terkedecek olursak, İngilizlere karşı hava üstünlüğünü tekrar elde etmemiz niçin mümkün olmasın?.

Göring 6 Haziranda nutuk söyliyecek. Bence konuşmasa daha iyi olurdu. O zaman bana fırsat düşerdi.

★

(Goebbels'in hatıra defteri arasında 1943 haziranına ait olan kısımlarla Temmuzun büyük bir kısmı eksiktir. Bu müddet zarfında İngiliz hava akınları daha fazla şiddetlenmiş ve, Temmuz içinde, Sicilya işgal edilerek İtalya'ya karşı taarruza geçilmiştir.)

İTALYA'DA DEĞİŞİKLİK

25 TEMMUZ 1943 — İtalyan siyasetinde bazı değişiklikler olduğuna dair gizli malûmat aldık. Başlarında Farinacci olmak üzere, eski Faşist Muhafızlar, Duçe'den, Büyük Faşist Meclisini toplantıya çağırmasını istemişler. Bu toplantıda Duçe'yi, eskiden olduğu gibi gene siyasî meselelerde ve harbin idaresinde önayak olmak imkânını elde etmek için üzerindeki yüklerden bazılarını atmaya ikna edeceklermiş.

Farinacci yalnız faal ve azimkâr bir adam değil, ayni zamanda Almanyanın dostudur. Kendisine körü körüne itimat edebiliriz.

SİCİLYA'DA DURUM

Sicilya'da şimdiye kadar yalnız Almanlar mukavemet gösterdiler. İtalyanlar ise daima teslim oldular. Sicilya üzerindeki hava muharebelerini de hemen hemen

tamamile Almanlar yapıyorlar. Yani, İngiltere üzerine bu kış şiddetli hava akınları yapmak için giriştiğimiz hazırlıklara maalesef fasıla vereceğiz demektir.

İngiliz hava akınları yüzünden dokuma sanayiimiz büyük zararlara uğramış bulunuyor. Halka dağıtılan giyecek kuponlarını karşılayamıyacak vaziyetteyiz. Eldeki mevcudu son derece sefil durumda bulunan bölgelere dağıtacağız.

HALK TELÂŞA BAŞLADI

Gelen mektuplar bana endişe veriyor. «Führer, bom bardıman edilen yerleri niçin gezmiyor?», «Göring niçin hiç bir yerde görünmüyor?» Ve bilhassa: «Führer niçin Alman milletine vaziyeti izah etmiyor?» diye soruyorlar.

Halkı bu kadar ihmal etmek olmaz. Ne de olsa harp gücümüzün esası onlara dayanıyor. Halk mukavemet arzusunu ve Alman komutanlarına olan güvenini kaybederse, en büyük buhranla karşılaşmış oluruz.

TOPLAR İTALYA'YA GİDİNCE...

26 TEMMUZ 1943 — Dün gece Hamburg son derece büyük bir hava akınına uğradı; gerek sivil halk, gerek silâh sanayii ağır zarar gördü. Maalesef gayet az tayyare düşürdük. Topu topu 12 tane.

Daha iki gün evvel, Tuğgeneral Weise, Hamburg'daki uçaksavar toplarını aldı, İtalya'ya gönderdi. Zaten vaziyetimiz kötü idi; bir de bu toplar olmayınca Hamburg'un müdafaası büsbütün zorlaştı.

Yeniden 120 — 200 bin kişiye barınacak yer bulmak lâzım. Bu meseleyi nasıl halledeceğiz bilmiyorum.

STALİN'İN GÜNLÜK EMRİ

Stalin, Kızılorduya bir günlük emir çıkardı. Alman hava kuvvetlerinin yaz akınlarında muvaffakıyetsizli-

ğe uğradıklarını, bu bombardımanlarda kat'î bir netice alamadıklarını söylüyor, «Sovyetler, Almanların anî baskını esnasında bulundukları mevzileri tekrar elde etmişlerdir ve Almanlar artık Sovyetlerden yeni arazi alabilecek halde değillerdir» diyor.

Maalesef, söylediklerinin çoğu doğru. Bana kalırsa son iki yaz zarfında yaptığımız gibi taarruzlarla vaziyeti değiştirmemize imkân yoktur.

İNANILMIYACAK HABERLER

Eve geldiğim zaman talefon çaldı. Führer, genel karargâhtan telefon ediyordu. Verdiği haberlere inanamıyacağım geldi.

Duçe istifa etmiş. İtalya'da idareyi Badoglio ele almış. Vaziyet gayet karışıkmış. Bu haberi radyoda Reuter ajansı vermiş.

Genel karargâhta kimse vaziyeti kat'iyetle tayin edemiyormuş. Führer, beni derhal oraya çağırıyor.

Ben, şahsan, hiç olmazsa şimdiki halde, faşizmin artık sonu geldiğine kaniim.

27 TEMMUZ 1943 — Genel karargâhta, Führer'le konuşmadan evvel Himmler ve Bormann'la görüştüm. Mussolininin kendi isteğiyle istifa ettiğini pek sanmıyorlar. Onlara göre, her halde Badoglio ile adamları, fırsattan istifade ederek, Mussoliniyi işbaşından uzaklaştırmış olacaklar. Anlaşılan Quirinal sarayına çağırmışlar, orada tevkif etmişler ve istifaya zorlamışlardır.

21 senedir iktidar mevkiinde bulunan inkılâpçı bir hareketin bu şekilde sona erdiğini düşünmek insanın ağrına gidiyor.

Yarım saat sonra Ribbentrop da yanımıza geldi. Zatürrieden yeni kalktığı için son derece zayıf.

Führer de, Duçe'nin kendi isteğiyle istifa etmediğine

kanaat getirdi. Duçe, hâlâ hayatta mı, değil mi, kimse bilmiyor. Faşizm ölüm tehlikesinde demektir.

İtalya'daki bu hareketin asıl gayesi, şüphesiz Almanya'dır. Badoglio'nun beyannamesinde, «harp devam edecektir» demesi hakikatte hiç bir şey ifade etmez.

ROMA'YI İŞGAL PLÂNI

Führer büyük bir darbe indirmek niyetinde: Hâlen cenubî Fransada bulunan paraşüt kıtası Roma'nın etrafına indirilecek. Bu paraşütçüler Roma'yı işgal edecekler. Kralla bütün hanedan erkânını ve Badoglio'yu, adamlarını tevkif edecekler, vaziyet tamamile bizim idaremiz altına alınacak.

Führer, Duçe'nin öldürülmüş olabileceğini zannediyor ama, ben bu kanaatte değilim. Bana öyle geliyor ki, muarızları onu sadece, sesini duyurmaması için mevkuf tutuyorlardır.

Aldığımız malûmata göre, Farinacci, tevkif edileceğini öğrenince, Alman sefarethanesine gitmiş, pazartesi sabahı da erkenden bir Alman uçağıyla, Roma'dan Münih'e gelmiş. Şimdi de karargâha gelmek üzere yolda bulunuyor. Führer, Farinacci'den memleket dışında yeni bir İtalyan hükûmeti kurmak için istifade etmek istiyor.

Bize gelen haberlere göre, Vatican hararetli bir siyasî faaliyetin merkezi olmuş. Führer, Roma'daki mes'ul kimseleri tevkife karar verdiği zaman, evvelâ Vaticanı da ele geçirmeyi düşünmüştü ama, Ribbentrop'la ben, buna bütün gayretimizle itiraz ettik. Bence, bu hareket, dünya efkârı üzerinde hasıl edeceği tesir bakımından, tamamiyle aleyhimizde olur.

İtalya'daki kuvvetlerimizin idaresini tamamiyle üzerimize aldık. Sayıları çok değil. Fakat iyi takviye edersek, muvaffak olmaları mümkündür.

İki yüz düşman uçağı Hanover üzerinde büyük bir gündüz akını yaptı. Zarar çok fazla. Bunda itfaiyenin Hamburg'a gönderilmiş olmasının da rolü var. Şehirde çıkan büyük yangınlara karşı hiç bir şey yapmak mümkün olamamış.

Alman milletinin endişe ve ıstırap içinde bulunduğu muhakkak. Vaziyeti halka nasıl izah edebiliriz ki; şahsan düşündüklerimizi ne söyliyebiliriz, ne de yazabiliriz.

HİTLER'İN TEVKİF EDİLME TEHLİKESİ

Führer, Himmler'e emir verdi: Almanya'da da İtalya'daki hâdisenin tekerrür etmesi ihtimali başgösterirse çok şiddetli tedbirler alınacak.

Fakat bence, Alman milleti Italyanlara o kadar düşmandır ki, Roma'daki hâdiseyi kendisine bir örnek olarak almak istemez.

Führer'in genel karargâhında bizi meşgul eden en mühim mesele şu oldu: İtalya'nın dönekliğine karşı takip edeceğimiz hareket plânlı ve hesaplı mı olmalıdır, yoksa birdenbire hareket etmek mi lâzımdır? Bunlardan birincisini tercih edecek olursak aradan en aşağı bir hafta geçer.

Führer, tabiî, mümkün olduğu kadar çabuk harekete geçmemize taraftar. Doğrusu da bu. Çünkü İtalya' daki vaziyet henüz sağlamlaşmadı; onun için, anî bir bir darbe ile her şeyi gene baştanbaşa değiştirmek kabildir.

Diğer taraftan, Rommel, tecrübeli bir asker sıfatile, ihtimalleri hesaplamakta daha ihtiyatlı davranıyor.

Sağlam bir esas üzerine dayanılarak muvaffakıyet ihtimali çok olan bir teşebbüste bulunmamıza taraftar.

ROMMEL'İN YENİ VAZİFESİ

Führer, Rommel'i, İtalya'ya karşı girişilecek harekâtın Başkomutanlığına tayin etti Sicilya'daki kuvvetlerimizin Başkomutanlığını da ona vermek istiyordu ama, Keitel'le Jodl buna şiddetle itiraz ettiler. Kendisini kıskandıkları için ona bu derece fazla iktidar verilmesi hoşlarına gitmiyordu.

Öğle yemeğinde hepimiz Führer'in etrafında toplanmış bulunuyorduk. Benden başka Göring, Ribbentrop, Rommel, Dönitz, Speer, Keitel, Bormann ve Almanya'nın ileri gelen askerî ve siyasî erkânı vardı.

Umumiyetle, sofra başındakilerin hepsi durumu, Führer'in tahlil ettiği şekilde görüyordu. Hepimiz, kat'î bir harekete geçilmesi lüzumunda müttefikiz.

İtalyan Kralı, Duçe'ye bu kadar şey borçlu olduğu halde şimdi ona tekme atması akıl alacak şey değil doğrusu!.

Memleketin her tarafından, halkın İtalya'daki bu harekete canının sıkıldığını gösteren haberler alıyoruz. Hattâ bazı yerlerde halk müthiş bir telâşa kapılmış. Ahali, Führer'in konuşmasını istiyor. Fakat Führer, tabiî, şimdiki halde konuşacak vaziyette değil. Halk biraz bekliyecek.

GÖRİNG HAKKINDA ŞAYİALAR

Ahalinin ağzında Göring hakkında bir takım saçma sapan şayialar dolaşıyor: Kimisi kaçmış, diyor; kimisi intihar etmiş, diyor. Daha türlü türlü şeyler. Göring bir münasebetle kendisini ahaliye gösterse iyi eder.

FARİNACCİ GELDİ

Prens Filip von Hess (1) de tesadüfen genel karargâhta bulunuyor. Kendisini mümkün olduğu kadar sahneden uzaklaştırmak lâzım. Onun için, Führer benim Prensle şahsen meşgul olmamı istedi.

Prens Filip, İtalyan cemiyet hayatı hakkında bana çok mahrem şeyler anlattı. Bunlardan edindiğim kanaate göre, İtalyan Aristokrasisi Mussolini'nin tamamile aleyhinde. Hâdiseden daha beş gün evvel İtalyan Veliahdi, Prens Filip'e, Mussolininin bir suçlu sayılması lâzım geldiğini söylemiş.

FARİNACCİ'DEN FAYDA YOK

Farinacci evvelâ Ribbentrop, sonra Führer tarafından kabul edildi. Bu görüşmelerde son derece biçimsiz konuştu. Führer onun, İtalya'daki hâdiselerden gayet müteessir olduğunu ve her şeye rağmen Mussolini'ye bağlı bulunduğunu söylemesini bekliyordu. Halbuki o öyle yapmadı. Duçe'nin şahsını ve hareketlerini tenkit etti.

Farinacci hâlâ, İtalyan Kralının Mussolini'ye karşı dürüst davrandığına ve Duçenin, kendi isteğile istifa ettiğine kani.

Bu adamdan geniş mikyasta istifade etmemize imkân olmadığı görülüyor. Führer, şimdiki halde, Farinacci'yi Himmler'e havale etti.

VAZİYET TEHLİKELİ

Guderian'la uzun uzun konuştum. Harbin aldığı seyirden büyük bir endişe duyduğunu söylüyor. Bütün

---

(1) Nazi partisinin bir bölge başkanı olan Prens Filip aynı zamanda İtalyan Kralının damadı idi.

cephelerde birden faaliyette bulunamıyacağımıza göre, kuvvetlerimizi bir cepheye teksif etmemize taraftar.

Führer, bu akşam son derece meşguldü. Hepimizi sıra ile kabul etti. Onun için, fazla yorulmuştu, yemeğini yalnız yedi.

Gece, Führer'in yanında tekrar toplandık. İtalya'ya karşı harekete mümkün olduğu kadar çabuk geçilmesi hakkındaki görüşünü bize tekrar izah etti.

Ben, Führer'in tarafını tuttum. Ben de şimdi harekete geçersek, az bir kuvvetle çok iş görebileceğimiz kanaatindeyim. Uzun uzun plânlar hazırlıyacak olursak o zaman büyük bir kuvvete ihtiyacımız olacak.

Yalnız, Führer de dahil olmak üzere şimdi hepimizin ittifak ettiği bir nokta var ki, o da şu; İtalya'ya karşı tutacağımız hareket hattına Vatikan dahil edilmiyecek.

Paraşüt kıtalarile yapılacak hücumun da ancak bir iki saate kadar yapılması lâzım geldiğine karar verdik.

Yorgunluktan bitap bir halde idim, yatar yatmaz derhal uykuya daldım ve ölü gibi uyudum.

28 TEMMUZ 1943 — Sabahleyin haber aldık. Churchill Avam Kamarasında nutuk verecekmiş. İhtiyarın gene şahlanacağı muhakkak.

Faşizmin tarihe karışmış olduğuna bir türlü inanmıyorum.

İtalyan gazetelerinin başmakaleleri gayet sert bir eda taşıyor. İtalyanın yirmi senelik bir esaret devresine girdiğini ileri sürüyorlar. Fakat şimdi başmuharrir sandalyelerini işgal eden bu mahlûklar, nihayet kendilerini hür hissettiklerini de derhal ilâve ediyorlar.

FRANCO'NUN MUSSOLİNİ'YE OLAN BORCU

Franco, gazetelerine emir verdi: İtalya'daki hâdiseleri hiç bir yorumda bulunmadan, gayet bitaraf bir şe-

kilde yazacaklar. Halbuki bu şişko tavuskuşu, işgal ettiği tahtı Duçe'ye borçlu.

Basen üzerine yapılan son hava akını Krupp fabrikalarının tamamiyle durmasına sebep oldu. Speer büyük bir endişe içinde bulunuyor.

Öğleyin Führer'le tekrar uzun uzun görüştüm. Farinacci onu büyük bir sukutu hayale uğratmış. Karşısında Duçe'nin hararetli bir taraftarını göreceğini zannederken, ağlamaklı bir sesle onu tenkit eden, iradesiz bir adamla karşılaştığını söylüyor.

Führer'in İtalyan Kralı hakkındaki fikirleri çok doğru. Onun çok zayıf iradeli bir adam olduğunu, kendisini kim desteklerse o tarafa döndüğünü söylüyor.

İtalyan gazeteleri şimdi insanı utandıracak yazılarla dolu. Sırası gelince orada da güzel bir temizlik yapmaya mecbur olacağız.

SÖYLEYECEK BİR ŞEY KALMADI

Führer'den, Berlin'e dönmeme müsaade etmesini istedim. Çünkü bu sırada orada sözü geçer bir adamın bulunması lâzım geldiği kanaatindeyim. Kabul etti.

Halk, nüfuz sahibi bir kimsenin ve bilhassa Führer'in vaziyeti izah edecek mahiyette bir nutuk vermesini gittikçe daha büyük bir arzu ile bekliyor. Fakat, bu gün içinde bulunduğumuz vaziyet hakkında ne söyliyebiliriz ki?

Bir araya toplanıp görüştüğümüz zaman elle tutulur bir neticeye varamayışımıza hayret ediyorum. Askerî sahada çok büyük bir gayret sarfediyoruz, fakat harbin siyaset sahasında hemen hemen hiç bir gayret göstermiyoruz. Bilhassa, askerî harekâtımızın pek durgun gittiği bu sırada hiç olmazsa siyasî mekanizmamızı iyi kullanmamız lâzım. İngilizler, muvaffakıyetlerinin

büyük bir kısmını, siyasî imkânlardan istifade etmekteki meharetlerine borçludurlar.

Alman ve İtalyan işçileri yüzünden başımız belâda. Aralarında sık sık yumruk yumruğa geliyorlar.

HAMBURG MAHVOLDU

29 TEMMUZ 1943 — Dün gece Hamburg'un uğradığı hava akını şimdiye kadarkilerin en şiddetlisi oldu. İngilizler şehrin üzerine 800 - 1000 bombardıman uçağı ile geldiler. Bizim uçaksavar toplarımız bunların ancak pek azını düşürmeğe muvaffak oldu.

Bu suretle, bir milyon nüfuslu büyük bir şehir, tarihte görülmemiş şekilde mahvoldu. Şimdi, halli hemen hemen kabil olmayan bir takım meselelerle karşılaşmış bulunuyoruz.

Kaufman, raporunda 800 bin kişinin evsiz, barksız kaldığını, ne yapacaklarını şaşırmış bir halde dolaşıp durduğunu bildiriyor.

Roma'dan gelen haberlere göre, İtalyanlar Almanya'daki işçilerini geri çekmeğe çalışıyorlar. Bu işçiler arasında, ilk zamanlar bazı huzursuzluk emareleri görülüyordu ama, sonradan bunları ortadan kaldırmak pek zor olmadı.

JAPONLARIN TAVSİYELERİ

Berlin'deki Japon askerî heyeti, harp vaziyetimiz hakkında bana bir rapor verdi. Sicilya'daki muharebelerden vazgeçmemizi ve harekâta son verip askerlerimizi çekmemizi tavsiye ediyorlar. Bizim, yerimizde kendileri olsaymış, Akdeniz'deki İngiliz filosuna intihar torpillerile büyük bir darbe indirirlermiş.

Bazı resmî dairelerin tahliyesinde tatbik edilen usuller Berlin'de halkı bir hayli telâşa sevketti. Şimdi halk arasında şöyle bir kanaat var: Bombardımanlar bi-

raz daha şiddetlenirse hükûmet başka yere taşınacak, diyorlar. Tabiî, böyle bir şeyi aklımızdan bile geçirmiyoruz. Onun için, bu şayialara karşı propagandalara başladım.

(Goebbels'in hatıra defterinde Ağustos ayı ile Eylûlün ilk günleri eksiktir. Bu müddet zarfında Sicilya Müttefikler tarafından işgal edilmiştir.)

8 EYLÜL 1943 — İstikbaldeki nizamdan ve milletlerarası bir idareden bahsederken Churchill'i ahmak bir adama benzetmemek kabil değil. Fakat harbin idaresi bahis mevzuu olduğu zaman da İngiltere'nin ondan daha iyi bir adam bulamıyacağı muhakkak.

HİTLER'İN BİR TAHMİNİ

Führer hâlâ İngilizlerle Amerika'lıların İtalya'da Callabria bölgesindeki harekâtla askerî bir şaşırtmacaya başvurdukları kanaatinde. Ona göre, Anglo - Saksonlar asıl yakında batıdan bir taarruza hazırlanıyorlar.

Führer, Churchill'in ve Roosevelt'in yapacakları bir taarruz karşısında gafil avlanmak arzusunda olmadığını söylüyor.

İtalyan basını harpten artık hiç bahsetmez oldu. İtalyan'ların bu derece alçalacaklarını dünyada kimse ummazdı.

Fakat doğu cephesinin bize verdiği endişe yanında bunların hepsi sıfır kalıyor. Sovyetler son zamanlarda muazzam muvaffakıyetler kazandılar.

Gelen haberler henüz pek kat'î değil ama, doğru oldukları da muhakkak. Bu durum karşısında, eskiden kararlaştırdığımızdan daha geniş ölçüde geri çekilmeye mecbur kalacağımız anlaşılıyor. Vaziyet o kadar nazik ki, Führer'in gidip bizzat yerinde meşgul olması lâzım geliyor. Kendisinin vaziyeti kurtaracağına gayet emi-

nim ama, bunun için çok büyük gayret sarfedeceğini de biliyorum.

ALMAN KIZLARINA DAMGA VURULUYOR

Gernant (1) Danimarka'daki vaziyet hakkında bana bir rapor gönderdi. Orada vahim denilecek bir durum hâsıl olduğu anlaşılıyor. Bilhassa Kopenhag'da çok can sıkıcı hâdiseler cereyan ediyormuş: Alman askerleri hemen hemen caddelerden geçemez olmuşlar. Alman kızlarının vücutlarını Gamalıhaç işareti ile damgalıyorlarmış. Uçak hangarlarına, münakale binalarına karşı baltalama hareketleri de günden güne artıyormuş. Hükûmet ise bunlara karşı hiçbir harekette bulunmak istemiyormuş; zaten istese bile elinden birşey gelmiyecek vaziyetteymiş.

Bana kalırsa, işgal altındaki yerler arasında halka en iyi muamele Hollanda'da yapılıyor. Seys-İnquart'ın tatlı-sert davranmakta pek usta olduğu görülüyor.

İTALYA, TESLİM OLDU

9 EYLÜL 1943 — İtalya'da bugün çok mühim bir hâdise oldu: Badoglio, bize evvelden bir tek kelime bile söylemeden düşman devletlere kayıtsız, şartsız teslim olmayı teklif etti ve onlarla mütareke imzaladı.

Saat yediye doğruydu: Führer telefon edip beni genel karargâha çağırdı. Bu habere pek sinirlenmiş.

Mussolini'nin iş başından uzaklaştırılmasındanberi biz zaten böyle olacağını biliyor ve her ân için bekliyorduk. İtalyanlar bizi en müşkül zamanımızda yüzüstü bıraktılar.

Franco da dahil olmak üzere İspanyol milleti bizim galip geleceğimize artık inanmıyor. Onun için, gittikçe

---

(1) Propaganda Bakanlığı memurlarından biri.

daha fazla Anglo-Saksonlara yanaşıyorlar. Artık İspanya'da bizim pek fazla nüfuzumuz kalmadı.

MUSSOLİNİ NASIL TEVKİF EDİLDİ?

İsviçre'den aldığımız bir raporda Duçe'nin nasıl düştüğü hakkında tafsilât var. Bu rapordan anlaşıldığına göre, kaynatasını tevkifte elebaşı rolünü Ciano oynamış. Şu Ciano, tarihte misli görülmemiş derecede alçak hainin biri. Kralın ondan aşağı kalır tarafı yok. Fakat, zaten bir kraldan başka ne beklenir ki!

Hamdolsun, bizim için böyle bir tehlike olduğunu gösterir hiç bir alâmet yok.

ALMANYA'DA TEVEKKÜL HAVASI

10 EYLÜL 1943 — Bütün memleketi derin bir bezginlik ve tevekkül havası kapladı... Genel karargâhta hemen hemen hayattan eser yok. Herkes sabahın beşine kadar ayaktaydı. Führer de, dünkü ve geceki yorgunluktan sonra bitap düşmüştü. Sabaha karşı istirahate çekildi.

Führer, İtalya'nın ihanetini daha çok evvelden kat'î olarak tahmin ediyormuş ve bu işin böyle olacağından gayet eminmiş. Buna rağmen hâdise tahakkuk edince çok müteessir oldu.

Sabahleyin beni yanına çağırdığı zaman daha yeni kalkmıştı. Tahminin hilâfına olarak, sıhhatçe son derece iyi görünüyordu. Zaten daima öyledir: Buhran zamanlarında Führer bedenen ve ruhen daha kuvvetlenir, hâdiselere hâkim olmak üzere kendinde yeni bir kuvvet bulur. Bu sabah sadece iki saat uyuduğu halde, sanki uzun bir tatilden dönmüş gibi idi.

Führer İtalya hâdisesini alçaklığın en büyük örneği sayıyor ve vaziyete hâkim olmamız için büyük bir

gayret sarfetmemiz lâzım geldiğine kani bulunuyor. İleride ne olacağını kimsenin bilemiyeceğini, bugün felâket olarak görünen bir şeyin yarın bir nimet sayılabileceğini söylüyor.

PRENS FİLİP TEVKİF EDİLDİ

İtalyanların ihanet ettiklerini biz evvelâ Londra radyosundan öğrendik. Bu da tarihte misli görülmemiş bir hâdisedir diyebiliriz. Tahmin ettiğimiz gibi teslim müzakereleri uzun zamandanberi devam ediyormuş.

Führer, haber alır almaz, o sırada genel karargâhta bulunan Prens Filip von Hesse'yi tevkif ettirmiş. Prens, tevkif edilince son derece şaşırmış. Şimdiki halde Könisberg'de Gestapo karargâhında bulunuyormuş.

Prens Filip'in tevkif edilmesi hakikaten lâzımdı. Çünkü, genel karargâhta bulunduğu sırada bizim birçok devlet sırlarımızı öğrenmişti.

MUSSOLİNİ NEREDE?

Duçe'nin nerede ve ne halde olduğuna dair şimdiye kadar hiç bir şey öğrenemedik.

İtalyan filosunun bir kısmı demir alıp denize açılmış. Führer, bu gemilerin İngilizlere teslim olmaya gittiklerini zannediyor. Maalesef bizim denizaltılar Spezia limanına geç vardılar. Halbuki onlara İtalyan filosunun bir kısmını torpillemek emri verilmişti.

Bu vazife şimdi hava kuvvetlerimize verildi. Bir iki geminin batırılacağı muhakkak.

Führer, biraz müşkilâtla karşılaşsa bile, en nihayet vaziyete hâkim olacağına emin bulunuyor. Roma'nın şimaline çekileceğiz ve Führer'in daima düşündüğü müdafaa hattını, yani Apenin dağlarını tutacağız.

KRAL BORİS NASIL ÖLDÜRÜLDÜ?

Balkanlar da kaynaşmaya başladı. Bulgaristan'daki vaziyet hiç de emin bir çehre arzetmiyor. Führer'in söylediğine göre, Kral Boris'e zehirlenmiş nazarile bakabiliriz. Alman doktorları Boris'in yılan zehiri ile öldürüldüğüne kanaat getirmişler ve otopsi yapılmasına lüzum göstermişler. Bulgar hükûmeti de bunu kabul etmiş, fakat hanedan ailesi itirazda bulunmuş. Boris'i zehirlemeyi İtalyan'ların teklif etmiş olmaları bence hiç de uzak bir ihtimal değil.

HİTLER ENDİŞEDE

Führer, İngilizler şimdi batıdan taarruza geçerlerse diye endişe ediyor. Batıda gayet kuvvetli tahkimat hatlarımız var ama, bunların arkasında pek az bir ihtiyat kuvvet bulunuyor.

Onun için, bizim yapacağımız tek şey, İngiliz ve Amerikalıların teşebbüsünü derhal ve bir hamlede geri püskürtmek, karaya ayak basmalarına imkân vermemektedir. Führer buna muvaffak olacağımıza gayet emin.

Yine Führer'e göre, Anglo-Amerikan taarruzu Hollandadan yapılacak. Çünkü en zayıf noktamız orası. Sonra, böyle bir teşebbüse en fazla yardım etmeye hazır halk da orada. Herkesin bildiği gibi, Hollanda'lılar bütün batı Avrupa'nın en küstah, en aksi tabiatli insanlarıdır.

İngilizlerin birkaç gündenberi batı bölgesindeki nakliye yollarımızı bombardıman etmeleri de şüphe uyandırıyor. Acaba bu, bir istilâ hareketinin başlangıcı mı? İngiliz donanması da Avrupa'nın batı sahillerine mütemadiyen yaklaşıp uzaklaşıyor.

Bekliyelim bakalım; ne olacak, göreceğiz; fakat, böy-

le bir teşebbüsü kâfi derecede emniyet ve hazırlıkla karşılayacak durumda olmayınca beklemek insanı asabîleştiriyor.

Üstelik, Doğudaki vaziyet de son derece vahim olmakta devam ediyor. Fakat Führer, orada vaziyete hâkim olacağı hakkındaki kanaatini hâlâ muhafaza ediyor. Tabiî, buna ancak çok gerideki bir hatta çekilmekle muvaffak olacağız. Bu geri çekilmenin de gayet büyük bir intizam içinde yapılması şart.

STALİN'LE ANLAŞMAK MÜMKÜN MÜ?

Stalinle ileride anlaşmaya yanaşmak acaba mümkün müdür diye Führer'e sordum. «Şimdiki halde değildir» diye cevap verdi. Esasen o, İngilizlerle anlaşmanın Stalinle anlaşmaktan daha kolay olduğu kanaatinde.

Führer: «Bir gün olacak İngilizlerin akılları başlarına gelecek» diyor ama, ben şimdiki halde bunu pek mümkün göremiyorum.

Churchill, tabiî, bu harbde İngilterenin emperyalist emellerini tahakkuk ettirmeye çalışıyor. Sicilyayı ele geçirmesi kendisine bu hususta epey imkân da vermiş oluyor. Sicilya İtalya'ya bir daha iade edilmiyecektir. Çünkü Sicilya'nın, ihtimal Calabria ile beraber, İngiliz İmparatorluğunun Akdenize hâkim olmasına ve bu hâkimiyeti ilelebed muhafaza etmesine yarıyacak mahiyette bir mevkii vardır.

Şüphesiz, İngilizler Sardunya ile Korsika'ya da el atacaklardır. İngiltere harpten bu ganimetlerle çıkacak olursa bir hayli şey kazanmış sayılabilir.

Führer, o zaman İngilizlerle anlaşmanın mümkün olacağı fikrinde. Fakat ben şahsan Stalin'le anlaşmanın daha fazla mümkün olduğu kanaatindeyim. Çünkü

Stalin Churchill'den daha pratik bir politikacıdır. Churchill ise, romantik bir maceraperesttir; onunla mantık dairesinde konuşmak kabil değildir.

Führer, hava durumu hakkında ümidvar bulunuyor ve iki, üç aya kadar havalarda tekrar üstünlüğü ele alacağımızı söylüyor. Son haftalar zarfında müdafaa kuvvetimiz son derece artmış bulunuyor. Bombardımanlara mukabele için yaptığımız hazırlıklarda gittikçe ilerliyoruz. Fakat maalesef, İngilizlerin Peenemünde' ye (1) yaptıkları akınlar hazırlıklarımızı bir ay, hattâ iki ay geriye attı. Onun için, mukabele hareketlerine ancak ocak ayının sonlarında başlıyabileceğiz.

Führer'in ümidi, en fazla, uçar bombalarda. Bu sayede İngiltere karşısındaki vaziyetimizi kökünden değiştirmek kabil olabilir, diyor.

Yine ona göre, yakında İngilterenin sis mevsimi başlıyacaktır ki, bu da işimizi bir bakıma kolaylaştıracaktır.

Denizaltı harbinden de Führer çok şeyler bekliyor. İngilizlerin radar âletlerini tesirsiz kılan yeni teçhizat çok iyi netice verdi. Bu icadın tatbikine başladığımız gündenberi artık denizaltı kaybı vermiyoruz.

Şimdiki halde, bu teçhizattan elimizde kâfi derecede yok. Onun için, seferden dönen denizaltılarındaki âletleri alıp yeni yola çıkacaklara takıyoruz.

Führer, yakında çok daha muvaffak denizaltı harekâtı yapacağımıza emin. Yapabilirsek herhalde çok iyi olur. Führer, umumiyetle, nikbin. Hattâ, bana kalırsa, birçok bakımlardan lüzumundan fazla nikbin.

Bence, nihayet iki düşmandan birine yanaşmak zo-

---

(1) Peenemünde, Baltık denizi kıyısında, Stettin civarında bir limandır. Almanların en gizli silâh araştırmaları ve uçar bomba tecrübeleri burada yapılıyordu.

runda kalacağız. Almanya şimdiye kadarki cephede birden harp etmemiştir. Böyle bir harbe uzun müddet mukavemet edebileceğini hiç sanmıyorum.

BOLŞEVİK BİR AVRUPA

Gene bana kalırsa, İngilizler, ne olursa olsun, Avrupa'nın bolşevikleşmesine razı olamazlar. Hattâ, nasyonal sosyalist bir Avrupa ile Bolşevik bir Avrupa arasında tercih yapmak zorunda kalacak olurlarsa hiç şüphesiz nosyonal sosyalist Avrupa'yı tercih edeceklerdir.

Fakat şimdiki halde İngilizler nasyonal sosyalist Almanyanın da, Bolşevik Rusya'nın da bitap düşeceğini ve Avrupa'ya kendilerinin hâkim olacağını umuyorlar. Bir gün gelecek, bunun mümkün olamıyacağını, nasyonal sosyalizme karşı biraz yumuşarlarsa bolşevikliklе karşılaşmaya mecbur olacaklarını anlıyacaklar. O zaman, tabiî, bizimle anlaşmaya bakacaklar.

Bu takdirde Churchill'in, mevkiini muhafaza edebileceğini hiç sanmıyorum. Yerine Eden'in geçeceği muhakkak. Fakat Eden'e bolşeviklik, Churchill'den daha fazla bulaşmıştır.

Muhakkak olan bir şey varsa o da şu: İtalyanlar harbi artık tamamile kaybetmiş bulunuyorlar. Mussolini tarihe son Romalı olarak geçecek. Onun arkasında kof bir millet varmış. Bunu daha evel idrâk etmemiz lâzımdı.

NASYONAL SOSYALİZMDE DEĞİŞİKLİK

Nasyonal Sosyalizmde bazı yenilikler yapılması lâzım. Halkla olan münasebetlerimizi daha fazla içtimaî bağlarla kuvvetlendirmek icap ediyor.

Führer'i millete hitaben bir nutuk vermesi için çok zorladım. Fakat, İtalya'daki vaziyeti henüz vazıh bir

şekilde anlatamıyacağı için, konuşmaya lüzum görmüyor. Doğru ama, halk da daha fazla bekliyemez ki.

Führer içimizden bazılarını akşam yemeğine alıkoydu.

Göring, İtalya'nın yaptığı ihanete müthiş kızıyor. Aramızdakilerin hepsi, bunun böyle olacağını zaten evvelden tahmin ettiğini söylemekte! Fakat, hiç biri vaziyeti kâfi derecede tahmin edememiş ki, hepsi son derece şaşırıp kaldılar!

Göring, şimdi hava muharebeleri bakımından eskisinden daha ümidvar bulunuyor. Hattâ, bana kalırsa, lüzumundan fazla ümit besliyor.

Sabahın dördüne kadar konuştuk. Führer'in Blondi adında büyük bir köpeği var. Onunla çok iyi eğleniyor. Bu köpek şimdi onun en sadık arkadaşı vaziyetinde. Şaşılacak şey: Bu hayvan, Führer'e o kadar alışmış ki! Bu suretle Führer, yanında her zaman için canlı bir mahlûk bulmuş oluyor.

«İNŞALLAH DOĞRUDUR!»

11 EYLÜL 1943 — «Economist» te bahse değer bir makale çıktı: Berlin üzerine yapılan hava akınlarının İngiltereye çok pahalıya mal olduğu ileri sürülüyor. İngilizlerin uğradıkları kayıplar o kadar ağırmış ki, buna uzun müddet dayanmalarına imkân yokmuş. İnşallah doğrudur!

Çar Boris'in zehirlenmesine dair Alman doktorlarının buldukları delilleri Führer Prens Kiril'e bildirmek istiyor. Onun kanaatine göre, bu zehirlenme işinde İtalyan Sarayının parmağı bulunuyor. Bu şüpheyi veren bir şey daha var :

Bütün İtalyan kral ailesi arasında en korkunç kadın olarak tanınmış olan Prenses Mafalda, Kral Boris'-

in ölümünden birkaç hafta evvel Sofya'da bulunuyordu. Bu Prenses, Bulgar Kraliçesinin kız kardeşidir (1).

İtalyan krallık ailesi dört bir tarafa kaçıştı. Bu arada veliahd da bir adaya gitmiş.

GİZLİ BİR TELEFON KONUŞMASI

Churchill'le Eden arasındaki bir telefon muhaveresini öğrenmeğe muvaffak olduk. Bu konuşma esnasında Eden, İtalyan veliahdının İngilizlere bir takım müşkilât çıkardığından acı acı şikâyet ediyor. Şikâyeti de şu: Veliahd, yaver olarak yanına bir İngiliz subayını almak istemiyormuş.

Biz öğle yemeğinde iken Jodl yeni haberlerle geldi. Romadaki garnizon, en iyi muhafız kıtaları da dahil olmak üzere, Kesserling'e teslim olmuş. Şimdi Alman kıtaları Roma'ya doğru yürüyorlar. Şimalî İtalya'daki şehirlerin çoğu bizim elimizde. Bu suretle, İtalya bahsinde emniyetimiz için en mühim olan meseleler halledilmiş demektir.

MUSSOLİNİ ZEHİRLENDİ Mİ?

Bugünkü konuşmamızda da Führer, Prenses Mafalda'nın İtalyan sarayındaki en hilebaz kadın olduğu hakkındaki kanaatini tekrar ileri sürdü. Onun, eniştesi Boris'i öbür dünyaya gönderebilecek tıynette bir insan olduğunu söylüyor. Hattâ, gene Führer'e göre, İtalyan plâtokratları Mussolini'ye de zehir vermiş olabilirler; zira Mussolini'nin hastalığı da esrarengiz bir mahiyet taşıyor.

Bizim de başımıza böyle şeyler gelmesi ihtimaline karşı Führer bazı tedbirler alınmasını tavsiye etti. Bu

---

(1) Prenses Mafalda 1945'te bir nazi tecrid kampında ölmüştür.

arada, Alman ordu teşkilâtındaki bütün Alman prenslerinin vazifelerine son verilecek.

Eski hükümdar ailelerine ait bütün binaların da mümkün olduğu kadar süratle müsadere edilmesi teklifinde bulundum. Führer bunu da kabul etti.

Mussolini meselesine gelince; onu kurtaramazsak ben şahsen çok üzülürüm. Fakat bu teessürüm sadece hissî bakımdan. Siyasî bakımdan hiç de bir kayıp sayılamaz.

«İTALYAN KRALI ELİMİZE GEÇSE...»

12 EYLÜL 1943 — Almanya'da İtalya'ya karşı tarif edilmez bir nefret var. Kral elimize düşse kurşuna dizdirmemek bizim için âdeta imkânsız olacak, çünkü Alman milleti muhakkak ki, kralın idamını istiyecektir.

İtalyan ihaneti günlerinde resmî dairelerde, hattâ parti teşkilâtında bile, ileri geri söylenenler olmuş. Umumun önünde: «Harbi kaybettik» veya «Hitler mağlûp oldu» gibi lâkırdı edenleri mahkemeye vereceğim, yahut tecrit kampına göndereceğim.

MUSSOLİNİ NASIL KAÇIRILDI?

13 EYLÜL 1943 — Bu akşam iyi bir haber aldık: Duçe'yi kurtarmaya muvaffak olmuşuz. S.D. talebe paraşüt kıtalarile Waffen-S.S. bu suretle büyük bir kahramanlık göstermiş oldu.

Duçe halen Viyana yolunda imiş.

Gece yarısına doğru Führer bana telefon etti. Duçe'nın kurtarılmasına çok memnun.

Duçe, Apenin dağlarının en yüksek tepesinde küçük bir dağ otelinde mevkuf bulunduruluyormuş. Kurtarma teşebbüsü plânörlerle yapılmış. Plânörlerden biri, otelin 20 metre kadar ilerisine iniyor. Mussolini otelde-

dir. Kapının önünde İtalyan karabinyerleri nöbet beklemektedir. Fakat bizim askerlerimiz son derece anî bir hareketle, onları bertaraf edip içeri dalıyorlar.

Bir iki dakika sonra Duçe, artık serbestti. Tabiî, son derece memnun ve mütehassis olmuş. Bilhassa Alman askerleri tarafından kurtarılmış olması çok hoşuna gitmiş.

Duçe, Apenin dağlarındaki mahpesinden kurtarıldıktan bir iki saat sonra Viyana'ya varmış bulunuyordu. Führer bana telefon etmeden az evvel onunla telefonla konuşmuş, Führer'in bana anlattığına göre Duçe, hâdiselerin aldığı şekil karşısında çok derin bir keder duyuyormuş. Bilhassa son vaziyet sinirlerini sarsmış. Führer'e, çok yorgun ve bitkin bir halde olduğunu, şimdiki halde uzun bir uykudan başka birşey düşünmediğini söylemiş.

MUSSOLİNİ'NİN NÜFUZU KALDI MI?

Hâlâ, geniş ölçüde bir siyasî faaliyette bulunabilecek iktidarda mı, değil mi, yakında öğreniriz. Führer bu fikirde.

Duçe'nin kurtarılmasına, insanî bakımdan, ben de sevindim. Fakat onun hâlâ siyasî bir nüfuzu olabileceğini hiç zannetmiyorum. Bilâkis, bence, Duçe bir kere ortadan kalktı mı, İtalya'da vaziyeti düzeltmek ve bütün hâkimiyeti kendi elimize almak daha kolay mümkün olur.

Halbuki, Duçe gene ortaya çıkınca İtalya millî bir hükûmet kurmaya kalkacak, bir çok bakımlardan kendisine karşı bazı taahhütlere girmemiz icap eden bir devlet çıkacak.

Bu, hoş bir şey olmasa gerek!

Fakat, bu sonra düşünülecek bir mesele. Şimdiki

halde ben şu kanaatteyim ki, yıldızımız tekrar parladı. Maamafih, bunu açıkça söylemeğe korkuyorum.

HAYRET VE HAYRANLIK

14 EYLÜL 1943 — Duçe'nin, âdeta piyeslerde olduğu gibi bu şekilde kaçırılması düşmanın üzerinde bile yük bir tesir husule getirmiş. Bir çok yerlerden aldığımız haberler bunu gösteriyor. Bilhassa İngilizler derin bir hayret içinde. Adeta, neye uğradıklarını şaşırmış gibi bulunuyorlar ve habere inanamıyacakları geliyor.

Hâdise Japonya'da da büyük bir heyecan ve alâka uyandırdı. Japonlar, Almanya'nın gösterdiği bu cesaret ve kahramanlığı derin bir hayranlık içinde takdir ediyorlar, askerlerimizin muvaffakıyetini lâyıkiyle övüyorlar.

Faşistlere gelince; onların da şimdi bütün ümitleri Duçe'de. Gözlerini ona dikmişler, ne söyliyeceğini, ne emir vereceğini bekliyorlar. Onun kararlaştıracağı plânı tatbik için çalışmaya hazır bulunuyorlar.

Fakat, bu ümitleri tahakkuk edecek mi, bilmiyorum. Hattâ, pek sanmıyorum, diyebilirim; çünkü Duçe âdeta hasta bir halde. Son derece bitkin ve bezgin bir vaziyette bulunuyor. Onun derhal harekete geçmesini, yeni bir faaliyete önayak olmasını pek bekliyemeyiz. Buna muktedir olabilmesi bir zaman meselesidir. O zamana kadar da hâdiseler ne şekil alır, bunu tahmin etmek biraz güç.

Berlin üzerine İngilizler tarafından yeni bir hava akını yapıldı. Bu bombardıman esnasında yıkılan binalar arasında Plâtzensce hapishanesi de var. Bina yıkılınca, ölüme mahkûm bulunan mahpuslar kaçmaya muvaffak olmuşlar.

RUSYA'DA RADYO YASAĞI

15 EYLÜL 1943 — Esirlerin anlattıklarına göre, Sovyetler Birliğinde son zamanlarda halkın maneviyatı hayli düzelmiş. Buna da sebep, muhakkak, son iki aydır cereyan eden muharebelerde Kızılordunun oldukça mühim muvaffakıyetler kazanmasıdır.

Yazık ki, Sovyetler Birliği halkına radyo ile hitap etmemize imkân yok. Bu propaganda silâhından mahrum bulunuyoruz. Sovyetlere propagandamızı dinletebilseydik propaganda yolu ile herhalde epey şey kazanabilirdik.

Fakat Kremlin kurnaz davrandı: Halkın, yabancı radyolarını dinlemesini yasak etti. Ahali sadece kendi radyolarını dinlemek zorunda bulunuyor. Onun için, sesimizi onlara duyurmanın, propagandamızı kulaklarına kadar vardırmanın imkânı yok.

MUSSOLİNİ GELDİ

Duçe genel karargâha geldi.

Führer, Duçe'nin oğlu Vittorio ile beraber, kendisini barakasının önünde karşıladı. Kucaklaştılar.

Onların birbirlerile nasıl kucaklaştıklarını görüp de heyecan duymıyacak bir insan tasavvur edemiyorum. Bu, hakikaten, insanın kalbini heyecana boğan bir manzara idi.

Führer'le Duçe, bu hararetli karşılaşma sahnesinden sonra, başbaşa görüşmek üzere içeri çekildiler.

16 EYLÜL 1943 — Tıp talebesinin sayısı diğerlerine nisbetle son derece arttı. Bunun sebeplerinden biri de tıp talebesinin bir müddet için askerlikten muaf tutulmasıdır. Onun için, gençlerin tıbbı tercih etmelerini yalnız bu mesleğe karşı alâka olarak değil, ayni zaman-

da, cephede çarpışmaya karşı bir alâkasızlık olarak karşılamak lâzım.

Buna mukabil, fen ve tabiat şubelerindeki talebe sayısının azalması insanı telâşa düşürecek mahiyettedir. Tıp talebesine verilen imtiyazın diğer şubelere de teşmili her halde çok iyi olur.

MUSSOLİNİ BEYAZ PERDEDE

18 EYLÜL 1943 — Duçe'nin kurtarılışına dair çok meraklı bir havadis filmi gördüm. Filmde Duçe de oldukça uzun bir müddet perdede görünüyor. Arkasında sivil elbise var. Gayet şaşkın bir vaziyette duruyor. Yüzünde mustarip bir ifade göze çarpıyor.

Bugüne kadar Berlin'den bir milyon kişi tahliye edildi. Teşkilât bakımından bu, muazzam bir muvaffakıyettir.

ZAYİAT BLÂNÇOSU

20 EYLÜL 1943 — 22 Haziran 1941 den 31 Ağustos 1943 e kadar, Lehistan müstesna olmak üzere, doğu cephesinde verdiğimiz zayiat şu şekilde tesbit edildi :

548,490 ölü (18,512 si subay); 1.998,991 yaralı 51 bin 670'i subay); 354,967 kayıp (11.597 si subay); yekûn 2.902.438 (81.779'u subay).

Tuhafımıza giden bir şey varsa o da şu :

Doğu cephesinden gelen her asker, kendisini bolşevik askerinden üstün görüyor. Onların iyi çarpışmadıklarını, iyi teçhizli olmadıklarını, askerlik ilminden anlamadıklarını söylüyor. Buna rağmen, biz mütemadiyen geriliyoruz. Bu nasıl oluyor, anlayamıyorum.

«Vâdim o kadar yeşildi ki» isimli İngiliz romanını okuyorum. İngilizlerin zihniyetini göstermek bakımından çok mühim bir kitap. Orada, İngiliz milletinin nasıl

düşündüğünü neler hissettiğini görüyoruz. Onun için, İngilterenin bolşevikleşmesi tehlikesini ben şahsen uzak görüyorum. İngiliz zihniyeti, millî an'anelere çok bağlı bulunuyor.

«KENDİMİZE GÜLDÜRÜYORUZ.»

21 EYLÜL 1943 — Japonlar Salamaua'nın tahliyesine muvaffak olduklarını bildiriyorlar. Bu «muvaffakıyetli tahliyeler» Mihver devletlerinin başlıca lâkırdısı oldu. Bu tâbiri artık kullanmasak iyi ederiz. Çünkü her seferinde kendimize güldürüyoruz.

Doğu cephesi haritasına bakınca insanın tüyleri diken diken oluyor: Geçen sene bu vakitler elimizde bulunan toprakla bugün hâkim olduğumuz yerleri mukayese edince ne kadar gerilediğimizi açıkça görüyoruz. Çok geriledik.

22 EYLÜL 1943 — Doğu cephesinde vaziyet çok fena. Geri çekilme hareketlerimiz artık intizamını kaybetti. Asker, gayrı muntazam bir şekilde ve süratle geriliyor. Bu yüzden, tabiî bir çok silâh ve malzeme kaybediyoruz. Yeniden çok buhranlı bir devreye girmiş bulunuyoruz.

MUSSOLİNİ İNTİHARA KARAR VERMİŞTİ

Duçe'nin yakınlarından birisi, onun ne şekilde mah pus tutulduğuna dair tafsilât verdi. Bu zatın anlattığına göre, Duçe, kendisinin İngilizlere veya Amerikalılara teslim edileceğinden çok korkmuş ve böyle bir tehlike karşısında kalacak olursa intihara karar vermiş.

23 EYLÜL 1943 — Führer'in genel karargâhına geldiğimiz zaman bizi Bormann karşıladı. Bu arada bana fena bir haber verdi: Misk bölgesindeki komutanımız Kube ölmüş. Yatağının altına evvelden yerleştirilen saat-

li bomba geceleyin patlamış ve adamcağız tam mânasile parça parça olmuş.

Bu da gösteriyor ki, doğuda işgalimiz altında bulunan yerlerde nasyonal sosyalistler hiç de emniyette bulunmuyorlar. Hayatları her an için tehlikededir ve onları her an ölüm beklemektedir.

«BOLŞEVİK CİNAYET DALGASI»

Dün gece işgal altındaki başka yerlerde de muhtelif kimselere karşı suikast teşebbüsleri yapılmış. Fakat bunlar, pek o kadar mühim şahıslar değil. Hülâsa, Bolşeviklerin yeni bir cinayet dalgası hareketine başlamak istedikleri anlaşılıyor.

Führer bu sabah, her zamanki gibi gene gezintiye çıkarken, beni de çağırdı. Beraber bir müddet dolaştık. Son haftalar zarfında topladığı ve biraz daha iyileştiği görülüyor. Hemen hemen tamamiyle kendine geldi ve eski halini buldu, diyebilirim. Hele geçen seneki hali ile mukayese edilecek olursa farkın çok büyük olduğu derhal göze çarpıyor.

Bunda, hayatındaki değişikliğin her halde büyük bir rolü var. Geçen sene odasına kapanır, hiç bir yere çıkmazdı. Şimdi ise, hiç olmazsa biri sabahleyin biri öğleden sonra olmak üzere iki kere açık havada dolaşmaya çıkıyor.

MIKNATISLI TORPİLLER VE BOMBALAR

Bu sabahki gezintimiz çok iyi geçti. Führer bana iyi haberler verdi: Denizaltı harbinde yeni bir safha başlıyor. Yakında geniş ölçüde hücumlara geçeceğiz.

Yeni tip mıknatıslı torpillerimiz çok iyi netice verdi. Son olarak dokuz muhribin batırılması bu torpiller sayesinde mümkün olmuştur. Führer, bu torpillere çok

ehemmiyet veriyor ve bu hususta büyük ümitler besliyor.

Hava akınlarına gelince: İngilizlerin bombardıman ları eski şiddetini kaybetti. Buna, tabii, Führer çok memnun. Sebebini daha ziyade hava şartlarında buluyor ama, müdafaa tedbirlerimizin eskisine nazaran takviye edilmiş olduğunu da teslim ediyor.

Führer, mıknatıslı torpiller kadar miknatıslı bombalara da çok güveniyor ve bunların tatbikına başlandıktan sonra düşmana karşı büyük bir üstünlük elde edeceğimize emin bulunuyor.

Miknatıslı bombalar yakında fiiliyat sahasına konulacak. Führer eskiden olduğu gibi şimdi de, İngilizlere karşı şiddetli mukabil hareketlerde bulunmamıza taraftar. İngilizlerin, yaptıkları akınlarda bizim uğradığımız zarara onların da uğratılmasının ve kendilerine güzel bir ders verilmesinin lâzım geldiğini söylüyor.
Uçarbombalar bilhassa bu iş için hazırlanıyor. Hakikaten, bunlarla güzel bir öc alacağız.

İNTİKAM SİLÂHLARI

Führer, İngilizlere karşı büyük ölçüde mukabil taarruza gelecek senenin ocak ayı sonlarında, olmazsa şubat başında geçebileceğimizi hesaplıyor.

Uçarbombalarda elektrik şuaı sisteminden ayrılmamız işleri daha fazla kolaylaştırdı. Bu suretle, bomba havada iken İngilizlerin teknik bir usulle mâni olmaları ihtimali de ortadan kalkmış oldu.

Denizaltı muharebeleri inkişaf eder ve intikam silâhlarımız tatbikat sahasına konulabilirse, İngilizleri harpten yorgun düştükleri bir sırada iki taraftan vurmuş olacağız.

Bu suretle, İngilizlerin harp karşısındaki durumlarını belki de kökünden değiştirmek kabil olur.

Bugün ilk defa olarak Führer'den öğrendim: Büyük uçarbombalarımız 14 ton ağırlığında imiş. Öldürücü bir silâh olduğu muhakkak. Bunların biri Londra üzerine indiği zaman İngilizler kimbilir ne büyük bir korku ve telâşa kapılacaklar!.

İNGİLTERE HENÜZ SARSILMADI

Führer, şimdiki halde müzakere yolile hiç bir netice elde edilemiyeceğine kani bulunuyor. Ona göre, İngiltere henüz kâfi derecede sarsılmamıştır, harpten de lâzım geldiği şekilde yorgun düşmemiştir. Onun için, müzakereye yanaşmaz. Böyle bir teklif bilâkis aleyhimize olur, çünkü İngiltere bunu, bizim zayıfladığımıza hamledecektir.

Doğudaki vaziyet de, müzakere talebinde bulunmamız için, tabiî, hiç müsait değil. Halen, Stalin ağır basıyor. Vaziyete hâkim olanın müzakere teklifinde bulunması kolaydır. Şartları kabul edilmezse taarruzu şiddetlendirmesinden korkulabilir. Fakat zayıf vaziyette bulunan, mütemadiyen gerilemekte olan bir tarafın, müzakerelere hazır olduğunu bildirmesi kabil değildir. Ne kadar müsait şart ileri sürse karşı tarafı razı edemez. Çünkü diğer taraf, onun daha fazla zayıflamasını, daha müsait şartlar teklif etmesini bekler.

Onun için, bizim şimdi yapacağımız tek şey şudur: Her neye mal olursa olsun, bütün tehlikeleri göze alıp, bu buhranlı safhaya mukavemete çalışmak.

Führer'in ileri için ümidli olduğunu görmek insanın içine rahatlık veriyor. Harbin başındanberi onu nadiren bu kadar hareketli ve canlı görmüşümdür.

MUSSOLİNİ İKTİDARDAN DÜŞÜNCE...

Führer, Duçe'nin ziyareti hakkında bana tafsilât verdi. Duçe'nin Führer üzerinde, son buluşmalarındaki kadar iyi bir tesir bırakmadığı anlaşılıyor. Bunun başlıca sebebi belki de şudur: Duçe bu sefer Führer'in karşısına her türlü kuvvet ve iktidardan mahrum bir insan olarak çıkmış bulunuyor. Onun için, Führer'in onu daha derin bir tetkikten geçirdiği muhakkak. Buna hakkı da var.

Führer, Duçe'nin şimdi, ilk iş olarak, kendisine ihanet edenlerden intikam almayı düşüneceğini bekliyordu. Halbuki Duçe'nin böyle bir şeyi düşündüğü bile yok. Bu da onun azim ve iradesinin ne kadar mahdut olduğunu göstermeğe kâfi.

CİANO, ZEHİRLİ MANTAR :

Duçe, Führer ve Stalin gibi ihtilâlci bir adam değil.. Üzerinde, kızı Edda'nın ve onun yolile damadı Ciano'nun çok fena tesirleri olduğu muhakkak. Edda, Duçe'nin Ciano hakkındaki fikirlerini kökünden değiştirmeğe muvaffak olmuş. Bunun neticesinde Duçe, Ciano ile barışmış. Yani, bu zehirli mantar yeni kurulan Faşist Cumhuriyetçi partinin de ortasına dikilmiş bulunuyor.

Führer'in Duçe'den yana bu derece sukutu hayale uğradığını şimdiye kadar hiç görmemiştim. Führer artık iyice kanaat getirmiş: «İtalya, dün de bir devlet değildi, bugün de değildir, yarın bir devlet olamıyacaktır» diyor.

Duçe, bütün bu fena tecrübelerden sonra talihini gene kızı Edda'nın eline teslim ederse siyasî bakımdan kendisine yardım etmenin imkânı yoktur. Çünkü Edda âdi ve alçak kadının biridir.

MUSSOLİNİ HASTA DEĞİL

Hakikatte Duçe hiç de zannedildiği kadar hasta değil. Profesör Morell hiç bir mühim veya tehlikeli hastalık bulamamış. Hele frengi olduğu tamamile asılsızmış.

Morell, onda sadece bir deveran bozukluğu bulmuş. Böbreklerinde de fazla çalışmaktan ileri gelen bir muvazenesizlik varmış. Yani, hepimizin az çok mustarip olduğumuz ve bilhassa bugünün siyaset adamlarında görülen bir rahatsızlık.

Genel karargâhta bugün, büyük bir âhenk içinde Yalnız Führer'in Duçe'ye karşı duyduğu kızgınlık müstesna. Bu hususta tamamile sukutu hayale uğradığı muhakkak.

Duçe'nin, aile bakımından talihli olmadığını ve bu yüzden çok şey kaybettiğini söyliyebilirim.

Karısı Rachele, Edda'yı hiç sevmiyor. Ona âdeta düşman gibi, nefretle bakıyor. Bunun sebebini anlamak zor değil.

Birkaç gün evel Edda Führer'le görüşmeğe geldi. Çok fena bir intiba bıraktığı anlaşılıyor. Führer'den bütün istediği şey, İspanya yolile Cenubî Amerika'ya gitmek için müsaadeden ibaret. Bu münasebetle halledilecek bazı meseleleri var.

EDDA'NIN BİR TEKLİFİ

Ciano İtalya'dan gelirken 6 milyon liret getirmiş. Edda bunları pesetaya tahvil etmek istiyormuş. Aradaki farkı Führer'e vermeğe kalkışmış. Bu nezaketsizlik Führer'i müthiş kızdırdı.

Ciano hatıralarını yazmak niyetinde. Führer, bu gibi hatıraların, bizi küçültecek bir tarzda yazılacağını düşünüyor ki, hakkı da var. Ciano da her halde öyle yapacak; zira, aksi takdirde satacak yer bulamaz.

Onun için, Ciano'yu Almanya'dan dışarı bırakmak hiç de faydalı birşey olmıyacak. Hiç olmazsa şimdiki halde bizim nezaretimiz altında kalmalıdır.

Bütün bunlar Duçe'nin etrafını ne alçak insanların sarmış olduğunu gösteriyor. Eğer Duçe bazı ailevî mülâhazalarla hareket etmemiş olsaydı, muhakkak ki, Ciano'yu idam ettirir, kızını da kamcı ile döverdi. Halbuki şimdi bunun tamamile aksini yapıyor, ailesi efradı arasında herkesin birbirini sevdiğini iddiaya çalışıyor.

Maalesef, İtalya böyle mühim günler yaşarken Rom mel apandisit ameliyatı geçirmek zorunda kaldı. Öyle olmasaydı muhakkak ki, Salerno'da vaziyeti kendi kontrolü altına alırdı.

KARARGÂH PARAŞÜT HÜCUMUNA UĞRARSA

Paraşütçülerin yapmaları muhtemel bir hücuma karşı genel karargâhta kâfi derecede müdafaa tedbirleri alınıp alınmadığını Führer'e sordum. Çünkü, beklenmedik bir anda yapılacak bir paraşüt hücumunun, ne kadar kolaylıkla muvaffak olduğunu Mussolini'nin kurtarılması çok güzel bir şekilde ispat etmiş oldu.

Führer, genel karargâhtaki emniyet tedbirlerinin eskisine nazaran daha fazla takviye edildiğini bildirdi. Memnun oldum.

İKİ TARAFTAN BİRİLE ANLAŞMAK LÂZIM

Akşam yemeğinde Führer'le beraberdim. Sofra başında kendisile muhtelif mevzular üzerinde konuşmak ve birçok bahislere dair fikirlerini öğrenmek fırsatını buldum.

Bu arada sorduğum suallerden biri şudur :

«— Churchill'le müzakerelere girişmek kabil değil midir? Yoksa böyle bir şeye yanaşmamayı kat'î bir esas olarak mı kabul ediyorsunuz?»

Führer cevap verdi :

— Churchill, kendi görüşlerine o kadar bağlıdır ve bize karşı duyduğu düşmanca hislere o derece saplanmıştır ki, onunla müzakerelere girişmekten hiç bir fayda çıkmaz. Zira, Churchill'in hareketlerine âmil olan şey, akıl ve mantık değil, nefret ve hissiyattır.

İkisinden birile müzakerelere girişmek zarureti hâsıl olursa Führer, Stalin'i tercih edeceğini söylüyor. Fakat, bu görüşmelerin de hiç bir neticeye varmıyacağını biliyor, çünkü kendisinin Doğuda istediği şeyleri Stalin'in vermiyeceğine emindir.

Bu görüşmemiz esnasında Führer'e, iki taraftan birile muhakkak anlaşmamız lâzım geldiğini söyledim.

İngiltere harbten ne zaman bıkkınlık getirecek veya bitap düşecek de anlaşmaya yanaşacak? Bunu tayin etmek, tabiî, güç bir şey. Fakat en nihayet sulh istiyeceği şüphesiz. Onlar da insan, dört sene harbettikten sonra kimsede harbe karşı heves kalmaz. Biz de sulh için büyük bir iştiyak duyuyoruz.

Führer de bu fikirlerime iştirak ediyor.

Göring'in sanat hakkındaki fikirlerini Führer hiç beğenmiyor. Hele Frau Göring'in tiyatro meseleleri üzerinde bilgiçlik taslaması son derece zıddına gidiyor.

Akşam generaller toplantısında Führer gene Rusya meselesini ortaya attı. Fakat bu mevzu üzerinde benimle konuştuğundan daha kapalı ve ihtiyatlı bir şekilde konuştu.

İNGİLTERE'Yİ TERCİH ETMELİ

Bu işte benim salâhiyetim olsa, Moskova'dan ziyade Londra ile müzakerelere girişmeyi tercih ederim. De-

mokrat bir devletle anlaşmak daha kolaydır.

Esasen, İngilizler ruhî bakımdan, harbi seven bir millet değildir. Bundan başka, harbden artık az çok bıkmış vaziyettedirler, hattâ belki bitap bile düşmek üzeredirler.

Halbuki Bolşevikler böyle değil.

EDDA BABASINI TEHDİT EDİYOR

Führer, Edda Mussolini'nin, babasına yazdığı bir mektubu gösterdi. Bu kadar olur! Edda Mussolini, Bavyera'daki köşkünde vahşî bir kediye dönmüş. En ufak şeye kızıyor, kâse, tabak gibi şeyleri kırıyor, eşyayı parçalıyormuş.

Bu sefer. mektubunda babasından. bir keresinde telefonla konusamadığı için, bir keresinde istediği otomobili göndermediği için şikâyet ediyor. Babasına karşı mânasız tehditlerde bulunuyor. Kendisine derhal yardım etmezse ve İtalya'ya göndermezse, onu elâlem önünde rezil edeceğini söylüyor.

Böyle büyük bir adamın kızının, babasına karşı bu şekilde hareket etmesi, doğrusu, akıl alacak şey değil.

Edda ve bilhassa Ciano, hakikaten Duçe'yi efkârı umumiye önünde müşkül vaziyete sokacak mahiyette birşey biliyor mu? Ben de, Führer de bunu çok merak ediyoruz. Edda'nın her halde bir bildiği var. Aksi takdirde böyle bir tehdit mektubu yazamazdı.

Eğer hakikaten ortada öyle bir sır varsa, faşizm muammasının halli kabil olacak demektir. Duçe niçin daima Ciano'nun sözünü dinlemiştir? Bunu anlamanın imkânı yok. Sırlar açığa vurulacak olursa her halde bunu anlamak kabil olacak.

Muhakkak olan birşey varsa o da şu ki, bu mektup

yalnız Edda'nın aleyhinde değil, ayni zamanda Duçe'nin de aleyhinde bir vesikadır.

Duçe, kızını nasıl terbiye etmiş ki, böyle bir zamanda babasına bu şekilde bir mektup yazabiliyor!

Ciano'nun İspanya'ya kaçmasına müsaade etmemesini Führer'e söyledim ve bu hususta nazarı dikkatini çektim. Çünkü Edda bu hususta müsaade vermesi için Führer'e mütemadiyen ısrar ediyor.

Edda, kendi iddiasına göre, kocasından ayrılmak niyetinde imiş ve onun İspanya'ya gitmesini bunun için istiyormuş. Halbuki Ciano'nun niyeti başka: İspanyaya gidecek ve orada hatıralarını yazacak.

Bu hatıraların ne gibi şeyler olacağını tahmin etmek zor değil. Gayet eminim ki, bu pis alçak adam buradan ayrılalı daha bir ay olmadan bizim aleyhimizde yazmağa başlıyacaktır.

Ciano faşizm hareketinin şeytanı, İtalya'nın baş belâsıdır.

Führer, Duçe'ye, hiç olmazsa kendi ailesinde nizamı temin etmesi için ısrarda bulunuyor.

HİTLER, CİANO'NUN KENDİSİNE TESLİM EDİLMESİNİ İSTİYOR

Yukarı Bavyera'da Ciano'ların komşusu olan Johst (1) Führer'e birkaç mektup göndermiş. Onların neler yaptıklarına, nasıl yaşadıklarına dair malûmat veriyor. Umumiyetle onların hayatlarını son derece ayıplıyor. Asıl keşfettiği mühim şey şu: Bunların ikisi de tam mânasile değersiz kimseler; başka zaman olsa bunların hapse atılmaları icap ederdi, diyor.

Duçe Ciano'yu kendisine teslim etse, Führer çok

---

(1) Bir romancı.

memnun olacak. Yapacağı şey gayet basit: Ciano'yu derhal duvara yapıştıracak, karısı Edda'yı da ıslahhaneye gönderecek. Edda orada, herhalde, kısa bir zamanda aklını başına toplar.

MAFALDA YAKALANDI

Emniyet teşkilâtımız Prenses Mia ile Prenses Mafalda'yı tevkife muvaffak oldu. İkisi de Savoya'da yakalandılar. Bu hususta verilen malûmata göre, Prenseslerin son derece küstah davrandıkları, etrafındakileri tahkir ettikleri anlaşılıyor. Fakat gönderilecekleri yerde iyi bir ders görecekleri muhakkak.

Generaller, ayrıldıkları zaman vakit, gece yarısını hayli geçmişti. Onlar gittikten sonra Führer, beni yanına çağırdı. Gene başbaşa görüşmek imkânını buldum. Harita odasında dört saat konuştuk. Bir çok meseleleri gözden geçirdik. Bu arada İtalyan meselesini de bizim için en mühim olan cephelerinden ele aldık. Karşılıklı münakaşa ettik, mütalâalarımızı ileri sürdük.

CİANO'NUN ELİNDEKİ SİLÂH

Führer'e göre, bir vakitler bizi tek başımıza bırakmayı ve aradaki anlaşmayı kale almamayı bizzat Duçe bile aklından geçirmiştir. Bu hususta elinde delil yok ama, kanaati gayet kuvvetli. Ciano ile karısının, Duçe'yi tehdit ederken güvendikleri sırrın bu olabileceğini söylüyor.

Duçe, hakikaten böyle bir şey düşünmüş olabilir. Fakat ben, Ciano ile Edda'nın, onu, ifşa ederiz, diye korkuttukları sırrın bu olduğunu zannetmiyorum. Bence, Edda'nın, babasına yazdığı tehdit mektubunda ima ettiği sır başka birşey olacak. Benim kanaatime göre bu, ya cinayet gibi mühim bir suçtur, yahut da, ifşa edildi-

ği zaman kendisini içtimaî ve siyasî bakımdan müşkül vaziyete sokacak bir sırdır. Belki de bir aşk macerası, yahut bir para meselesidir.

Hasılı, bu iş son derece garip bir şey olsa gerek. Onun için, bizim, bu meseleyle ilgili olanların hepsini sıkı bir tarassut altında bulundurmamız ve bir felâkete meydan vermemeğe çalışmamız lâzım.

«MUSSOLİNİ'Yİ HER NE KADAR SEVERSEK DE»

Bu işe evvelâ Duçe'nin siyasî nüfuzunu yavaş yavaş kırmakla başlamalıyız. Kendisini şahsen çok sevebiliriz; bize yaptığı hizmetleri takdir edebiliriz. Fakat, her şeyin bir haddi vardır. Bilhassa Almanya'nın menfaatleri bahis mevzuu olunca bu sevgi ve takdir ancak bir yere kadar gider dayanır; ondan ötesine gidemez.

Edda Mussolini, babasına yolladığı o tehdit mektubile eğer edebiyat yapmıyorsa ve bu işin hakikaten bir aslı-esası varsa ihtimalki faşizmin sırrı da bu meselede gizlidir. Bana kalırsa, bir gün olacak, nihayet bu meseleyi öğreneceğiz. O zaman, şimdi bizce meçhul olan bir sırrı halletmiş ve bir çok şeyleri hakikî çehrelerile görmüş olacağız.

İNGİLTERE, UÇAR BOMBANIN SIRRINI ÖĞRENDİ

24 EYLÜL 1943 — Uçar bombalarımız sade İngiltere'de değil, bütün dünyada büyük bir akis uyandırdı. Muhtelif memleketlerden aldığımız haberlerde, bu bombalar hakkında halk arasında bir takım rivayetler almış yürümüş.

Ayrıca Churchill'in Avam Kamarasında bu hususta söylediği sözler de, uçar bombalar hakkındaki intibaı kuvvetlendirdi. Onları daha mühim bir silâh haline getirdi. Şimdi bütün dünya bundan bahsediyor.

Diğer taraftan, bazı Londra gazetelerinde, İngilizlerin uçar bombaların mahiyeti hakkında umumiyet itibarile fikirleri olduğuna dair bir takım yazılar çıktı. Bu hususta esaslı malûmat verilmiyor ama, uçar bombanın İngilizler için bir sır olmaktan çıktığı işaret ediliyor.

MOSKOVA - BERLİN GÖRÜŞMELERİ

Berlin'le Moskova arasında sulh müzakerelerinin başladığına dair ortaya bir takım söylentiler çıktı ve bu rivayetin günden güne bütün dünyaya yayıldığı görülüyor. Tabiî, bu haberler baştanbaşa uydurma; hiç bir aslı esası yok. Fakat, bu da gösteriyor ki, Stalin, giriştiği sinir harbini daha fazla kuvvetlendirmek niyetinde.

Denizaltı harbini canlandırıp tekrar büyük muvaffakıyetler kazanırsak çok iyi olacak. Karada değilse de hiç olmazsa denizde düşmana galip gelsek bari. Bu zaferin sonunda koca bir krallık var.

25 EYLÜL 1943 — İngilizlerle Amerikalılar Napoli'yi ateşe verdiklerini ilân ederek övünüyorlar. Bu harbte kültür ve medeniyete karşı yapılan bu gibi vahşice hareketlerden dolayı insanın sevinç değil, teessür duyması lâzımdır. Hiç şüphe yok ki, gelecek nesiller, Avrupa'yı sürüklediğimiz felâket ve harabeden dolayı bizi lânetle anacaktır.

Esir düşen veya ölen Kızılordu askerlerinin, memleketteki ailelerine, ahbaplarına yazdıkları mektuplardan bazısını gösterdiler. Bu mektuplarda, onların hakikî bir mücadele zihniyetile çarpıştıklarını ispat eder mahiyette noktalara tesadüf ediliyor. Hiç birinde bıkkınlığa delâlet eden bir satır veya ima yolile olsun bir işaret bulunmuyor.

Bir kısım katolik ve protestan rahibi idama mahkûm edildi. Bunların suçu, Alman ordusunu ve ordu

mensuplarını son derece fena şekilde tahkir etmiş olmaktır.

«Dik Yokuş» isimli kitabımın dizilmesine başlandı. Yalnız bu kitaba, geçen seneki bir çok makale ve nutuklarımı alamadım; çünkü, bunlarda istikbale dair yanlış tahminler yürüttüğüm görülüyor. Bu gibi yazıları bugün çıkacak bir kitaba koymak tabii doğru olmazdı

İNGİLİZ KABİNESİ DEĞİŞTİ

26 EYLÜL 1943 — Churchill kabinesini yeni baştan kurmağa mecbur oldu. Kabineye aldığı yeni simalar arasında Beaver-brook var. Churchill ona Mühürhas Bakanlığını vermiş. Bu tayinin asıl mânası henüz anlaşılmadı.

Bombardımanlarda evini, eşyasını, hasılı bütün malını, mülkünü kaybetmiş olanlara birer madalya verilmesini düşünüyorum. İleride, bombardıman felâketzedelerine emlâk ve eşya verilecek olursa, buna kimin hakkı olduğunu tesbit etmek, bu suretle kolaylaşacak.

29 EYLÜL 1943 — Esir düşen Amerikan hava subaylarına sorulan suallere ve verdikleri cevaplara dair bir rapor aldım. Cevaplar hiç de Amerikan hava kuvvetlerinin lehinde değil. Verdikleri cevaplardan, onların mümkün olduğu kadar çabuk memleketlerine dönmek istedikleri anlaşılıyor.

«İNTİHAR SEYAHATLERİ»

Gene bu rapordan anlaşıldığına göre Avrupa'daki ihtilâflı meseleler bu Amerikalıları alâkadar etmiyor. Hiç birinin bunlara ehemmiyet verdiği yok. Yani harbe karşı bir heyecan duymuyorlar; mücadele zihniyetinden mahrum kimseler.

Amerikalı havacılar, Almanya üzerine yapılan akınlarda uğradıkları kayıplardan da şikâyet ediyorlar. Almanya'ya yapılan her uçuşu «intihar seyahati» saydıklarını söylüyorlar.

Churchill, bana kalırsa, Beaverbrook'u kabinesine hususî bir vazife ile Moskova'ya göndermek için aldı.

Hakikaten, Beaverbrook eskidenberi İngiltere ile Sovyetler arasında bir anlaşma yapılmasına taraftardı. Onun için, Beaverbrook'un kabineye alınması Churchill'in, hiç olmazsa şimdiki halde ve ne şerait altında olursa olsun Londra ile Moskova arasında bir anlaşma yapmak arzusunda olduğuna delil sayılabilir.

(1943 senesi Ekim ayına ait hatıralar noksandır.)

RUSYA, AVUSTURYA'YA İSTİKLÂL VERİLMESİNİ İSTİYOR

2 KASIM 1943 — Stalin de Almanya'nın kayıtsız, şartsız teslim olması hakkında Churchill'le Roosevelt'in yaptıkları teklifi kabul etti. Şimdi o da, Almanya ile başka türlü sulha yanaşmıyacağını söylüyor.

Bundan başka Stalin şunları da istiyor :

Almanya ile İtalya, «harp suçluları» nı onlara teslim edecekler. Avusturyaya tekrar istiklâl verilecek. İtalya'da faşizm tamamiyle imha edilecek.

Müttefiklerin sulh projeleri arasında sulhu korumak için bir teşkilât kurulması da var.

DOĞU SEFERİNİN BİLÂNÇOSU

Doğu cephesindeki zayiatımıza dair yeni malûmat aldık. Buna göre, 11-20 ekim arasındaki on gün içinde 9279 kişi ölmüş, 39,540 kişi yaralanmıştır; 5225 kişi de kayıptır.

Bu rakamlar hakikaten çok fazla. Böyle giderse daha fazla dayanamayız.

Doğu seferi bize -ölü, yaralı ve kayıp olmak üzere- 3 milyon kişiye mal oldu.

Bunu kimse inkâr edemez. Bir yolunu bulup bu bitmez tükenmez kanlı maceradan kurtulmanın çaresine bakmak lâzım. Yoksa, yavaş yavaş kan kaybederek, nihayet mahvolacağız.

Harp esirlerinin, Amerika'daki maneviyat hakkında sorulan suallere verdikleri cevaplara dair bir rapor aldım. Bu rapordan anlaşıldığına göre, Amerikan halkı harpten İngilizler kadar bıkkınlık getirmiş değiller. Yiyecek bakımından da fazla sıkıntı çekmiyorlar. Yalnız, işçi grevleri tehlikeli olabilir.

MANALI HABERLER

İngilizlerle Amerikalılar Berlinde Hitler idaresini devirmek üzere bir generalin suikasd hazırladığına dair ortaya gene bir haber çıkardılar. Bu bende bir şüphe uyandırıyor: Düşmanın, Almanya'da dahilî bir buhran olduğuna dair ne zaman ortaya bir haber atarsa generallerden bahsetmesi bir tesadüf olmasa gerek. Bunda her halde başka bir sebep olacak.

CİANO TEVKİF EDİLDİ

4 KASIM 1943 — Ciano, Führer'in emri üzerine resmen tevkif edildi ve askerî bir hapishaneye gönderildi. Duçe de kızı Edda'yı bir sanatoryuma yolladı. Yapabileceği en iyi şey de buydu zaten.

Yabancı işçiler yüzünden Alman kanının bozulduğuna dair, bir rapor aldım, Yabancı erkek işçilerle Alman kadınları veya yabancı kadın işçilerle Alman er-

kerleri arasındaki münasebetten meydana gelen gayrimeşru çocuklar rekor kıracak dereceyi buldu. Bununla beraber, rakamlar fazla bir endişe uyandıracak mahiyette değil.

HAVA AKINLARI ŞİDDETLENİYOR

7 KASIM 1943 — Düşman, hava akınlarına daha büyük şiddetle devam edeceğini bildiriyor. Bu tehdit boş olmasa gerek. Bence, düşman, eğer imkân bulursa bunu yapacaktır.

Yalnız dünkü akında 30 avcı uçağı kaybettik. Bu, büyük bir kayıptır. Ayni şekilde kayıplara uzun müddet tahammül edemeyiz.

Amerikan avcı uçakları bizimkilerden çok üstün. Hava muharebelerinde düşmandan aşağı kalışımız bizim için hakikaten çok haysiyet kırıcı bir şey. Düşman her ay yeni bir usul tatbika başlıyor. Buna karşı müdafaa ve mukavemet tedbirleri almamız haftalarca, hattâ bazan aylarca sürüyor.

Almanya'nın bu kadar şiddetli bombardımanlara uğraması askerlerin de maneviyatını kırıyor. Fakat, bir yandan da düşmana karşı duydukları nefreti arttırıyorlar.

RUSYA'DAN GELEN MEKTUPLAR

Sovyetler Birliğindeki esirlerimizin gönderdikleri mektuplar bizi hayli zor bir duruma düşürdü. Artık eskisi gibi bir iki yüz tane değil, binlerce, on binlerce mektup geliyor.

Halk üzerinde bıraktıkları tesiri de inkâr etmeğe imkân yok. Mektupları sahiplerine vermezsek olmaz. Fakat, verince de Sovyet propagandasına meydanı boş

bırakmış oluyoruz. En iyisi mektupları vermeli, fakat bunlarla güdülen gaye hakkında resmen beyanatta bulunmalı.

GÖRİNG, NİHAYET KONUŞTU

9 KASIM 1943 — Bu akşam Göring radyoda iki buçuk saat süren bir nutuk verdi ve hava muharebeleri vaziyetini izah etti. Fakat bu nutkun halk üzerinde kendisinin beklediği kadar bir tesir hâsıl etmediği muhakkak.

Göring nutkunda, İngilizlerin bu hava akınlarına bizim daha önceden mukabele ettiğimizi, 1940 sonbaharında İngiltere üzerine yaptığımız akınlarla bu bombardımanların acısını kat kat çıkardığımızı söyledi.

Bu tabiî, çok boş bir lâkırdı.

Göring bir alay yeni silâhlardan ve yeni uçak modellerinden de bahsetti. Halbuki bunların ne zaman yapılacağı malûm değil. Hepsi istikbalin karanlıklarına gömülmüş şeyler.

Göring'in nutkunda, söylediklerine kendisinin de inanmadığını gösteren bir eda vardı ve sözleri hiç de halka itimat verecek mahiyette değildi.

Akşam yemeğinde Göring'le uzun uzun görüştüm. Sofrada, etrafındakilerle eski ahbaplıkları tekrar canlandırmağa çalışıyordu. Göring şahsan son derece sevimli bir insandır. Kendisine lâzım gelen iş arkadaşlarını bulamamaktan dolayı ıstırap çektiği açıkça görülüyor.

Gece Führer'le beraber Führerban'da (1) toplandık. İtalyanın işgali altındaki kısımlarına dair bu toplantıda çok garip şeyler işittim.

---

(1) Bu bina Münich'tedir.

MUSSOLİNİ KUKLA ROLÜNDE

Duçe, baştanbaşa bir gösteriş hayatı yaşıyormuş. Etrafa, hakikat havasına hiç uymıyan bir tavırla dolaşıp duruyormuş.

Şimdi onun düşüncesi şu: İtalyan milletini, tekrar bizimle ayni safta yer alıp dövüşmek için ikna edebileceğini sanıyor.

Fakat, Duçe'nin İtalya'daki nüfuz ve itibarı çok kırıldı. Bilhassa, metresile olan münasebetleri onun aleyhinde bir takım dedikodular çıkmasına sebep oldu. Bu kadını ona Sepp Dietrich bulmustu.

HİTLER DE KONUŞTU

11 KASIM 1943 — Führer'in Münich'te verdiği nutukta, İngiltere'den intikam alınacağı hakkındaki sözleri, istediğimiz tesiri yaptı. İngiliz milleti şimdi büyük telâş ve huzursuzluk içinde bulunuyor. Bilhassa, bu intikamın nasıl alınacağını bilmedikleri için korkuyorlar ve akıllarına türlü türlü ihtimaller getirerek endişe duyuyorlar.

STALİN'İN TEHDİDİ

12 KASIM 1943 — Gayet mahrem bir yerden öğrendim: Moskova konferansında Stalin şimdiye kadar 16 milyon insan kaybettiğini, ikinci bir cephe açılmazsa harbe devam edemiyeceğini, İngiltere ile Amerika yardım etmezlerse Sovyetlerin Almanya ile tek başına sulh yapmaya karar verdiğini bildirmiş.

Bunun karşısında, Eden'le Cordell Hull, tabiî, hemen boyun eğmişler.

Bugün harp halinde olan büyük devletlerin hepsi, evvelce girişikleri taahhütlerden kurtulup da, saflarını yeniden tayin etmek imkânını bulsalar, yirmi dört saat içinde dünyanın çehresi baştanbaşa değişir.

«EĞER MAĞLUP OLURSAK...»

13 KASIM 1943 — İngiliz gazeteleri Almanya'nın harp tazminatı olarak istenilen şeyler hakkında ilk defa olarak neşriyatta bulunuyorlar. İngilizlerin talepleri o kadar fazla ve aşırı ki, insan gayriihtiyarî: «Biraz daha zayıflayacak olursak kimbilir daha neler istiyecekler!» diye düşünmekten kendini alamıyor.

Mağlûp olduğumuz takdirde bizi ne gibi bir âkıbetin beklediğini Alman milletinin idrâk etmesi gerek.

14 KASIM 1943 — Hele şükür! Göring artık halk arasında sık sık görünmeğe başladı. Son zamanlarda üzerine bir uyuşukluk gelmiş, insanlardan kaçar bir hal almıştı. Şimdi bu halden kurtulduğu anlaşılıyor.

15 KASIM 1943 — Düşman basınında, Alman generallerinin sulh yapmak arzusunda olduklarına dair yeniden bir takım haberler çıkmaya başladı. Bu iddialarla beraber gene ayni isimler tekrar ileri sürülüyor.

Bu iş beni bir hayli şüphelendiriyor. Muhakkak ki, düşman gazetelerinde adı geçen kimseler, boşboğazlık etmiş, şu veya bu vesile ile ağızlarından bazı lâkırdılar kaçırmış olacaklar.

STALİN'İN EMRİNDEKİ ALMAN GENERALLERİ

16 MAYIS 1943 — Bir kısım Alman generallerinin, bilhassa aristokrat sınıfından olanların, kendilerini Stalin'in emrine vermeleri çok hazin bir şey. Bunlar, Moskova'da kurulan «Serbest Almanya komitesi» nde vazife almışlar.

Bunun bize büyük bir zararı dokunacak. Alman generallerinin siyaset mefhumundan mahrum olduklarını bu hâdise bir kere daha ispat ediyor.

17 KASIM 1943 — Sovyet esirleri arasında mütemadiyen bir şayia dolaşıyor: Almanya ile Sovyetler Bir-

liği anlaşacak ve İngiltere ile Amerika'ya karşı harp edeceklermiş.

Diğer taraftan, İngiliz ve Amerikan esirleri de başka bir rivayet çıkarmışlar: Onların iddiasına göre de, Almanya ile Anglo-Saksonlar bir olup Sovyetler Birliğini mahvedeceklermiş.

Bütün bunlardan anlaşılan bir tek şey var ki, o da şu: Bugün bize karşı harp edenlerin hepsi evvelâ Almanya'yı mağlûp etmeyi düşünmekle beraber, ondan sonra da birbirlerine karşı harp etmeyi ve bunda bizi kendilerine yardımcı olarak kullanmayı tasarlıyorlar.

ESİRLERE KARŞI HALKIN HAREKETİ

19 KASIM 1943 — Bazı sınıf halkın, İngiliz esirlerine karşı takındıkları tavırdan şikâyet ediliyor. Bu hareketlerin Alman milletinin ağırbaşlılığına yakışmadığı bildiriliyor.

Bu şekilde hareket ederek, milletin şerefini düşüren kimselerin derhal mahkemeye verilip ağır hapis cezalarına çarptırılmaları için emir verdim.

21 KASIM 194 — Sovyetler, harpten sonra, Almanya'dan 10 milyon işçi istediklerini tekrar bildiriyorlar. Harbin zararlarını kapatmak için beş senelik bir imar plânı tatbik edeceklermiş. On milyon Alman işçisini de bu işlerde kullanacaklarmış.

Harpten sonra da askerlerimizin, evlerine dönemiyeceklerini, kürek mahkûmları gibi Sovyetler Birliğinde çalışmaya mecbur edileceklerini düşündükçe bütün Alman kadınları büyük bir teessür duyuyorlar.

BAŞBAKANLIK BİNASI YANIYOR

24 KASIM 1943 — Bu sabah erkenden, endişelerle dolu bir gün başladı.

Evvelâ, Berlin'deki vaziyet hakkında umumî bir fikir almak için dolaştım. Manzara pek feci. Almanya'nın başşehrine İngilizlerin bir tek akında bu derece zarar verebilmelerini bir türlü anlıyamıyorum.

Bilhassa Wilhelmplatz'in manzarası son derece yürekler acısı. Her yer alev alev yanıyor.

Schaub (1) bana telefon etti, Başbakanlık binasının uğradığı feci hali anlattı. Führer'in dairelerini ateşe karşı muhafaza edebilmek için canla, başla çalışmış, fakat zarar görmesine gene mani olamamış. Bina dışarıdan, hiç bir zarara uğramamış gibi görünüyorsa bunda muhakkak ki, Schaub'un müdahalesi âmil olmuştur.

GOEBBELS'İN EVİ DE HARAP BİR HALDE

Hermann Göring caddesinde bulunan bizim evde de vaziyet pek feci. Bütün ev su içinde. Oturmanın hemen hemen imkânı yok. Ne ateş yakabiliyoruz, ne de içecek su bulabiliyoruz. Bütün odalar pis bir duman içinde.

Magda (2), kurtarabileceği kadarını kurtarmak için Berline geldi. Yolculuk intibaları çok feci.

İngilizlerin bu sinir yıpratıcı harp usullerinin kurbanı olan halk hakikaten acınacak bir halde.

BERLİN ÜZERİNE YENİ BİR AKIN

Günde yarım saatten fazla uyuyamıyorum. Vakit bulup da biraz yatabiliyorsam, yarım saat ya geçiyor, ya geçmiyor, iş icabı tekrar uyanmağa mecbur oluyorum.

Haber aldığımıza göre, İngiliz bombardıman filoları, Berlin'e doğru geliyorlar. Bunların külliyetli miktar-

---

(1) Hitler'in yaveri.

(2) Goebbels'in karısı.

da oldukları da ayrıca bildiriliyor. İkinci bir darbeye daha uğrayacağımız anlaşılıyor. Buna da mukavemet etmek gerek...

Annemle kaynanam da Moabit'teki evlerini ve eşyalarını tamamile kaybetmişler. Bombardımandan yalnız canlarını kurtarmak kabil olmuş. Dört buçuk milyonluk bir şehrin uğradığı bu felâket içinde biz de bu kadar bir kayıp vermişiz, çok mu?

Hücum, tehlike düdükleri öttükten az sonra başladı. Bu seferkinde yangın bombalarından ziyade infilâk bombaları attılar. Potsdamer Platz (1) ta harap olmadık birşey kalmadı. Sarsıntı o derece kuvvetli idi ki, bizim bulunduğumuz sığınak bile, yerin altında bir hayli derinlikte olmasına rağmen, sallandı.

TAM BİR CEHENNEM HAYATI

Alman avcı uçakları maalesef 20 dakika geç geldiler. Bu suretle, İngilizler büyük bir üstünlük kazanmağa fırsat bulmuş oldular. Bizimkiler bir yanlışlık daha yaptılar: Bu yirmi dakika zarfında uçaksavar toplarımız da ateş etmediler. Çünkü bizim avcı uçaklarının geldiğini sanıyorlar ve ateş ederlerse onlara gelir diye korkuyorlardı.

Adeta cehennemde yaşıyor gibiyiz: Hükûmet mahallesinde mütemadiyen mayınlar, bombalar patlıyor. Mühim binalar birer birer yanmağa başlıyor.

Bunlara karşı tedbir almak için uğraşırken insan aklını kaybedecek gibi oluyor. Üzüntüden ve yorgunluktan başım ağrıyor. Fakat, yapılacak bir şey yok. Ne yapalım; katlanacağız.

---

(1) Berlin'in en kalabalık meydanı.

«SEYDLİTZ'İN YÜZÜNE TÜKÜRSEM...»

Hayatımın en fena gecelerinden birini geçiriyorum.

General von Seydlitz'in Moskova radyosunda verdiği nutku okudum. Bu asilzade aristokrat. Alman ordusunun en alçak adamıymış. Bir gün karşı karşıya gelsem de yüzüne tükürsem başka bir şey istemem.

Berlinde halk İngilizlere karşı büyük bir nefret besliyor. İngiltere'ye karşı esasen eskidenberi duyulan nefret son bombardımanlar üzerine büsbütün artmış bulunuyor.

BERLİN PERİŞAN BİR HALDE

25 KASIM 1943 — Berlin üzerine yapılan ikinci büyük bombardıman akını da birincisi kadar şiddetli oldu ve İngilizler bu hücumdan pek ucuz kurtuldular.

Şehrin vaziyeti çok perişan. Elinden iş gelebilecek herkesi yangınları söndürmek için seferber etmekten ve yağmur yağmasını beklemekten başka bir şey yapamıyoruz.

İptidaî bir hayat yaşamayı da yavaş yavaş öğreniyoruz. Göring caddesi gibi bir yerde bile sabahları ne su bulmanın imkânı var, ne ışık, ne de hararet. Tıraş olmak, yıkanmak kabil değil. Sığınakta şamdanla oturuyoruz.

Sabaha karşı, müthiş bir başağrısiyle uyandım. Bu seferki ağrı bundan evelkilerden de feciydi. Bütün gün devam etti. Fakat, çaresi yok. Çalışmam lâzım.

İşlerimi de bir türlü istediğim gibi göremiyorum: Bütün telefon hatları kesildi. Dışarile temas ancak elden mektup göndermekle kabil.

SİNİRLERİ TAKVİYE İÇİN BİR ÇARE

Bakanlıkların çoğu bombardımanlardan yandı, yı-

kıldı. Bakanları, şube müdürlerini bulmak çok zor oluyor.

Şehrin birçok yerlerinde vaziyet henüz pek karışık. Berlinde 400 bin kişi yersiz, yurtsuz kaldı.

Berlinlilere haftada 50 gram fazla et verilmesini emrettim. Ayrıca adam başına on sigara dağıtılacak, şeker, şekerleme gibi şeyler de verilecek. İnsanın karnı doyar da sinirleri dinlenirse bu gibi vaziyetlere biraz daha mukavemet gösterebilir. Bugün, hakikaten, sinirler son haddine kadar gerilmiş bulunuyor.

Tahminlerin aksine olarak, ölenlerin sayısı -hamdolsun- pek az. İlk bombardımanda 1500, ikincisinde 1200 kişi ölmüş.

Yiyeceksiz kalmış değiliz. Fakat, şimdiki halde bunları dağıtmak imkânından mahrum bulunuyoruz.

Düşman basınında hava akınlarına dair çıkan yazılar küstahlık sahasında şaheser sayılacak mahiyette şeyler. Bombardımanlardaki muvaffakıyetleri ileri sürerek övündüklerini gördükçe insan çıldıracak gibi oluyor.

İNGİLİZ KRALININ NUTKU

Düşmanın şimdi bütün ümidi bizim maneviyatımızı kırmada. Bunun için, Berlinlilere hitabta bulunarak, karşılarındaki tehlikeyi kendilerine haber verdim.

Bütün bu meseleler karşısında, İngiliz Kralının par lâmentoda verdiği nutuk ne kadar zayıf kalıyor! Kralın sözleri son derece manasız ve çocukça cümlelerden ibaret.

Meselâ: «İngiltere zaferi Allahın inayetile kazandı» diyor. Sonra, çarların katili Stalin'den sitayişkârane bir şekilde bahsediyor. İngiliz silâhlarını göklere çıkarıyor. Fakat bu silâhları İngilizlerin bilhassa şehirlerdeki evleri yakıp yıkmakta kullandıklarını söylemiyor.

İnsan bu riyakârlığı gördükçe kanı beynine sıçrıyor.

26 KASIM 1943 — İngilizler, Almanya üzerine yaptıkları şiddetli hava akınlarının kabahatini bize yüklemeğe çalışıyorlar ama, muvaffak olamıyorlar. Almanyada herkes, bu işe evvelâ İngilizlerin başlamış olduğunu biliyor. Dökülen kanlardan doğrudan doğruya onlar mes'ul.

Bugün öğleden sonra Başbakanlık binasını gezdim. Bina baştanbaşa son derece feci bir durumda. Vaktile o kadar güzel ve bilhassa bizim için o kadar kıymetli olan odalar, şimdi ya yanmış, yıkılmış bir halde, yahut da su içinde.

DOĞUDA SON TAARRUZ

27 KASIM 1943 — Doğudaki vaziyete gelince, düşman bu bahiste bizi olduğumuzdan kuvvetli görüyor.

Doğuda giriştiğimiz son taarruz âdeta çamura saplandı. Hiç bir netice vermeden olduğu yerde kaldı. Halbuki biz bu taarruzdan çok şeyler umuyorduk.

Bu sene talihimiz görülmemiş derecede fena gidiyor.

Yalnız hamdolsun, on gündenberi pek fazla zayiat vermiyoruz. Bu müddet zarfında, 180'i subay olmak üzere 6473 kişi öldü. Yaralananlar 26.000, kayıp da 3800 kişi. Tahammül edilir bir zayiat.

Fakat, hastalık salgınları gittikçe artıyor. Bundan başka ordunun maneviyatı da, sıhhati gibi yavaş yavaş kaybolmakta. Bilhassa mütemadiyen gerilememiz maneviyatı son derece bozdu.

İNGİLTEREYE MUKABELEYE İMKÂN YOK

Öğleyin Speer'le uzun uzun görüştüm. Hava muharebelerinde yapmayı düşündüklerimiz hakkında onun pek ümidi yok. Çünkü, İngiltere üzerine mukabil hava

hücumlarına ancak martta başlayabileceğiz. Halbuki en geç şubatta başlamayı umuyorduk. Bu tarih gittikçe geriye atılıyor.

Vaziyetin en feci tarafı bence bu. İngilizlere derhal bir darbe indirebilseydik ne iyi olurdu! Fakat, meseleyi hangi tarafından ele alırsak alalım, buna imkân olmadığını görüyoruz.

Schaub bana Führer'in hususî dairelerini gezdirdi. Buraları tamamile harap olmuş.

İNGİLİZLERE YANLIŞ KANAAT VERMEK İÇİN

28 KASIM 1943 — İngilizler, Berline verdikleri zararı haddinden fazla büyültüyorlar. Bununla beraber, gazetelerimizde bunlara dair yalanlama neşrini yasak ettim. Çünkü, İngilizler Berlin'in mahvolduğuna ne kadar çabuk kanaat getirirlerse şehre karşı hücumlarından o kadar erken vazgeçerler.

Bu akşam «Calais askerî radyosu» isimli yayın bizi epey endişeye sevkedecek haberler verdi. İngiltere'den geldiği muhakkak olan bu haberlerden anlaşılıyor ki, İngilizler Berlinde nereleri yıktıklarını, nereleri yıkmadıklarını çok iyi biliyorlar.

Londra, Berlinde bir milyondan fazla insanın öldüğünü bildiriyor. Bu tabiî, mânasız bir iddia. Şimdiye kadar yapılan üç şiddetli bombardımanda 3-4 bin kişi öldü. Fakat, bu hususta da İngilizler Berlinde canlı mahlûk kalmadığını sansınlar; böylesi bizim için daha iyidir.

BORMANN ENDİŞEDE

30 KASIM 1943 — Bormann'la bazı şahsî meseleler üzerinde görüştüm. Harbin gidişinden endişe duyduğunu söylüyor. Fakat Führer'i herhangi bir hususta karar vermeğe sevketmek pek güç. Harbi sade maneviyat kuv

vetile kazanmak tabiî, kabil değildir. Silâh ve adam da lâzım.

Halbuki bizim silâh istihsalâtımız, hava akınlarından oldukça büyük zarar görüyor.

5 ARALIK 1943 — İngiltere'deki dahilî vaziyet hakkında Lizbon yolile mühim bir rapor aldık.

Bu rapora göre, İngilterede ve bilhassa Londra'da, bizim intikam hareketine geçeceğimizden dolayı herkes büyük bir korku hissediyormuş. İngilizlerin vicdan azabı çektikleri anlaşılıyor. Yaptıklarının kendi başlarına gelmesinden korkuyorlar.

ÜÇLER KONFERANSI

İngiliz gazetelerine göre, Üç Büyükler Konferansında Almanya'ya karşı son derece mühim askerî plânlar kararlaştırılacakmış. İngilizlerle Amerikalılar Stalin'den Sovyet topraklarında üs istemişler, bu suretle Almanya'yı doğudan da bombardıman edeceklermiş.

Churchill gene doğu Almanyayı Lehistana bırakmak niyetinde. Çünkü Sovyetler de doğu Lehistan'ı istiyorlar. Bu suretle, Lehistan'a taviz verilmiş olacak.

«STALİN SÖZÜNÜ TUTMIYACAK»

İngiliz siyasetini idare edenlerin, Rusya'nın böyle bir şeye razı olacağını zannedecek kadar aptal ve kısa görüşlü olabileceklerini bir türlü havsalam almıyor. Bence, Stalin, İngiltere ve Amerika'ya verdiği sözleri hiç de tutmak niyetinde değil.

Dün gece Leipzig'e yapılan hava akını son derece şiddetli ve müessir oldu. Şehir, böyle bir hücuma karşı hazırlıklı değildi. Bilhassa itfaiye teşkilâtı çok noksandı.

150-200 bin kişi yersiz, yurtsuz kaldı.

6 ARALIK 1943 — Bir habere göre, İngilizler, önümüzdeki bahara, Alman şehirleri harabe haline getirildikten sonra, Almanya üzerine istilâ hareketine başlıyacaklarmış. Bu «istilâ» kelimesinden bahsetmek bile onlara büyük bir heyecan veriyor.

GÖRİNG, İNTİKAM AKINLARI HAZIRLIYOR

7 ARALIK 1943 — Göring, Führer'in emri üzerine batı bölgesine gitti, İngiltere üzerine intikam bombardımanlarını hazırlıyacak. İngiltere üzerine büyük akınlar yapabilmemiz için, dört motörlü ağır uçaklardan 200 tanesine ihtiyacımız var.

Bu uçaklar İngiltere'ye bir gecede iki kere akın yapacaklar ve Londra'yı çok şiddetli bir bombardımana tutacaklar. Bu gibi akınları sık sık tekrarlamak isterdik ama, tabiî, bugünkü vaziyette buna imkân yok. Fakat ne de olsa bu bombardımanlar İngilizleri biraz düşündürecek. Bu bakımdan, İngilterede mühim bir ruh değişikliği bekliyorum.

«CİANO, MAALESEF İDAM EDİLMEDİ»

Reuter'in verdiği bir habere göre Kont Ciano sözde idam edilmiş. Fakat bu haber maalesef doğru değil.

İngilizler İtalya'daki harbi çok iyi idare ediyorlar. Muharebe ilminden mahrum oldukları hakkında söylenenler doğru değil. Bilâkis, karşılarına çıkan her fırsattan istifade etmesini gayet iyi biliyorlar.

Bilhassa havada üstünlük onlarda bulunduğu için askerî harekâtta da muvaffak oluyorlar. Her gün üzerimize, bu harpte şimdiye kadar görülmemiş derecede bomba yağdırıyorlar.

8 ARALIK 1943 — Öğle üzeri, Halk Tiyatrosunda

Alman Demiryolu İşçileri Bayramı münasebetiyle yapılan toplantıda nutuk verdim. Ben daha sahneye ayak basar basmaz, müthiş bir alkış tufanıdır koptu. Konuşurken de hemen hemen her cümlem heyecanlı alkışlarla kesiliyordu.

Hele, düşmanın, Alman milletindeki manevî kuvveti propaganda yolile nasıl tahrip etmeğe çalıştığını söylediğim zaman halk heyecandan deli olacak gibiydi.

GÜZEL BİR RÜYA!

9 Aralık 1943 — İngiltere'de şiddetli bir nezle salgını başladı. Kral da hastaymış. Şu salgın vahim bir şekil alsa ne iyi olur! Böyle bir vaziyet bizim gayet işimize gelir. Fakat bu kadar güzel rüyanın tahakkuk etmesine imkân yoktur.

Goebbels'in hatıraları burada sona ermektedir. Defterlerin buradan sonraki kısmı bulunamamıştır.